

A CSODÁLATOS FA
ERDÉLYI SZÁSZ NÉPMESÉK
JOSEF HALTRICH GYŰJTÉSE

VÁLOGATTA
KOVÁCS ÁGNES
FORDÍTOTTA
ÜVEGES FERENC

TARTALOM

AZ ARANYMADÁR
A CSODAPARIPA
A CSODÁLATOS FA
VASJANKÓ
ERŐS JÁNOS
A FIÚ ÉS A KÍGYÓ
KIRÁLYLÁNY A LÁNGPALOTÁBAN
AZ ÓRIÁSÖLŐ
A RÓZSALÁNY
A KÉT TESTVÉR MEG A HÁROM KUTYA
A CSODAGYERMEK
A CSODAGYERKEK
MESE A TIZENKÉT FIÚRÓL, AKIK TIZENKÉT NŐVÉRT AKARTAK FELESÉGÜL VENNI
MESE A KIRÁLYLEÁNYRÓL, AKI PALOTÁJÁBÓL MINDENT LÁTOTT, AMI AZ ORSZÁGBAN TÖRTÉNT
A TÜNDEREK AJÁNDÉKA
A SERTERUHÁS GYERMEK
A SZOMSZÉD KAKASA MEG A SZOMSZÉDASSZONY TYÚKJA
A VÁRŐR ÉS OKOS LEÁNYA
A KIRÁLYFI MEG A KÉT LEÁNY
HOGYAN ISMERT MEG EGY LEÁNY KÉT FIÚT IGAZÁN?
A KÉT HAZUG
A HÁROM VIDÁM FIVÉR
A BOLONDOS LIZA
BOLOND JANKÓ
MESE A VÖRÖS KAKASRÓL
MESE AZ ÖREG PARASZTRÓL, AKI A KEMENCE MÖGÉ MENT SZÁNTANI
MESE AZ ÖT LÁBUJJRÓL
MESE A KEZED ÖT UJJÁRÓL
A BIVALYTEHÉN MEG A HALACSKA
A KISKACSA VILÁGGÁ MEGY
A CIGÁNY, A FARKAS, A RÓKA MEG A SZAMÁR A FARKASVEREMBEN
A MEDVE, A FARKAS, A RÓKA MEG A NYÚL A MARGIT-NAPI VÁSÁRON MEDIÁSON
HOGYAN SZEREZTE MEG A RÓKA A FARKASNAK KÉT DISZNÓ HÚSÁT AZ ERDEI VENDÉGLŐS
KAMRÁJÁBÓL?
HOGYAN BESZÉLTE RÁ A RÓKA A FARKAST, HOGY UGORJA ÁT A SZÉNÉGETŐK KÚTJÁT?
A RÓKA A JUHOS MAJORBA VEZETI A FARKAST
A RÓKA RÁBESZÉLI A FARKAST, HOGY MENJEN EL AZ ELHAGYOTT RABLÓTANYÁRA
A RÓKA BECSAPJA A HALAT VIVŐ PARASZTOT, DE A HALAKAT A FARKAS ESZI MEG
A RÓKA MEG A FARKAS A FALU KÚTJÁBAN
HOGYAN TANÍTOTTA MEG A RÓKA A FARKAST HALÁSZNI?
A RÓKA ÚJ FARKAT CSINÁL A FARKASNAK KENDERBŐL ÉS SZÜROKBÓL
HOGYAN MENT ÁT A RÓKA MEG A FARKAS A TŰZÖN?
A RÓKA MEG A FARKAS A PARASZTLAKODALOMBAN
A FARKAS MEG A KÉT PARASZT
A FARKAS ÉS A KANCA
A FARKAS ÉS A KÉT BAKKECSKE
A FARKAS MEG A KOCA TIZENKÉT MALACÁVAL
A FARKAS, A KECSKE MEG A TÍZ KISGIDA
A FARKAS HAZAMEGY ERDEI OTTHONÁBA, ÉS BŰNBÁNATOT TART
HOGYAN GYÓGYÍTOTTA MEG A RÓKA A HOLLÓ RÜHES FIÓKÁIT?
A RÓKA MEG A CSIGA
HOGYAN CSAPTA BE A RÓKA A KAKAST?
HOGYAN SZEDTÉK RÁ A LIBÁK A RÓKÁT?
HOGYAN LETT A NYÚL A RÓKA JOBBÁGYA?
A RÓKA MEG A SÜNDISZNÓ
A RÓKA ELVESZÍTI A BUNDÁJÁT, ÉS KÖZBEN MEGBÁNJA VÉTKÉIT
HOGYAN GÚNYOLTA KI A NYÚL A RÓKÁT, MIKOR ÉPPEN MEGTÉPÁZVA LÓGOTT A FÁN?
HOGYAN SZABADÍTOTTA MEG A SZÉLVIHAR A RÓKÁT A FÁRÓL?

AZ ARANYMADÁR

Volt egyszer egy király, aki olyan gyönyörű templomot építtetett, hogy közel s távolban nem találta senki párját. Egy szép napon azután messze távolból jött egy vándor, és hosszan bámulta a csodaszép épületet. A király odament hozzá, és megkérdezte tőle, hogy tetszik neki a templom. A vándor így válaszolt:

- Ez a legszebb templom, amelyet valaha is láttam, csupán egyetlenegy dolog hiányzik belőle: az aranymadár, amelyik gyöngyöket hullat a csőréből, amikor énekel.

A király erre megkérdezte tőle, hol található ez a madár.

- Azt nem tudom - felelte a vándor. - Én is csak hírét hallottam!

Ettől kezdve a királynak nem volt többé nyugta, mert folyton-folyvást arra kellett gondolnia, hogyan is tehetne szert az aranymadárra. Aztán egy napon odajött hozzá a legidősebb fia, és így szólt:

- Atyám, én útra kelek, és megpróbálom megkeresni az aranymadarat.

Megörült erre a király, legjobb lovát adta oda a fiának, és úgy engedte útjára. A fiú csakhamar egy erdőbe ért, és tüzet gyújtott. Alig lobbant fel a tűz lángja, odafutott hozzá egy róka, és jajgatni kezdett:

- Jaj, az isten hidege majd megvesz!

- Hát rakj tüzet és melegedj!

- mondta a királyfi, és azzal elővette az útravalóját. A róka újra megszólalt:

- Jaj, a gyomrom az éhségtől hogy korog!

- Hát keress magadnak élelmet, és lakjál jól!

- szólt oda a királyfi, s erre a róka elszaladt.

A királyfi felkerekedett és továbbment. Hamarosan felélte egész útravalóját, és rossz társaságba keveredett; először a lovát adta el, aztán eladósodott, és végül kénytelen volt elszegődni egy vendégfogadóba szolgának.

Kis idő múlva a második királyfi is útra kelt, hogy megkeresse az aranymadarat. Atyja neki is adott egy remek paripát, és alaposan feltarisznyázta, de ez a fiú is ugyanúgy járt, akárcsak a bátyja.

Mikor tüzet rakott az erdőben, odajött hozzá a róka, és elkezdett jajgatni:

- Jaj, az isten hidege majd megvesz!

Jaj, jaj, a gyomrom éhen vesz!

- Hát rakj tüzet, és melegedj,

S keress magadnak élelmet!

- mondta neki a királyfi. Aztán továbbindult, rossz társaságba keveredett, nyakára hágott a pénzének, majd eladta a paripáját, adósságokba verte magát, s végül kénytelen volt elszegődni egy vendégfogadóba szolgának.

Ekkor a legkisebbik királyfi is atyja elé járult, és így szólt hozzá:

- Atyám, hadd induljak el én is, hogy megkeressem neked az aranymadarat!

- Hová gondolsz? Ha a bátyáid nem jártak szerencsével, akkor neked még kevésbé sikerülne!

A fiú azonban addig könyörgött, míg a király végül útjára engedte. De ennek a fiúnak már csak egy rossz lovat adott és kevéske pénzt, mert azt gondolta magában, hogy úgyis annyi, mintha eleve az ablakon dobna ki az egészset.

A fiú ellovagolt, alig ért ki azonban a városból, a lova összeroskadt. Így hát gyalog indult tovább, s ment, míg csak az erdőbe nem ért. Ott azután tüzet rakott magának. Ekkor megjelent a róka, és így kiáltott feléje:

- *Jaj, az isten hidege majd megvesz!*
- *Akkor hát jöjj ide, és melegedj!*

Mikor pedig a fiú elővette az ennivalóját, így jajveszékelt a róka:

- *Jaj, jaj, de szörnyű éhes vagyok!*
- *Akkor hát jöjj, neked is adok!*

- mondta megértően a fiú. Erre a róka egészen közel jött a tűzhöz, együtt evett a fiúval, és ott aludt mellette reggelig. Mikor azután a fiú felébredt, és tovább akart indulni, azt mondta neki:

- A testvéreid nem könyörültek meg rajtam, így hát nem is tudták megszerezni az arany-madarat. De mivel te részvételt voltál irántam, adok neked egy jó tanácsot, és segítségedre leszek. Indulj csak tovább, az erdőn át. Hét napig kell menned, s akkor majd kiérsz egy nagy rétre. A rét túlsó szélén áll egy hatalmas kastély, menj be oda, és majd meglátod, hogy mit kell tenned.

Végül pedig még egy ezüstsípot is adott neki ezekkel a szavakkal:

- Ha nagy-nagy veszélyben leszel, és képtelen arra, hogy segíts magadon, fújj ebbe bele, s akkor én nyomban ott termek, és segítek neked! - Ezzel a róka beszaladt az erdőbe, a fiú pedig ment tovább a maga útján.

Hét napig ment, akkor kiért a rétre, és meglátta a kastélyt. Odasietett, és bátran bement. A kastélyban egy szép fiatal lányt talált, aki sírva fakadt, mikor a fiút meglátta, és így szólt hozzá:

- Hogyan kerülsz ide? Az én uram a hétfejű sárkány, s az menten megöl, amint meglát!
- Én bizony nem félek tőle, hanem megküzdök véle!

Ott függött a falon egy hatalmas kard. A fiú nyomban lekapta, és elkezdett vele gyakorlatozni.

Aztán egyszer csak jött ám a sárkány tüzet okádva. A fiú gyorsan megsuhintotta a kardot, és mind a hét fejét levágta egyetlen csapással.

Megörült erre a leány, nyomban asztalt terített, és kérte a fiút, hogy maradjon nála. A királyfi azonban azt felelte, hogy erről szó sem lehet, mert neki előbb meg kell keresnie az arany-madarat. Megkérdezte a leányt, nem tudná-e megmondani, merre találhatna rá?

- Nekem bizony sejtelmem sincs róla - mondta a leány. - De menj csak át oda, ahhoz a másik kastélyhoz, ott lakik a hűgom, talán ő tud neked valamit mondani.

Búcsúzóul adott a fiúnak egy rézalmát, és így szólt hozzá:

- Ha megforgatod ezt az almát, én nyomban hozzád repülök!

Mikor a fiú odaért a második kastélyhoz, ott újra csak egy szép fiatal leányt talált, aki sírva fakadt a királyfi láttán:

- Jaj neked! Az én uram a kilencfejű sárkány, ha az hazajön, vége az életednek!
- Én bizony nem félek tőle, hanem megküzdök véle!

Azzal lekapta a falon függő kardot, meglóbálta a levegőben, és gyakorlatozott vele.

Egyszer csak aztán jött ám a sárkány, mint valami szélvihar, és közben tüzet okádott. A fiú felemelte a kardot, és egyetlen csapással levágta a sárkánynak mind a kilenc fejét.

A leány nagyon megörült. Nyomban asztalt terített, és kérte a fiút, hogy maradjon nála örökre. A királyfi azonban így felelt:

- Nem maradhatok én itt, mert meg kell keresnem az aranymadarat. Meg tudod-e mondani nekem, merre találom?

- Akkor hát menj a kishúgomhoz, aki ott lakik, abban a kastélyban. Ő majd segít neked!

Azzal egy ezüstkörtét adott a fiúnak ezekkel a szavakkal:

- Ha ezt megforgatod, nyomban odarepülök hozzád!

Mikor a fiú megérkezett a harmadik kastélyba, gyönyörű szép leányt talált ott. A leány sírva fakadt, mikor meglátta a királyfit, és így szólt:

- Hogyan kerülsz te ide? Az én uram a tizenkét fejű sárkány. Ha hazajön, vége az életednek!

- Nem félek tőle - felelte a királyfi. - Két sárkányt már megöltem, hát majd csak ezzel is elbánok valahogyan.

A falon ott függött egy kard, azt lekapta, és megsuhogtatta a levegőben.

Hát egyszer csak jött ám a sárkány nagy dörrel-dúrral. A királyfi meglóbálta a kardját, és egyetlen csapással levágta a sárkánynak tizenegy fejét. De mire a tizenkettediket is lecsapta, a másik tizenegy újra kinőtt, és mire azokat megint levágta, addigra kinőtt a tizenkettedik. Eltartott egész alkonyatig, míg végre sikerült mind a tizenkét fejet egyszerre levágnia.

Módfelett megörült ennek a szép leány, nyomban asztalt terített a fiúnak, és arra kérte, maradjon nála örökre.

- Szívesen eleget tennék a kérésednek, előbb azonban meg kell szereznem az aranymadarat, hogy hazavigyem atyámnak. Meg tudod-e mondani nekem, hol lelek rá?

- Tudom biz én. Minden évben egyszer eljön ide, leszáll erre a fára az ablak alatt és énekel. De csak egyetlenegy olyan napja van az évnek, amikor idejön, újesztendő reggelén, napfölkelte előtt. Az aranymadár az enyém, és én neked adom, csak várd meg, amíg eljön.

A királyfi szívesen ráállt, hogy megvárja a madár jöttét. A leány azonban annyira megszerette a fiút, hogy nem akarta többé elengedni maga mellől.

Mikor tehát elérkezett újév hajnala, bedugta a fiú mindkét fülét, így azután mikor az aranymadár odarepült, és elkezdett énekelni, nem hallott a királyfi semmit; felkelt a nap, és a madár tovaszállt.

- Hol a madár? Miért nem jön? - kiáltott fel szomorúan a fiú, mikor felébredt.

- Itt volt, és elénekelte dalát. Nézd csak, itt láthatod bizonyíték gyanánt a gyöngyöket, a fa tövében. Mivel azonban te elaludtad a jöttét, most még egy évig várnod kell.

Mit tehetett mást a királyfi, ott kellett maradnia, de korábbi jókedve tovatűnt. Mikor a leány látta, hogy mennyire bánkodik a királyfi, mivel nem térhet haza atyjához, többé már nem akarta visszatartani, s a következő újév reggelén ő maga ébresztette fel.

A madár jött, letelepedett a fára, és elkezdett énekelni. Köröskörül minden csakhamar tele lett gyönggyel. A leány ekkor kezére csalogatta a madarat, bezárta egy aranykalitkába, és átnyújtotta a kalitkát a királyfinak. És hogy gyorsan hazaérhessen, adott neki egy hatlábú paripát, amelyen senki más nem tudott volna lovagolni, csak a királyfi. Végül pedig megajándékozta egy aranyszilvával, és így szólt hozzá:

- Ha ezt megforgatod, nyomban hozzád repülsz.

A királyfi repülve száguldott hazafelé a hatlábú paripán. Estére kelve egy vendégfogadóhoz ért, ahol a bátyja pincér volt, és nagyon-nagyon rossz sorban tengődött. A kis királyfi nyomban felismerte testvérét, és elmesélte neki, hogyan szerezte meg az aranymadarat, amelyet most hazavisz. Azt akarta, hogy a bátyja is vele együtt menjen haza.

- Ó, de szeretnék veled menni! - mondta a fivére. - De hát sokkal tartozom a gazdának.

- Én kifizetem az adósságodat - jelentette ki az öccse. Vásárolt a bátyjának is egy paripát, azután együtt lovagoltak tovább, és a legközelebbi estén ismét betértek egy vendégfogadóba. A legidősebb testvérük itt volt istállószolga, és éppen akkor hagyta alaposan helybe a gazdáját, amikor a testvérei bevágtak az udvarra. Megismerték a bátyjukat, és a legkisebbik fiú megszólalt:

- Gyere velünk együtt haza! Nézd, itt viszem az aranymadarat.

- Szívesen veletek mennék, de a gazdám követeli, hogy leszolgáljam a három ló árát, amelyeket tönkretettem.

- Bízd ezt rám, én kifizetem neki a három ló árát! - mondta a kis királyfi.

A következő reggelen kifizette a gazdának bátyja tartozását, vásárolt neki is egy lovat, és hárman együtt lovagoltak tovább. Ahogy így ügettek egymás mellett, megszólalt a legfiatalabb királyfi:

- Atyánk olyan nagyon bízott bennetek, hát most majd meglátja, hogy mégis én hozom el neki az aranymadarat!

Erre a fivéreit elfogta a düh, és egymás között megbeszélték, hogy megölik az öccsüket. Éjszaka, mikor a kis királyfi aludt, kiszúrták két szemét, kezét-lábát levágták, aztán beledobták egy mély kútba. Mikor ezt elvégezték, fogták a gyönyörű paripát és a kalitkát az aranymadárval, és atyjukhoz siettek vele. Miután nagy diadallal bevonultak, azt mondták:

- Nézd csak, atyánk, sok fáradsággal és veszélyek közepette sikerült megszereznünk az aranymadarat!

Megörült erre az apjuk, és azon nyomban a templomba vitette a kalitkát, megparancsolva, hogy helyezték az oltárra. A madár azonban szárnyait szomorúan lecsüggesztve gubbasztott, és nem énekelt. A gyönyörű hatlábú paripa pedig senkit sem engedett a közelébe, még kevésbé tűrte, hogy bárki is a hátára üljön.

A megcsonkított fiú közben a kút mélyén feküdt, és nem tudta, hogyan is segíthetne a baján. Ekkor a rézalma véletlenül kiesett a zsebéből, a szájához ért és megfordult. Abban a pillanatban odarepült a három megmentett leány közül a legidősebb rézköpenyében, és megkérdezte a királyfit, hogy mit csinál itt?

- Nézd, hogyan jártam!

- A hajnali harmat gyógyír a levágott lábadra - szólt a leány és azzal elrepült. Hozott harmatot, megkenste vele a királyfi lábát, s lám, az nyomban meggyógyult, és a királyfi fürgébben lépegetett, mint valaha. A leány pedig eltűnt.

Ekkor rálépett az ezüstkörtére, amely időközben ugyancsak kiesett a zsebéből és megperdült. Hát nyomban odarepült ezüstköpenyében a második leány, akit megmentett, és megkérdezte, mi baj van.

- Nézd, hogyan jártam! - mondta a királyfi.

- A hajnali harmat meggyógyítja levágott karodat. - Ezt mondván a leány elrepült, hozott harmatot, bekente vele a fiút úgy, hogy annak a két karja egyszeriben újra ép lett, s izmosabb, mint valaha. A leány azonban a következő pillanatban eltűnt.

Ekkor a királyfi belenyúlt a zsebébe, elővette az aranyszilvát, és megforgatta. Abban a pillanatban odarepült hozzá a legfiatalabb leány aranyköpenyében, és megkérdezte, mi baja van?

- Hiszen látod!

- A hajnali harmat visszaadja elvesztett szemed világát - szölt a leány, és azzal elrepült. Hozott magával harmatot, megkente vele a királyfi két szemgödrét, s az nyomban újra egészséges szép szemekkel nézett a világba, s teljes szépségében látta maga előtt állni a leányt. Mielőtt azonban annyira magához tért volna, hogy megölelhessen, az már el is tűnt.

Most vette csak észre a királyfi, hogy hol van. Hogyan jusson ki ebből a mély kútból? Ekkor a zsebében megtalálta a rókatól kapott ezüstsípót, és belefűjt. Nyomban ott termett a róka, és megkérdezte tőle, mi baja van.

- Hiszen látod, hogy képtelen vagyok kijutni innen! - mondta a királyfi.

Erre a róka beleugrott a kútba, és így szólt:

- Kapaszkodjál meg jól a bozontos farkamban!

Alig ragadta meg a királyfi a róka farkát, az kiugrott a kútból, maga után húzva a fiút, és azt mondta neki odakint:

- Most már egyedül is boldogulsz! - és azzal beszaladt az erdőbe.

A fiú aztán gyalog vándorolt tovább, és estére kelve hazaért. Atyja nem nagyon örvendezett megérkeztén, mivel nem hozott neki semmit sem. A királyfi azonban elmesélt mindent, ami vele történt: hogyan szerezte meg az aranymadarat, és hogyan tett szert a hatlábú csodapárira, hogyan váltotta ki fivéreit, és milyen hálátlanok voltak azok hozzá, és milyen kegyetlenül bántak vele. Végül azt is elmondta, hogyan menekült meg. Az öreg király azonban nem akart hinni neki.

Ekkor így szólt a királyfi:

- Be fogom neked bizonyítani, hogy igazat mondtam. Hiszen kétségtelen, hogy az szerezte meg közülünk valójában az aranymadarat, aki képes felszállni a csodapárpa hátára és lovagolni rajta, és akinek közeledtére az aranymadár felemeli szárnyát a templomban, és énekelni kezd.

- Igen, az biztos, hogy így megtudjuk, melyikőtök az igazi hős - mondta az öreg király.

Először a két idősebb fivér próbálkozott. De a ló közelébe sem engedte őket, az aranymadár pedig továbbra is csak leeresztett szárnyakkal gubbasztott a templomban, és eszébe sem jutott énekelni, amikor beléptek.

Ezután a legkisebbik királyfi tett próbát. Mikor a párpa meglátta, felnyerített örömeiben, és olyan jámboran állt, mint egy kisbárány, míg a hátára pattant; aztán egy darabig föl-alá lovagolt a királyfi, majd leszállt a nyeregből, és a templomba indult. Alig lépett a küszöbre, az aranymadár máris levegőbe emelte a két szárnyát, és olyan csodaszépen kezdett énekelni, hogy a királynak a szemét elfutotta a könny örömeiben és fájdalmában. Legkisebbik fia nyakába borult, és így szólt hozzá:

- Bocsásd meg nekem, hogy kevesebbre becsültelek a két bátyádnál. Most pedig fogd ezeket az álnok, gonosz testvéreket, és tégy velük, amit akarsz.

- Úgy hát nyomban úgy megbosszulom magam rajtuk, hogy egész életükben boldogan gondoljanak rám!

Ezzel elővette a rézalmát, megforgatta; nyomban odarepült a legidősebb leány rézköpenyében. A leány olyan szép volt, hogy a királyfi édesanyja így kiáltott fel láttára:

- Ejnye, fiam, de jól választottál!

De a fiú kézen fogta a lányt, odavezette idősebbik bátyjához, és megkérdezte:

- Akarod, hogy ő legyen a feleséged?

Nem akadt boldogabb ember a bátyjánál.

Most azután megpörgette az ezüstkörtét, és repülve érkezett az ezüstköpenyes leány, aki még szebb volt, mint a másik.

- Hát akkor ezt vedd el feleségül - szólalt meg újra az anyja -, mert ennél szebbet már nem találhatsz.

A fiú azonban ezt a leányt is kézen fogta, odavezette középső bátyjához, és megkérdezte:

- Akarod őt feleségül venni?

A bátyja képtelen volt nemet mondani.

Ekkor megpörgette az aranyszilvát, és repülve jött nyomban a legfiatalabb leány. Válláról aranyköpeny hullámozott alá, tele drágakövekkel és az aranymadár gyöngyeivel, hogy a csillagos égbolt se ragyoghatott volna szebben. Az öreg királyné elámult ezen a csodálatos szépségen, és kötőjében fogta fel a leányt, nehogy a kemény földre ereszkedve megüsse magát a törékeny teremtés.

- Jobban tudod, fiam, hogy kit válasszál, mint én! - szólt a legkisebbik fiához. - Mert ennél szebb leány nincsen a nap alatt!

Ezt a harmadik leányt azután a kis királyfi vette el feleségül, és évek hosszú során át éltek meglegedetten s boldogan.

Mikor azonban sok év múltán meghalt a szépséges királyné, vele együtt eltűnt a hatlábú paripa is, meg a templomból az aranymadár, s ezt a két csodálatos lényt azóta sem látta többé soha senki.

A CSODAPARIPA

Volt egyszer egy édesapa. Amikor meghalt, nem hagyott egyebet a fiára, csupán egy kardot. A fiú aztán útnak eredt a karddal, hogy majd szolgálatba áll vele.

Egyszer csak találkozott egy öregemberrel, aki az egyik szemére teljesen vak volt, de a másikkal is vajmi keveset látott. Ez az ember megkérdezte tőle:

- Hová mégy, fiam?

- Szolgálatot keresek - felelte a fiú.

- Nekem éppen szolgára lenne szükségem. Akarod-e legeltetni a juhaimat?

A fiú beleegyezett, s az öregember magával vitte. Amikor átadta neki őrzésre a nyáját, azt mondta neki:

- Őrizkedj attól, hogy abba az erdőbe bemenjél, mert még egyetlen szolgám sem került vissza onnan élve!

Egy ideig szót fogadott a fiú, de aztán azt gondolta magában:

- Egyszer mégis csak látnom kell végre, mi van ott. Mi bajom történhetne? Hiszen itt van az én jó kardom!

De alig tette be a lábát az erdőbe, még annyi ideje sem volt, hogy elcsodálkozzon csodálatos szépségén, máris feléje rontott egy háromfejű sárkány, és így kiáltott rá:

- Hogy kerülsz ide, emberfia? Egyetlen madár sem meri bemocskolni az erdőt, s te azt akarod, hogy a juhaid tönkretegyék? Vagy megvívunk, vagy megbirkózunk egymással! Melyiket választod inkább?

- Birkózzunk! - mondta a legény.

Erre fogta a sárkány, és térdig bevágta a földbe. A fiú azonban előkapta a kardját, lecsapta vele a sárkánynak mind a három fejét; hazavitte és feltűzte a kerítés oszlopaira.

- Mik ezek itt? - kérdezte az öregember, mivel a rossz szemével nem láthatta.

- Agyonütöttem az erdőben egy bakot, annak a három feje!

- Ejnye, te fiú, nem lesz ennek jó vége. Ne menj többé oda!

A következő napon azonban a fiúnak kedve kerekedett még beljebb menni az erdőbe, ahol még mélyebb volt a csend, és még gyönyörűbb a természet. De egyszer csak szembejött vele egy hatfejű sárkány:

- Hé, emberfia! Egyetlen madár sem mer berepülni az erdőnkbe, te pedig a juhaiddal bemocskoltad azt, és megölted a bátyámat! Vagy megvívsz velem, vagy megbirkózol! Melyiket választod?

- Birkózzunk!

Erre a sárkány megragadta a legényt, és belevágta a földbe köldökig. A fiú sem volt rest, előkapta a kardját, levágta vele a sárkány valamennyi fejét. A sárkányfejeket hazavitte, és feltűzte a kerítés oszlopaira.

- Mik ezek itt? - kérdezte tőle az öregember.

- Agyonütöttem az erdőben egy bakot, annak a hat feje.

- Ejnye, te fiú, nem lesz ennek jó vége, ne menj többet az erdőbe!

A következő napon azonban a fiúnak még nagyobb kedve kerekedett, és még mélyebben bement az erdőbe, ahol még nagyobb volt a csend, mint előző nap, és még gyönyörűbb volt minden.

De egyszerre csak jött ám egy kilencfejű sárkány:

- Hé, emberfia! Egyetlen madár sem merészel berepülni az erdőnkbe, te pedig bemocskoltad azt, és megölted a fivéreimet. Vagy megvívsz velem, vagy megbirkózol. Melyiket választod?

- Birkózzunk!

Erre elkapta a fiút a sárkány, és olyan mélyen bevágta a földbe, hogy a válla is alig látszott ki belőle. De azért mégis meg tudta suhogtatni a kardját, és egyetlen csapással levágta a sárkánynak mind a kilenc fejét, aztán hazavitte a fejeket, és a kerítésoszlopokra tűzte.

- Már megint mit raktál ide? - kérdezte az öreg.

- Agyonütöttem az erdőben egy kilencfejű bakot, annak a kilenc fejét.

- Vigyázz, mert még pórul jársz! Ne menj többet az erdőbe!

A következő napon azonban a fiú még mélyebben hatolt be a fák közé, és ott még nagyobb volt a csend, és még gyönyörűbb minden.

De egyszerre csak előjött egy tizenkét fejű sárkány, és rákiáltott:

- Hé, emberfia! Egyetlen madár sem mer az erdőnkbe repülni, te pedig bemocskoltad azt, és megölted a fivéreimet! Vagy megvívsz velem, vagy megbirkózol! Mit akarsz inkább?

- Vívni! - mondta a legény, mert attól félt, hogy a sárkány úgy bele találja vágni a földbe, hogy még a feje búbja sem látszik ki belőle, és akkor nem vehetné hasznát a kardjának.

Akkor a sárkány akkorát csapott a farkával, hogy a fiú tizenkét ölnyre repült tőle. De visszafutott nyomban, és kirántott kardjával egyszerre lecsapta a sárkánynak tizenegy fejét. Mire azonban a tizenkettediket is levágta, a másik tizenegy újra kinőtt, s mire azokat lecsapta, kinőtt a tizenkettedik megint. Így ment ez egészen alkonyatig.

Amikor azonban a nap lement, a sárkánynak minden ereje elszállt, a fiú ereje pedig megnövekedett, és ekkor végre egyszerre le tudta vágni a sárkánynak mind a tizenkét fejét. Hazaérve ezeket is odatűzte a kerítésoszlopokra, akárcsak a többi. Most már valamennyi kerítésoszlopon volt egy sárkányfő.

Ekkor megkérdezte tőle az öregember:

- Mik ezek itt?

- Agyonütöttem az erdőben egy tizenkét fejű bakot, annak a tizenkét feje.

- Vigyázz, fiú, mert még megjáród! Ne menj többet az erdőbe!

De a fiúnak most még az eddiginél is nagyobb kedve támadt, s még jobban űzte a kíváncsiság: „Mi minden lehet még ott!” - gondolta magában, és másnapra kelve még mélyebben bement az erdőbe. Az eddiginél is nagyobb csend vette ott körül, s az erdő mélye mindazt felülmúlta szépségében, amit eddig látott.

Egyszer csak meglátott egy házikót, előtte egy öreg-öreg anyóka állt, az volt az erdő anyja.

A fiú odament hozzá, és barátságosan köszöntötte.

- Gyere be! - szólt hozzá az öregasszony, s azzal bevezette a szobába, ahol egy halott feküdt.

- Ez az én legkisebbik fiam, akit először öltél meg!

Aztán egy másik szobába jutottak:

- Itt fekszik az idősebbik fiam, akit másodszorra ütöttél agyon!

Azzal átmentek a következő szobába:

- Itt fekszik a következő fiam, akit harmadszorra vertél agyon!

Megint átmentek egy másik szobába:

- Itt fekszik a legidősebb fiam, akit utoljára ütöttél agyon!

Azzal kinyitott a vénasszony egy másik ajtót, és rákiáltott a fiúra:

- És ide kerülsz most te!

Azzal meg akarta ragadni a fiút, az azonban felemelte a kardját, és nyomban földre sújtotta vele az öregasszonyt. De akárhányszor csapott is rá a karddal, képtelen volt rajta sebet ejteni. A vénasszony csak nevetett, és kigúnyolta a fiút.

Mikor a legénynek elfáradt a jobb karja, átkapta a kardot a bal kezébe.

- Jaj, jaj! - sikoltotta a vénasszony -, ne üss agyon! Elárulok neked valamit, ami még hasznodra válik!

- Akkor hát mondd, de nyomban! - kiáltott rá a fiú, és kardját ütésre készen emelte a vénasszony feje fölé.

A vén boszorkány reszketve mondta:

- A ház mögött áll egy fa, annak a gyökerei alatt van egy hatalmas kő, és azon fekszik egy béka. Fogd ezt a békát, háromszor simítsd végig vele az öregember szemét, és végül vágd a homlokához olyan erővel, hogy darabokra szakadjon, akkor visszanyeri majd a szeme világát!

- Ez minden, amit mondani akartál? - kérdezte a fiú.

- Igen - felelte a boszorkány.

Alig ejtette ki a vénasszony a száján az igent, a fiú lecsapott rá a kardjával úgy, hogy a feje abban a pillanatban a földre hullott.

Aztán addig ásott a fa tövében, amíg végre leért a hatalmas kőig. Megtalálta a békát, megfogta, és hazasietett vele, végighúzta háromszor az öregember két szemén, aztán úgy vágta a homlokához, hogy a béka ezer darabra szakadt, s lám, az öregember szeme nyomban meggyógyult, olyan élesen látott vele, mint a nap.

A szétzúzott békából pedig előpattant egy kis alak, és így kiáltott:

- Köszönöm neked, hogy megváltottál! A vén boszorkány nem mondott el neked mindent: az undok béka alakjában ott kellett ülnöm a sárkányfiak kincsén és őriznem! - Azzal eltűnt egy sziklahasadékban.

A fiú sem volt rest, azon nyomban utána nézett a dolognak, és megtalálta a nagy kő alatt a tömérdék kincset.

- Hagyd a kincset - mondta az öreg -, ezt bármikor megtalálod itt! Én értékesebb ajándékot adok neked azért, hogy visszaadtad a szemem világát, amit a vén boszorkány vett el valamikor. Fogd a lovamat az istállóból, s lovagolj ki vele a világba, hiszen még olyan fiatal vagy!

Nem volt ám az közönséges ló, hanem gyönyörű nyolclábú paripa, a legnagyszerűbb azonban az volt, hogy még beszélni is tudott, és igen bölcs volt.

A fiú nagyon megörült, nyomban fölpattant a hátára, és elvágtatott ki, a nagyvilágba. Mikor már jó ideje lovagolt, egyszerre csak egy réztollat látott heverni az úton.

- Emeld ezt fel! - mondta a paripa.

A fiú így is tett.

Egy kicsit messzebb egy ezüsttoll hevert, és megint egy kis távolságra onnan egy aranytoll. Ezeket is felvette, ahogy a paripa mondta neki.

Röviddel ezután egy nagy városba érkezett, ott lakott a király. A palotához ment, és megkérdezte, nincs-e szükség szolgára, mert ő szívesen beállna a paripájával együtt. A király befogadta.

Egy idő múlva nagy vadászatot rendeztek. A fiú egész sereg vadat hajtott fel, mert a lovával minden állatot utolért. A királynak ez annyira megtetszett, hogy nagyon megszerette a fiút. A többi szolgát azonban elfogta az irigység, és törni kezdték a fejüket, hogyan pusztíthatnák el szerencsés társukat.

Szolgatársai egy napon odamentek a királyhoz, és azt mondták neki:

- Azt mondta a szolgalegény, hogy könnyen meg tudná szerezni azt a három madarat is, amelyikek elhullatták a réz-, az ezüst- és az aranytollat.

A királynak rögtön nagy kedve kerekedett rá, hogy megszerezze magának a madarakat. Előhívatta hát a fiút, és így szólt hozzá:

- Ha három nap alatt ide nem hozod nekem a madarakat, vége az életednek!

A fiú erre nagyon elszomorodott, mert nem tudta, hogyan segítsen magán. Amikor belépett az istállóba, azt kérdezte tőle a lóva:

- Miért vagy olyan szomorú?

Akkor a fiú elmesélt mindent.

- Menj vissza a királyhoz - mondta a paripa -, és mondd, hogy adjon neked egy rézből, egy ezüsből és egy aranyból készült madárkalitkát.

Mikor megkapta a fiú a kalitkákat, így folytatta a ló:

- Most pedig ülj fel a hátamra, és vágtsd ki a mezőre.

A mezőre kiérve aztán újra megszólalt a ló:

- Most kiáltd el egyszerre mind a négy világtáj irányába: „Gyertek ide, madarak!”

Alig kiáltotta el magát a fiú, mindenfelől nagy rajokban sereglettek oda a madarak, köztük a madarak királya is, aki megkérdezte tőle, hogy mit parancsol?

- Meg tudod-e nekem mondani, hol találom meg azokat a madarakat, amelyikek ezeket a tollakat elhullatták?

- Azok a madarak nem tartoznak az én birodalmam népéhez - felelte a madarak királya. - Mindjárt megkérdezem azonban népemet, nincs-e közöttük valaki, aki tudja, hol vannak.

De egyetlen madár sem tudott felvilágosítással szolgálni.

- Senki sem hiányzik soraitokból? - kérdezte a király. Mikor erre utána számoltak, kiderült, hogy három madár még hiányzik, azok éppen most érkeztek fáradt szárnycsapásokkal:

- Hallottuk ugyan a hívást, de nem tudtunk hamarabb ideérni, mert a világ végén voltunk! - mondták, és aztán elkezdtek mesélni, milyen csodálatos dolgokat láttak. Az egyik a réz-

sárkányról és a réztollú madárról mesélt, a másik az ezüstsárkányról és az ezüstmadárról, a harmadik pedig az aranysárkányról és az aranymadárról, és arról, hogyan sütkérezett a három sárkány a napfényben, és hogyan ringatta őket álomba a három madár dala.

Megörült a fiú mindezt hallva. A madarak királya pedig megparancsolta a három madárnak, hogy mutassák meg az utat a fiúnak, aki gyors paripáján csakhamar ott termett, és kardjával egykettőre megölte a sárkányokat, a réz-, az ezüst- és az aranymadár pedig hagyta, hogy megfogja őket.

Örvendezett a király, amikor a fiú egyszer csak meghozta a madarakat, és ettől az időtől kezdve még jobban szerette őt. A többi szolgában azonban, ezt látva, még fokozódott az irigység, s még álnokabbul kutatták, vajon mi módon pusztíthatnák el vetélytársukat. Egy napon aztán újra így szóltak a királyhoz:

- A szolgálégény azzal dicsekedett, hogy egykönnyen meg tudná szerezni urának a szépséges tengeri sellőt.

A királyban nyomban végtelen vágyakozás támadt, hogy övé legyen a gyönyörű lény. Maga elé hívatta hát a fiút, és így szólt hozzá:

- Ha három napon belül el nem hozod nekem a szépséges tengeri sellőt, vége az életednek! Ha azonban idehozod, úgy neked adom a fele királyságomat, és feleségül adom hozzád a húgomat.

Megörült a legény az ígéretet hallván, mikor azonban a nehéz feladatra gondolt, nagyon elszomorodott. Ekkor megint megkérdezte tőle a lova, hogy miért olyan bánatos. A fiú elmesélte, mi baja.

- Menj oda a királyhoz, és kérj tőle egy tiszta búzalisztból sült cipót és egy üveggel a legfinomabb borából!

Mikor a fiú meghozta a kenyeret és a bort, újra megszólalt a paripa:

- Most azután pattanj fel a hátamra, és lovagolj a tengerpartra!

Mikor odaértek, így folytatta:

- Tedd le a kenyeret és a bort a partra. Amint aztán megkezdődik a dagály, idejön a tengeri sellő, és enni fog a kenyérből, utána pedig iszik majd a borból. Amint ez megtörténik, nyomban kiálts ki a rejtekhelyedről: „Láttalak, a foglyom vagy!”

- De egy perccel se kiálts előbb, csak amikor már evett és ivott a sellő, mert ha előbb szólalsz meg, akkor minden hiábavaló lesz, és a sellő gyorsan eltűnik a hullámokban. Neked azonban kiáltanod kell, még mielőtt a hullámok vízcseppjei benedvesítenék a lábát, mert csak így tudod megfogni, hogy kövessen bennünket az udvarhoz.

A fiú tehát úgy tett, ahogy a bölcs paripa mondta.

Jött a sellő, lassan, figyelmesen nézve maga köré. Előbb hallgatózott, azután kilépett a vízből a partra, evett a kenyérből, és ivott a borból, és éppen el akart indulni visszafelé, amikor felharsant a kiáltás:

- Megláttalak, a foglyom vagy!

Ezt hallva, a sellő lány elsápadt, s úgy állt ott, mintha megbabonázták volna. A fiú pedig gyorsan előugratott rejtekéből a lovával, köszöntötte, és szépen kérte, hogy kövesse őt, mert feleségül kell mennie a királyhoz.

A leány kénytelen volt követni a fiút, de belsejében forrt a harag.

Mikor a király meglátta, udvariasan köszöntötte, és nagyon boldog volt. Legszívesebben azon nyomban megtartotta volna az esküvőt. A sellő azonban sötét pillantást vetve rá, így szólt:

- Előbb még hozasd ide a csődör-csikómat és a ménesemet!

Erre a király megint csak a fiúhoz ment, és azt mondta neki:

- Ha már elhozta a sellőt, akkor el kell hoznod a csődör-csikóját és a ménesét is utána, különben vége az életednek! Ha azonban ezt is véghezviszed, akkor többet semmit sem kívánok tőled, és megkapod a megígért jutalmat!

A fiú megint nagyon elszomorodott, és amikor nagy bánatosan bement az istállóba, a lova ismét megkérdezte, mi bántja. Akkor aztán elmondta, milyen új feladat elé állította a király.

- Eredj a királyhoz, és mondd, hogy adjon neked tizenkét bivalybőrt, és tizenkét font gyantát. Ha megkapod, a gyantával ragaszd egymásra a bőröket, és húzd rám!

Mikor mindez megtörtént, így folytatta a paripa:

- Most ülj föl a hátamra, és menjünk a tengerpartra!

Mikor odaértek, megint megszólalt:

- Most pedig vedd a kantáromat, és rejtőzz el! Aztán én majd előcsalogatom a csődört, és harcra bocsátkozom vele. Ha látod, hogy a földre esik, akkor gyere elő, és dobod rá a kantárt.

Alig rejtőzött el a fiú, a lova máris elkezdett dobogni és nyeríteni. Egyszer csak jött ám rohanva a csődör-csikó, és orrlukain tüzet fújt és lángot lövellt.

Megkezdődött a küzdelem: a csődör-csikó egyik bivalybőrt a másik után harapta át, mikor azonban a tizenkettediket is átrágta, a kimerültségtől földre roskadt. Erre a fiú odafutott hozzá, és rádobta a kantárt.

- Most aztán gyorsan föl, és vágatassunk innen! - súgta neki a lova.

A fiú nyeregbe pattant, s a csődör-csikó kénytelen volt felállni és nyomon követni őket. Akkor olyat dobbantott, és olyan hangosan felnyerített, hogy a fiú csontja velejéig megrázkódott belé.

Egy idő múlva megszólalt a paripája:

- Nézzél csak vissza! Nem látsz semmit?

- Egy felhőt látok emelkedni.

- A ménes az. Ha utolér bennünket, akkor elvesztünk, mert a lovak agyontaposnak mindkettőnket!

Akkor a csődör-csikó megint toporzékolt és nyerített.

- Nézz vissza! - mondta a paripa.

- Már látom a sok lófejet!

Erre vágatni kezdtek minden erejükből, és mikor átnyargaltak a kastély kapuján, a csődör-csikó harmadszor is toporzékolt és nyerített. Néhány perccel azután már a kancák is ott termettek, és beügettek a kastély udvarába.

A fiú gyorsan bekötötte a lovát az istállóba, és jelentette a királynak, hogy teljesítette a feladatot.

Megörült erre a király, a sellő azonban még vadabb és még fenyegetőbb pillantásokat lövellt rá, mint előbb.

- Amíg meg nem fejtéd valamennyi kancát, és meg nem fürödtél a forró tejben, addig nem leszek a feleséged!

Erre a király megint a fiúhoz ment, és így szólt:

- Most nyomban fejd meg a kancákat egy nagy kádba, mert ha meg nem teszed, vége az életednek!

- Ejnye, királyom - felelte a fiú -, hát így teljesíted az ígéretedet?

Azzal elszomorodva kiment az istállóba keseregni a lovához.

- Mi baj már megint? - kérdezte a ló.

A fiú beszélni kezdett neki az újabb feladatról.

- Vezess ki engem az udvarra, s akkor majd mindjárt el tudod kezdeni a fejtést!

Alig értek ki az udvarra, a paripa olyan hideget fújt a bal orrlyukából, hogy a lovak lába oda-fagyott a talajhoz. Így azután a fiú könnyen elvégezte a fejtést, hiszen a kancák úgy álltak ott mint a kezes bárányok.

Mikor a kád megtelt, tüzet raktak alája, és amint a tej forni kezdett, a király megremegett, mert észrevette, hogy ez a veszélyes vállalkozás az életébe kerülhet.

Ekkor a sellő felkiáltott:

- Először a szolga fürödjön meg, aki engem, a csődöröcsikómat és a kancáimat idehozott! - Gyűlölte ugyanis a fiút, amiért mindezt képes volt véghezvinni, és először őt akarta elpusztítani.

- Igen - parancsolt rá a király -, gyorsan ereszkedj csak bele a tejfürdőbe!

A fiú azt gondolta, hogy ütött az utolsó órája, és nagyon levert volt:

- Engedjétek, hogy legalább még egyszer láthassam a kedves paripámat! - Megengedték neki.

Mikor kiment hozzá, így szólt a ló:

- Vezess csak oda engem ahhoz a kádhoz, és aztán ne félj többet semmitől se!

Úgy tett hát a fiú, ahogyan a ló mondta, és amint beleereszkedett a kádba, a ló egyszeriben olyan hideget fújt bele, hogy a tej egészen langyossá vált. A fiúnak nagyon jólesett a langyos tejfürdő, és felkiáltott:

- Milyen pompás ez!

A király látván, hogy a szolgájának semmi baja sem történik, bátorságra kapott, és azt mondta:

- Gyere ki, hogy most már én mehessek bele!

Alig lépett ki a fiú a kádból, a király máris benne termett, és kellemesnek találta a fürdőt. De a paripa egyszeriben olyan sok hőt fújt az üstbe, hogy a tej egy pillanat alatt felforrt, és a király benne égett.

Erre elmosolyodott a sellő, mert azt gondolta, hogy a fiú az ő férje lesz. Az azonban a király hűgát vette feleségül. A büszke sellő pedig, aki tűzzel-vassal el akarta őt pusztítani, a szolgálója lett.

Mikor aztán a fiú lett az uralkodó, így szólt hozzá a paripája:

- Még egy szolgálatot tehetek neked. Űlj fel a hátamra, fogd kantárszáron a csődöröcsikót és a kancákat, és hozd el magadnak a kincset!

A fiú erre ellovagolt a fához, és elhozta a mérhetetlen kincset, ami ott hevert. Mikor ezt is elvégezték, megszólalt a paripa:

- No, gazdám, mostantól kezdve már nincs többé szükséged énra - és azzal eltűnt a fiú szeme elől. Valószínűleg visszament gazdájához, az öregemberhez.

A sellőt, a csődöröcsikót és a kancákat azonban azután is állandó szolgálatban tartotta a király, és gazdagon, elégedetten és boldogan élt, hatalma teljében.

A CSODÁLATOS FA

Nem tudom, vajon az a pásztorfiú, aki egy nap juhait legeltetve meglátott a mezőn egy fát, éppen annak a szegényembernek a fia volt-e, akit Urunk Jézus Krisztus és Szent Péter megáldottak, a fa azonban olyan szép és olyan hatalmas volt, hogy hosszú ideig ámultan állt előtte, és tekintetét nem tudta levenni róla. Kedve kerekedett, hogy odamenjen, és felhágjon rá, ami nem is volt számára nehéz feladat, mert a fa ágai úgy állottak kétoldalt, mint a létrafokok. Levetette hát a cipőjét, és kilenc napig egyvégtében egyre csak felfelé mászott.

S lám, egyszer csak tágas rétre ért, ahol sok rézpalota állt, és a paloták mögött egy hatalmas, szintiszta rézerdő terült el, az erdő legmagasabb fáján pedig egy rézkakas ült. A fa tövében forrás fakadt, s abból folyékony réz csobogott szakadatlanul. Ennek a forrásnak a csobogása volt az egyetlen hang az erdőben, különben mindent halotti némaság borított, nem járt ott senki, nem rezdült, nem mozdult semmi sem.

Mikor a fiú már mindent szemügyre vett, letört egy gallyat az egyik fáról, és mivel a két lába nagyon elfáradt a hosszan tartó fáramászásban, fel akarta frissíteni egy jó lábfürdővel. Beledugta hát lábait a forrásba, és amikor kihúzta belőle, mindkét lábát csillogó réz borította.

Sietve visszatért a nagy fához, az azonban felért a magasba a felhőkig úgy, hogy a csúcsát nem is lehetett látni.

- Odaönt még szebb lehet! - gondolta a fiú, és ismét kilenc napon át mászott felfelé anélkül, hogy elfáradt volna. És lám, ott egy széles mezőre ért, ahol szintén sok palota emelkedett. Ezek a paloták azonban már színezüstből voltak, és mögöttük hatalmas ezüsterdő terült el, az erdő legmagasabb fáján pedig egy ezüstkakas ült. A fa tövében forrás fakadt, abból folyékony ezüst csobogott szüntelenül, és ez a csobogás volt az egyetlen hang az ezüsterdőben, különben mindent halálos némaság borított. Nem látott egy lelket sem, s nem mozdult, nem rezdült ott semmi a világon.

Mikor a fiú már mindent szemügyre vett, az egyik fáról letört egy gallyat, és kezét akart mosni a forrásban, ahogy azonban kihúzta belőle, hát uramfia, mindkét kezét csillogó ezüst borította.

Gyorsan visszatért a nagy fához, amely fölért magasan a felhők közé úgy, hogy a csúcsát nem is lehetett látni.

- Odaönt még szebb lehet! - gondolta a fiú, és megint csak kilenc napig mászott fölfelé, és íme, egyszerre csak fönt volt a fa tetején, és tágas mező tárult ki előtte. A mezőn csupa aranypalota állott, és a paloták mögött egy nagy aranyerdő terült el. Az erdő legmagasabb fáján pedig egy aranykakas ült. A kakas alatt egy forrásból folyékony arany csobogott szüntelenül, s ennek a csobogása volt az egyetlen hallható nesz közel s távolban, különben mindent halotti némaság borított. Nem látott senkit, s nem mozdult, nem rezdült ott semmi sem.

Mikor a fiú mindent jól szemügyre vett, az egyik fáról letört egy gallyat, s levéve kalapját, a forrás fölé hajolt úgy, hogy fürtjei beleértek a csobogó aranyforrásba. Mikor újra felemelte a fejét, minden szál haja aranyosan csillogott. Feltette a kalapját, és mikor már mindent jól szemügyre vett, visszatért a nagy fához, és egyvégtében ereszkedett lefelé anélkül, hogy fáradtságot érzett volna.

Visszaérve a földre, felhúzta a cipőjét, és juhait keresésére indult, de nyomukat sem lelte. Nagy messzeségben azonban meglátott egy nagy várost. Most vette csak észre, hogy mintha másik országban lenne.

Mitévő legyen? Elhatározta, hogy bemegy a városba, és valamiféle szolgálatot keres magának. Előzőleg azonban eldugta a három gallyat a kabátjába, s a kabát széléből egy pár kesztyűt varrt magának, hogy azt felhúzva, elrejtthesse ezüsttel borított kezeit.

Amikor megérkezett a városba, a király szakácsa éppen kuktát keresett, de senkit sem talált. Ekkor került a szeme elé a fiú. Megkérdezte tőle, vajon nem állna-e be hozzá szolgálni jó fizetésért. A fiú hajlandó volt elfogadni az ajánlatot egy feltétellel: hogyha sohasem kell levennie a kalapját, kesztyűjét, csizmáját, mivel csúnya kiütése van, és nagyon szégyenlené, ha meglátnák.

Ez a szakácsnak nem volt egészen kedvére; mivel azonban senki más nem akadt, aki hajlandó lett volna beállni hozzá kuktának, nem ellenkezett. Azt gondolta magában: „Hiszen megtehetem, hogy mindig csak a konyhában adjak neki munkát, ahol senki sem látja.”

Egy ideig ment is a dolog. A fiú nagyon szorgalmas volt, s akármilyen munkát bízott is rá a szakács, olyan pontosan elvégezte, hogy az nagyon-nagyon megszerette az új kuktát.

Ekkor történt, hogy egyszer megint lovagok és grófok sereglettek a palotába. Valamennyien el akartak indulni, megmászni az üveghegyet, hogy a király szépséges leányának, aki odafent ült, kezüket nyújtsák, és ezáltal elnyerjék őt feleségül. Mostanáig már számosan megpróbálkoztak vele, de hiába. Valamennyien már jóval a cél előtt megcsúsztak, és egy részük nyakát törte.

A kukta könyörgött a szakácsnak, engedné meg neki, hogy messziről nézhesse őket. A szakácsnak nem volt szíve megtagadni tőle az engedélyt, mivel olyan hűséges és szorgalmas volt, csak ennyit mondott neki:

- De most aztán jól rejtőzz el, nehogy valaki meglásson!

Ott álltak még mind a lovagok teljes fegyverzetükben, vascipőben, és nemsokára elindultak sorban egymás után felfelé. Egyikük sem ért azonban még feléig sem a hegyoldalnak, amikor valamennyien visszazuhantak, s nem egy közülük holtan maradt ott.

Ekkor a fiú azt gondolta magában:

- Mi lenne, ha én is megpróbálnám?

Azon nyomban levette a kalapját, levetette kabátját és kesztyűjét, lehúzta a csizmáját, kezébe fogta a rézgallyat, s még mielőtt bárki észrevehette volna, áthatolt a tömegen, és ott állt a hegy lábánál. A lovagok és grófok bámulva nézték, és visszahúzódtak. A fiú pedig egyszeriben elindult felfelé a hegyoldalon nagy bátran, és lába alatt az üveg olyan hajlékonnyá vált, mint a viasz, nem is csúszott meg a lába egyszer sem.

Mikor aztán felért, hódolattal átnyújtotta a királylánynak a rézgallyat, s azon nyomban sarkon fordult. Biztos, szilárd léptekkel jött le, és még mielőtt a tömeg körülnézhetett volna, eltűnt. Visszasietett a rejtekhelyére, felvette holmijait, és gyorsan a konyhában termett.

Nemsokára megérkezett a szakács is, és mesélt a kuktájának csodálatos dolgokat a rézlábú, ezüstkezü és aranyhajú szép ifjúról: hogyan ment fel az üveghegyre, hogyan adta át a rézgallyat a királyleánynak, és hogyan tűnt el ismét. Aztán megkérdezte a fiút, vajon ő is látta-e mindezt?

A fiú így válaszolt:

- Nemcsak láttam, hanem én magam voltam az!

A szakács azonban csak nevetett az ostoba ötleten, és tréfálkozva felelt:

- Úgy igaz ez, ahogy belőlem valaha is nagy úr lesz!

A következő napon újra több lovag és gróf akart próbát tenni, és e célból összegyűltek az üveghegy előtt. A fiú megint kérlelni kezdte a szakácsot, engedné meg neki, hogy távolról nézhesse őket. A szakácsnak nem volt szíve nemet mondani, de így szólt a kuktához:

- Aztán jól elrejtőzzél ám, nehogy valaki meglásson!

A fiú megígérte, hogy elbújik, és ugyanarra a helyre sietett, ahova az előző napon.

A lovagok elindultak felfelé, de most is hiába: mindannyian lezuhantak, és többen közülük holtan maradtak a helyszínen.

A fiú nem habozott tovább, hanem másodszor is nekivágott. Gyorsan levetette ruháit, fogta az ezüstgallyat, és mielőtt még bárki észrevehette volna, hogy honnan jött, áthaladt a tömegen. Mindenki kitért előle, ő pedig nyugodt, biztos léptekkel ment fölfelé az üveghegyre, s az üveg olyan hajlékonyá vált, akár a viasz, még a léptei nyoma is meglátszott rajta.

Mikor felért, hódolattal átnyújtotta a királyleánynak a gallyat. A leány szerette volna megfogni a fiú kezét, ő azonban menten sarkon fordult, lejött a hegyről, és eltűnt a tömegben, felvette ruháit, és hazasietett.

Nemsokára jött a szakács is, és megint mesélni kezdett a csodálatos eseményekről, a rézlábú, ezüstkezü, aranyhajú szép ifjúról, arról, hogyan ment fel az üveghegyre, hogyan nyújtotta át a királyleánynak az ezüstgallyat, hogyan jött vissza és tűnt el ismét. Megkérdezte a kuktát, vajon látta-e ő is mindezt.

A fiú azt felelte neki:

- Nemcsak láttam, hanem én magam voltam az!

A szakács most is jókedvűen nevetett, és tréfálkozva mondta:

- Úgy igaz ez, ahogy belőlem valaha is nagy úr lesz!

A harmadik napon néhány lovag és gróf még egyszer meg akarta kísérelni a feljutást, és ezért összegyűltek az üveghegy előtt. A fiú megint csak kérlelni kezdte a szakácsot, engedné meg, hogy a távolból nézhesse őket.

A szakács nem akart nemet mondani, ezért így szólt:

- De aztán jól elrejtőzzél ám, nehogy valaki meglásson!

A fiú megígérte, hogy elbújik, és nyomban a helyére sietett. A lovagok és grófok ezúttal is hiába próbálkoztak: valamennyien visszazuhanak, és többen közülük holtan maradtak a helyszínen.

A fiú azt gondolta magában:

- Hadd próbáljam csak meg még egyszer!

Azzal ledobálta ruháit, kezébe fogta az aranygallyat, és még mielőtt bárki észrevehette volna, honnan jött, átvágott a tömegen az üveghegy lábáig. Mindenki kitért előle, ő pedig biztos, határozott léptekkel sietett felfelé. Az üveg olyan hajlékonyá vált léptei alatt, hogy a lábnyomai is meglátszottak benne. Amikor felért, hódolattal átnyújtotta a királyleánynak az aranygallyat, s feléje tárta jobbját. A királykisasszony boldogan fogta meg a feléje nyújtott kezét, és szívesen indult volna vele lefelé a hegyről. Az ifjú azonban kihúzta kezét a leány kezéből, gyorsan lejött a hegyről egyedül, és egy szempillantás alatt eltűnt a tömegben. Magára kapkodta ruháit, és visszasietett a helyére a konyhába.

Mikor a szakács hazaért, mesélni kezdett a csodálatos eseményekről, a rézlábú, ezüstkezű és aranyhajú szépséges ifjúról és arról, hogyan ment fel harmadízben is az üveghegyre, hogyan nyújtott át egy aranygallyat a királyleánynak, és nyújtotta neki a kezét, s hogyan jött le azután mégis egyedül, és tűnt el a tömegben. Megkérdezte kuktájától, nem látta-e ő is mindezt?

A fiú megint azt felelte:

- Nem, nem láttam, hanem én magam voltam az!

A szakács újra nevetett ezen az ostoba ötleten, és azt mondta:

- Úgy igaz ez, ahogy énbelőlem valaha is nagy úr lesz!

A király és leánya azonban nagyon szomorúak voltak, hogy a szép ifjú nem akart megjelenni. Ekkor a király parancsot adott, hogy birodalma minden ifjú legényének el kell vonulnia előtte mezítláb, fődetlen fővel és kesztyű nélkül.

Jöttek hát hosszú sorban a fiatalember, s elvonultak előtte, az igazi azonban, akit kerestek, nem volt közöttük.

Ekkor megkérdezte a király, nincs-e több fiatalember az országban?

A szakács nyomban a királyhoz sietett, és így szólt:

- Uram, királyom, van nekem még egy kuktám, aki hűségesen és becsülettel szolgál nálam. De hát ő biztosan nem lehet az, akit ti kerestek, mert ennek a fiúnak valami csúnya kiütése van, úgyhogy csak azzal a feltétellel volt hajlandó beállni hozzám szolgának, hogy soha ne kelljen a kesztyűjét, kabátját és csizmáját levetnie.

A király azonban meg akart győződni a dologról. A királykisasszony pedig csendben örvendezett, gondolván: „Ő lehet az!”

A szakácsot ott tartották, és egy szolga odahozta a kuktát, aki azonban nagyon piszkosnak látszott.

A király mégis feltette neki a kérdést:

- Te vagy az, aki háromszor megmászta az üveghegyet?

- Igen, én vagyok! - szólt az ifjú. - És meg is mondtam ezt mindhárom esetben a gazdámnak.

Ezeket a szavakat hallva, a szakács úgy érezte, megrendült lába alatt a talaj, és egy időre a szava is elakadt. Végül így szólt:

- De hát hogyan mondhat szívesen?

A király azonban ügyet sem vetett rá, hanem azon nyomban így szólt az ifjúhoz:

- Vedd csak le a kalapodat, kesztyűdet és csizmádat!

A fiú egyetlen szempillantás alatt ledobálta magáról ruháit, és ott állt teljes szépségében, kezét nyújtva a királykisasszonynak, aki végtelen boldogsággal szorította meg azt.

Megülték a lakodalmat, és a király nemsokára átadta birodalmát az ifjúnak.

- Elhiszed-e most már, hogy én voltam az, aki háromszor megmáztam az üveghegyet? - szólt az ifjú király a szakáchoz.

- Mit higgyek hát, ha ezt el nem hinném? - felelte a szakács bocsánatért esedezve.

- Nos, akkor légy hát nagy úr, ahogy remélted, és mostantól kezdve te felügyelj a birodalmam összes szakácsaira.

Az ifjú királyné azonban szeretne volna nagyon megtudni, honnan szerezte férje a három gallyat, és honnan van rézlába, ezüstkeze és aranyhaja.

- Most már megmondom neked, kedvesem! - szólt hozzá egy napon az ifjú király -, s látnod kell saját szemeddel azt is, hogyan történt mindez!

Még egyszer fel akart mászni a királynével a csodálatos fára, hogy megmutassa neki mindazt a gyönyörűséget, amit valamikor ő maga látott, de amikor odaért arra a helyre, ahol a fa egykor állott, eltűnt a fa, és soha többet senki sem hallott róla, és senki sem látta.

VASJANKÓ

Volt egyszer egy házaspár. Nem volt gyermekük, és a férj felpanaszolta a feleségének, miért is nem szül neki gyermeket.

- Kedves férjem, te kovács vagy - mondta az asszony -, kovácsolhatnál hát magadnak gyermeket, ha annyira szeretnéd!

A férj nem mondatta magának kétszer: fogott öt mázsa vasat, és három és fél mázsából kovácsolt magának egy kisfiút, másfél mázsából pedig ostort készített, s azt a fiú kezébe adta. S lám, a fiú fürge volt és egészséges, vidáman járt-kelt körülöttük.

Megörült ennek az apja, s anyjának is tetszett az erős kis lurkó, akit Vasjankónak neveztek el. Ahogy azonban növekedett, hamarosan kezdett terhükre válni, mert mindenüket felette, és mégsem lakott jól soha. Anyjának mindig hatalmas üstben kellett főznie.

Amikor aztán legénnyé serdült, már nem bírták tovább, és így beszélgettek egymás közt:

- Ha még egy hétig nálunk marad, felfal bennünket házastul, portástul, mindenestül.

Ezért aztán azt mondták neki, hogy most már elég nagy és erős ahhoz, hogy szolgálni menjen. Vasjankó megörült, hogy világot láthat. Fogta az ostorát, és útnak eredt.

Egyik este beért egy faluba, s éppen a paplak előtt ment el, amikor fogta az ostorát, és olyat csördített vele, hogy a falu valamennyi macskája összefutott. Aztán még egyet csördített az ostorával, és még egy harmadikat is egymás után, olyan erővel, hogy a szolgák és szolgálók mind kifutottak, s a plébános is az ablakhoz szaladt, hogy megnézze, mi történt.

Akkor Vasjankó megkérdezte, nem akarják-e megfogadni szolgának. Mivel igen keménykötésűnek látszott, a pap azt gondolta:

- Ennek biztosan hasznát venném. Igaz, hogy van már egy tucat szolgám, de ahol tizenketten esznek, ott a tizenharmadiknak is jut valami.

- Gyere be! - kiáltotta nagy hangon. - Én felfogadlak!

A béresek, akik egész napon át nehéz munkát végeztek a földeken, és nagyon éhesek voltak, éppen akkor ültek a tálhoz. Az új szolgát is odaültették az asztal mellé, ő azonban egymaga többet evett, mint a többi tizenkettő együttvéve, úgyhogy a tál pillanatok alatt kiürült, és a többiek éhesen maradtak.

- Ha annyit is dolgozik, amennyit eszik, akkor rendben van - gondolta a pap.

Másnap reggel a tizenkét szolga szokás szerint korán felkelt, és elment szénát gyűjteni. Vasjankó azonban délig aludt, és amikor a szolgálók ételét az asztalra tették, ő is felkelt, és velük evett - a tál most is hamarosan kiürült.

Éppen küldték a béreseknek is az ételt ki a rétre. Erre ő is felkerekedett, és kiment a mezőre, és azok elől is mindent fölfalt, aztán, mint aki jól végezte dolgát, lefeküdt és elaludt.

A szolgák emiatt nagyon bosszúsak voltak, és azt mondták egymás között:

- Ez mindent felfal előlünk, és semmit sem dolgozik. Gyertek, keltsük fel, dolgozzon hát ő is!

Erre nekiestek, és cirok vesszőkkel végigverték az arcán. Vasjankó eleinte hadonászott a kezével, azt hívén, hogy bögölyök csipkedik. Végül mikor már nagyon sűrűn zuhogtak rá a csapások, felébredt. Akkor felugrott, mind a tizenkettőt megragadta egyik lábánál fogva, és így szólt:

- No, majd dolgozom én mindjárt!

Azzal - miközben azok két kezükkel kaparásztak a földön - összetakarította velük az egész rétről a szénát. Mikor elkészült, eleresztette őket. Azok nyomban hazatakarodtak vérző kezükkel, nagy részük még sántított is hozzá, és panaszkodtak a gazdájuknak.

A pap összezsáptotta a két kezét, mikor meghallotta, mit művelt Vasjankó, de nem volt bátorsága számadásra vonni az új szolgát.

Másnap kora hajnalban az erdőbe szekerezett a tizenkét szolga fáért; Vasjankó megint csak délig aludt. Mikor felkelt, előbb újra mindent fölfalt a szolgálók elől, aztán befogta a négy utolsó ökröt, és ő is kihajtott az erdőre. Egy helyen akkora pocsolya akadt az útjába, hogy a szekér a négy ökörel együtt bennragadt. De Vasjankó nem töprengett sokáig, felkapta a szekeret négyökröstől, és kiemelte.

Ahogy éppen hajtott befelé az erdőbe, egyszer csak szembe jött vele egy szörnyű farkas, és azt kiabálta:

- Én most nyomban megeszem az egyik ökrödet!

- Felőlem megeheted, de akkor aztán neked kell húznod a szekeret, azt megmondom! - felelte Vasjankó.

Alig tépte szét a farkas az ökröt, Vasjankó nyakon csípte a farkast, és befogta a szekér elé.

Kis idő múlva szembejött vele egy háromlábú nyúl, és az is azt kiabálta:

- Felfalom az egyik ökrödet!

- Jó, de akkor neked kell húzni a szekeret!

Alighogy a nyúl széttépte az ökröt, nyakon csípte őt Vasjankó, és befogta a farkas mellé.

Nemsokára szembejött velük az ördög, és így szólt:

- Én most eltöröm a szekered tengelyét!

- Én nem bánom - mondta Vasjankó -, de akkor én meg belőled csinálok kocsitengelyt!

Az ördög azt gondolta, hogy ez csak olyan levegőben való szóbeszéd. Alig törte azonban ketté a tengelyt, megragadta Vasjankó a nyakánál fogva, és tengelyt csinált belőle.

Addigra tizenkét szolgatársa már telerakta az összes szekereket, és hazafelé tartottak. Akkor Vasjankó odakiáltott nekik:

- Előbb hazaérek én, mint ti, és százszor annyi fát viszek, mint ti tizenketten együttvéve!

Kinevették és továbbhajtottak. De Vasjankó a fél erdőt összekötötte, és a kocsira rakta, a két ökör, a farkas és a nyúl mögé, az ördög nyakába, és hazafelé fordította a szekeret.

Mikor kihajtott az erdőből, látja ám, hogy a tizenkét szekér még - úgy, ahogy ő gondolta - bent vesztegel a sárban. Erre fogta a fát a befogott szekérrel együtt, az egészet a nyakába vette, és úgy vitte át azon a rossz útszakaszon, azután a többi szekeret is kiemelte a sárból, azok azonban kénytelenek voltak mögötte hajtani.

Mikor beértek a faluba, csattantott egyet vasostorával, és így kiáltott:

Hé, farkas! Csálé nyúl!

Sárkány-ördög és ökör!

Ezt hallva az emberek mind az utcára sereglettek, és bámulva nézték a különös felvonulást: elől a farkast és a nyulat, mögöttük a két ökröt, aztán az ördögöt mint szekértengelyt, és a szekéren meg körülötte a fél erdőt, ahogy húzták maguk után.

Mikor a pap látta ilyenénképpen érkezni Vasjankót, elfogta a félelem, és azt gondolta:

- Veszélyes ember ez! Valami módon karácsonyt¹ kellene neki gyorsan csinálni!

Vasjankó kifogta a szekérből az igavonókat. A farkast és a nyulat bekötötte az ökrök mellé a jászolhoz, és azok is kénytelenek voltak a marhákkal együtt szénát enni.

Az ördögről levette a köteléket, még egyszer rávágott az ostorral, aztán futni hagyta; sántikálva és bögve rohant el a nyomorult pára, s futott, míg csak a pokolig nem ért.

Másnap a pap maga elé hívatta Vasjankót, és azt állította, hogy az ördögök elrabolták egyik leányát. Ha Vasjankó visszahozza, akkora zsák pénzt ad neki, amekkorát csak elbír. De tulajdonképpen valami módon szabadulni akart a szolgától. Magában azt gondolta:

- Na, ez sem jön többet vissza hozzám.

Vasjankó megörült, mert sokat hallott már a pokolról, és egyszer sort akart végre keríteni rá, hogy megnézzze. Fogta hát az ostorát, és útnak eredt.

Odaérve a pokol kapuja elé, egyet csördített az ostorral, és elkiáltotta magát:

- Nyissátok ki!

Az ördögök rémülten futottak össze, egymástól kérdezgetve: vajon ki lehet ez. Akkor a sánta ördög keresztülkémlelt a kapurésen, és meglátta az idegent:

- Jaj nekem, végünk van, hiszen ez Vasjankó! - kiabálta, és azzal elfutott a pokol legsötétebb zugába, a többiek meg utána.

Vasjankó végül is elunta a hosszú várakozást a kapu előtt, belökte a pokol kapuját, akkorát taszítva rajta, hogy csak úgy csikorgott minden eresztékében. De az egész pokolban egyetlen lelket sem látott a kárhozottakon kívül, akik cölöpökhöz kötözve heverték szanaszét. Vasjankó valamennyiüket föloldozta.

- Csak megtalálnám a pap lányát! - sóhajtott.

- Ott van, abban a sötét sarokban! - kiáltotta néhány elkárhozott, miközben vidáman igyekeztek kifelé a pokol szélesre tárt kapuján.

Vasjankó megtalálta a lányt, föloldozta és kivezette. Akkor aztán újra fölemelte a kaput, és kívülről úgy elrekesztelte és eltorlaszolta a bejáratot, hogy többet egyetlen ördög se mehessen ki rajta. Aztán vállára vette a pap lányát, és hazaindult.

A pap éppen kinézett az ablakon, mikor megérkeztek, és alaposan megijedt, megpillantva Vasjankót. Az nyomban megszólalt:

- Itt van a lányod! - Azzal leemelte válláról a lányt, és az ablakon át betette a szobába. - Most aztán ide a megígért pénzt! De annyit, amennyit el tudok vinni egy zsákban, mert különben meggyűlik velem a bajod!

Vasjankó vett száz könyöknyi vásznat, és odahívott hét szabót, hogy azon nyomban készítsenek neki egy zsákot. Azt aztán elvitte a paphoz, mondván:

- Ezt töltsd meg nekem színültig!

¹ Karácsonykor van vége ti. a szerződéses munkaévnek.

A pap beleöntötte az összes gabonáját, és így megtöltötte, legfölülre pedig belerakta minden pénzét. Vasjankó nem vette észre, hogy csak fölül van arany benne, elégedetten vállára emelte a zsákot, és hazament.

- Hozok nektek egy kis ajándékot - szólt az anyjához és apjához. - Nem akarom, hogy bárki azt mondhassa: ingyen etettetek!

Azzal földre dobta a zsákot, megmarkolta az ostorát, és újra nekiindult a nagyvilágnak.

Az öregek pedig életük végéig megéltek a gabonából és a pénzből.

ERŐS JÁNOS

Egy embernek meghalt a felesége, és három leánya maradt. Akkor feleségül vett egy másik asszonyt, aki fiút szült neki, és a gyermeket Jánosnak nevezték el. Az anyja annyira szerette ezt a fiút, hogy hét éven át szünet nélkül szoptatta. A férfi végül is elveszítette a türelmét, és egyik nap, amikor a felesége éppen szoptatott, mérgesen azt mondta neki:

- Ej, bárcsak tehénné változnál!

Hát uramfia, az asszony abban a pillanatban tehénné változott, és ettől fogva mindennap kiküldte az ember a kisfiút az anyjával együtt a legelőre. A fiú elégedett volt sorsával, mert így egész nap tovább szophatott. Apja reggelenként, mikor elindultak, egy hamuban sült pogácsát adott neki, ezt azonban a fiú minden alkalommal elhajította.

Látva, hogy a fiú rövid idő alatt milyen nagy és erős lett, elcsodálkozott az apja, és töprengett, hogy ennek a hamuban sült pogácsa semmiképpen sem lehet oka, és így szólt a legkisebbik lányához:

- Eredj ki máma te is az öcséddel, és figyeld meg, mit csinál egész nap!

Amikor kiértek a mezőre, János elhajította a pogácsát. A nővére megkérdezte:

- Hát most aztán mit fogsz enni?

A fiú így felelt:

- Az én táplálékom a szél.

Volt azonban nála egy kis üveg, aki abból ivott, az nyomban mély álomba került. Mikor tehát a fiú megéhezett, azt mondta a nővérének:

- Gyere, igyál egy kortyot az üvegemből!

A lány ivott, és egykettőre elaludt. Akkor János odament az anyjához, és egész estig szopta a tejét. Hazaérve kérdezte az apjuk a lányától:

- Mit csinált ma János?

Akkor a lány elmondta:

- Alig értünk ki a mezőre, eldobta a kenyerét, és mikor megkérdeztem tőle, hogy most hát mit fog enni, azt válaszolta: „Az én táplálékom a szél!”

Másnap reggel a középső lányát küldte el velük az ember. Ez azonban ugyanúgy járt mint az első, s ő sem tudott többet mondani az apjának, mint a húga.

Harmadik nap így szólt az ember a legidősebb lányához:

- Menj el velük most te, és figyeld meg jól, mit csinál az öcséd!

Amikor kiértek a mezőre, János elhajította a hamuban sült pogácsáját ezzel a kiáltással:

- Ilyen ételre nincs szükségem!

- Hát akkor mivel laksz jól? - kérdezte tőle a nővére.

- Hiszen hallottad, hogy az én táplálékom a szél!

A lány erre elmosolyodott, és azt gondolta magában:

- Várj csak, engem nem csapsz be!

Mikor a fiú megéhezett, ennek a nővérenek is inni adott a kis üvegből. A lányt menten el is nyomta az álom. Ennek a lánynak azonban a nyakán is volt elrejtve két szeme, amelyik mindig nyitva volt, és mikor a homlokán levő két szeme álomra csukódott, a nyakán lévő két szemével akkor is mindent látott, ami körülötte történt.

János megint odament az anyjához szopni, mint eddig is mindennap.

Mikor aztán este hazaértek, és az apjuk megkérdezte a lányától:

- Az öcséd ma is széllal táplálkozott?

Azt felelte a lány:

- Nem. - És azzal elmesélte, mi történt.

Akkor az ember nagyon megharagudott, és így szólt Jánoshoz:

- Mivel tovább szoptál, és így becsaptál engem és a nővéreidet, holnap meghalsz a tehen-anyáddal együtt!

Elszomorodott ezen a fiú, kiment az anyjához az istállóba, és elpanaszolta neki keservét.

- Ne félj, gyermekem - biztatta az anyja -, de mielőtt pirkadna, gyere ki hozzám!

Mikor a fiú a megbeszélt időben kijött, és elkötötte a tehenet, az szarvai közé kapta gyermekét, és elfutott vele messzire, egy magányos erdőbe, úgyhogy többet semmit sem hallottak róluk. Itt a fiú tovább szoptott egészen addig, amíg újra el nem telt hét teljes esztendő. Akkor az anyja így szólt hozzá:

- Eredj, húzd ki a földből a legvastagabb tölgyfát, és állítsd a csúcsával lefelé!

A fiú elment, kirántotta a tölgyfát, de nem tudta a csúcsával a földre állítani. Akkor azt mondta az anyja:

- Még hét esztendeig szopnod kell tovább!

Mikor ez a hét esztendő is letelt, így szólt a fiához:

- Most már háromszor hét éven át szoptál, menj hát el újra, és tégy próbát a legvastagabb tölgyfával!

János elment, és kirántotta a legvastagabb tölgyfát a földből olyan könnyedén, mintha csak egy földbe dugott vessző volna, és könnyen a csúcsára állította.

- Most már jól van! - mondta az anyja. - Mostantól kezdve már magad is tudsz gondoskodni magadról, indulj hát el a nagyvilágba!

Ezzel a tehen elfutott, János pedig buzogányt készített magának a tölgyfából, és elindult világgá. Ahogy így ment egy darabig, nagyon megszomjazott. Akkor meglátott két hegy közül előkanyarogni egy kis folyót, odament, hogy igyék.

Fenn a hegytetőn azonban egy kövér ember ült, állandóan köveket morzsolta, s ezektől a víz nagyon zavaros lett. János felkiabált neki:

- Hé te, ott fenn! Ne tedd zavarossá a vizemet, mert különben felmegyek, és akkor jaj neked!

Az ember azonban csak nevetett, még gyorsabban morzsolta a köveket, és visszakiáltott:

- Én vagyok a Kúmorzsoló, vigyázz, mert téged is ízzé-porrá zúzlak!

Mérges lett erre János, felszaladt a hegyre, és kötésig belevágta az embert a földbe.

- Kíméld meg az életemet, és én szolgálni foglak - könyörgött a Kúmorzsoló.

- Hát jól van, nem bánom! - felelte János, s azzal kihúzta a Kúmorzsolót újra a földből, aztán együtt indultak tovább.

Elértek egy erdőbe. Ott megláttak egy embert, aki olyan magas volt, mint a fák. Ez az ember a görbe fákat kiegyenesítette, az egyeneseket meggörbítette. János megfenyegette, így szólván hozzá:

- Hagyod nyomban békében azokat a fákat olyannak, ahogyan nőttek, különben jaj neked!

A hosszú ember azonban csak nevetett, tovább munkálkodott, és visszakiabált:

- Én vagyok a Fanyűvő. Neked is kitekerhetem a nyakadat!

Dühbe gurult erre János. Odament, és úgy földhöz vágta a Fanyűvőt, hogy akkorát csattant, mint mikor a vihar egy hatalmas tölgyfát dönt ki. Erre a hosszú ember rimánkodni kezdett az életéért, és azt mondta, hogy szívesen szolgáljává szegődik. Mire János kihúzta a földből, és aztán együtt folytatták tovább az utat.

Néhány nap múlva egy kis házikóra akadtak az erdőben, a háznak azonban nem volt lakója. Ekkor megszólalt János:

- Költözzünk be ebbe a házikóba, és mialatt ketten közülünk vadásznak, a harmadik maradjon itthon, és főzzön valami ebédet.

Első nap a Kúmorzsoló maradt otthon. Amint főzte az ételt, egyszerre csak odajött egy apró emberke, akinek hétsinges szakálla volt, és elkezdett siránkozni:

- Jaj, de fázom!

- Hát gyere ide és melegedj! - szólt hozzá a Kúmorzsoló.

Az emberke erre odament a tűzhelyhez, egy szempillantás alatt felborította a fazekat, aztán sietve eliszkolt. Mikor a másik kettő hazaérkezett, és enni kért, elmesélte nekik a szakács, hogyan járt. János erre méregbe gurult, fogta a buzogányát, és addig ütötte a szolgát, amíg elment az étvágya.

Másnap a Fanyűvő maradt otthon, és ő is ugyanúgy járt, mint a Kúmorzsoló. Megint odajött az apró emberke, feldöntötte a fazekat, aztán sietve eliszkolt, és mikor a másik kettő éhesen hazaért, nem találtak semmi ennivalót. Akkor János ezt a szolgát ugyanúgy elverte a buzogányával, mint előző nap a másikat, míg csak el nem szállt az étvágya.

Harmadik nap azután azt mondta János:

- Na, most én maradok itthon!

Az apró emberke megint jött és jajveszékelt:

- Jaj, de fázom!

- Hát gyere ide, aztán melegedj! - mondta neki János. Ő maga is odaült azonban a fazék mellé, és úgy ügyelt az emberkére.

Amikor az ismét fel akarta dönteni a fazekat, János gyorsan megragadta a szakállánál fogva, aztán kezébe kapta a főzőkanalat, és azzal úgy vágta szájon, és akkorát ütött a hátára, hogy a kisöreg megnémult, és tehetetlenné vált. Akkor János kivitte, a szakállát egy fa törzse köré csavarta, és a végét odaszögezte a fához. Aztán visszament a házba, és befejezte az ebéd-főzést.

A másik kettő előre örvendezett hazafele menőben, hogy most majd ők verik el Jánost. De bizony az étel készen várta őket, így hát békében kellett maradniok. Mikor befejezték az ebédet, így szólt hozzájuk János:

- Most gyertek velem, és nézzétek meg az emberkét, aki felborította a fazekatokat! Oda-kötöttem kint egy fához.

Kimentek hát, de mit láttak? A törpe a fával együtt eltűnt. Ott azonban, ahol előzőleg a fa állott, hatalmas lyuk tátongott.

- Várj csak - mondta János -, megtalálalak én téged!

Akkor faháncsból hosszú kötelet fontak, és azon leeresztették Jánost, de háromszor hét napig tartott, amíg a lába földet ért egy hosszú sötét folyosóban. Végre aztán kivilágosodott körülötte, és újra égbolt borult föléje. János meglátott egy hatalmas palotát és bement.

A palota legbelső szobájában három szép királyleányt talált, akik folyton-folyvást sírtak és jajgattak. Mikor meglátták Erős Jánost, így szóltak hozzá:

- Szerencsétlen ember, hogy kerülsz te ide? A mi urunk a tizenkét fejű sárkány, ha az itt talál téged, elvesztél!

- Én bizony nem félek tőle! - felelte János. - Jöjjön csak minél előbb, majd elbánok véle!

Hát egyszer csak jött ám a sárkány dühösen fűjtatva, és tüzet okádva:

- Emberszagot érzek!

- Jó szimatod van, te undok szörnyeteg! - kiáltotta János, és előugorva, rárontott a sárkányra. Valamennyi fejét összemarkolta és megfojtotta, a vonagló sárkánytestet és a farkát pedig földre verte a buzogányával úgy, hogy nem mozdult többé.

Hej, megörültek erre a királylányok, és elmesélték, hogyan rabolta el őket a sárkány. Megköszönték Erős Jánosnak, hogy megszabadította őket, és kérték, hogy most már vezesse ki őket újra a felső világra.

János azonban előbb végigjárta az összes szobákat, és szemügyre vett mindent. Hát a legutolsó szobában mérhetetlen halom aranyat, ezüstöt és drágakövet talált. Magához vette a kincset, azután kézen fogta a királylányokat, és kivezette őket a sötét folyosón át a felső világba vezető nyíláshoz. De felkiabált előbb a társainak, hogy három királylányt hoz és sok-sok kincset; a két idősebb királylány legyen az övék, a legkisebbet pedig ő veszi feleségül, a kincsen meg majd elosztoznak, csak most húzzák fel sorjában mindannyiukat.

Mikor a Kűmorzsoló és a Fanyűvő felhúzták a három leányt meg a kincset, látták, hogy a királylányok mind nagyon szépek, de a legkisebbik a legszebb köztük. Akkor megegyeztek egymás közt:

- Ezt ne kapja meg János. Félig felhúzzuk őt is, aztán eleresztjük, s akkor halálra zúzza magát!

János azonban megsejtette gonoszságukat. Nagy követ kötött a kötel végére, és lám, mikor azt felhúzták a távolság feléig, hirtelen eleresztették a kötelet, úgyhogy a kő lezuhant, és apró darabokra zúzódott. Azok ketten odafent megörültek, fogták a sok kincset és a királyleányokat, és továbbálltak. Nemsokára azonban elkezdtek egymással civakodni, mert mindketten magukénak akarták a legkisebbik királykisasszonyt.

Eközben János törte a fejét, hogyan is tudna feljutni a felső világba. Sokáig bolyongott ott körbe, és nem tudott magán segíteni. Végül egy zugban ráakadt a törpére, akinek hétsinges szakállá még mindig a tölgyfa köré csavarodott, s azt folyton vonszolnia kellett maga után. Így kínlódva kellett neki most egy másik utat mutatnia Jánosnak a felvilágra.

Mentek, mentek, és hosszú idő múltán egy hatalmas fához értek, annak a csúcsa messze felnyúlt a felső világba. Akkor a törpe azt mondta Jánosnak: másszon csak fel a fára, úgy majd feljut a felső világba.

János hétnapi mászás után végre felért a fa tetejébe, onnan látott nagyon-nagyon messze egy icipici fényességet, és az a fény már a felvilágból jött. De hogyan jusson ő el oda?

Miközben ezen törte a fejét, meglátott a fán egy hatalmas griffmadárfészket, amelyikben fiókák voltak. Éppen egy óriáskígyó kúszott felfelé a fán, s fel akarta falni a madárfiókákat. Amikor a két kis griffmadár észrevette a kígyót, ijedten verdestek a szárnyukkal, és elkezdtek kétségbeesetten kiabálni:

- Kedves jó ember, segíts rajtunk, különben elvesztünk!

Erre János a buzogányával szétzúzta a kígyó fejét, aztán két kezébe kapva a kígyótestet, ezer darabra szaggatta.

Eközben hazaérkezett az öreg griffmadár is. Mikor meglátta fészke mellett a vérrel befröcskölt Jánost, nyomban azt gondolta:

- Hű, ez az ember megölte a fiókáimat!

Irtózatos dühre gerjedt, és első dühében azon nyomban lenyelte Jánost. Ekkor azonban meglátta épségben a fiókáit, akik elmesélték neki, hogyan mentette meg őket ez az ember a gonosz kígyótól, és sirva panaszkodtak, amiért jóságáért ez lett a szegény ember jutalma.

Akkor az öreg griffmadár újra kiköpte Jánost, aki sokkal szebb és daliásabb lett, mint volt előzőleg; a griffmadár pedig így szólt hozzá:

- Kívánhatsz magadnak bármit, amiért megmentetted a gyermekeimet!

- Vigyél fel engem a felvilágra! - mondta János a griffmadárnak.

- Meglesz. De előbb hozz fel ide nekem hét hordó bort és hét oroszlánt, hogy legyen élelmem az úton, mert az bizony sokkal hosszabb lesz, mint te gondolnád.

János lemászott a fáról, és mindent felhordott, aztán felrakta a griffmadárra, és felült a madár nyakára. Akkor a griff felemelkedett a levegőbe, és repülni kezdett a kis fényfolt felé. Valahányszor elkiáltotta magát:

- Húst! Bort! - János mindig a szájába dobott egy oroszlánt, és beleöntött egy hordó bort. Mire minden élelem elfogyott, fel is értek a felvilágra. János leszállt a griff hátáról, és megköszönte, hogy felhozta. A madár azután villámgyorsan ereszkedett is vissza a fészkére.

János tovább vándorolt, és hamarosan találkozott két királyfival, akik azért indultak világgá, hogy feleséget keressenek maguknak.

- Jöjjetek velem! - mondta nekik János, és azok követték.

János ekkor az álnok szolgákra gondolt, és a szép királylányokra, azok közül is különösen a legfiatalabbra és egyben legszebbre, akit feleségül akart venni.

Kis idő múltán találkozott a szolgálival, azok még akkor is veszekedtek, mert egyik sem akarta átengedni a másiknak a legfiatalabb királykisasszonyt. A három leány távolabb állt, és onnan figyelték a veszekedést. Ekkor János váratlanul a dulakodók közé lépett, éppen akkor, amikor azok keményen összeakaszkodtak. Mikor meglátták őt, nyomban megdermedtek a rémülettől, János pedig mennydörgő hangon rájuk kiáltott:

- Megálljatok, ti gyáva nyomorultak! Most megkapjátok a béreteket azért, amiért be akartatok csapni!

Azzal felemelte buzogányát, és egyetlen csapással agyonütötte mindkettőt.

Ezután odament a kiráylányokhoz, és megkérdezte a legkisebbet, hozzámenne-e feleségül. A leány nem mondott nemet, és János ekkor örvendezve így szólt a két idősebbik királykisasszonyhoz:

- Mivel minden nőnek meg kell találnia a maga párját, így hát én gondoskodom rólatok!

Azzal odavezette őket a két királyfihoz, s mindegyiküknek átadott egy leányt. A tömérdek kincset is megosztotta velük, és aztán együtt ülték meg a lakodalmukat, és mindannyian nagyon-nagyon boldogok voltak.

A FIÚ ÉS A KÍGYÓ

Volt egyszer egy nagyon-nagyon szegény asszony, annak volt egy fia. Az asszony fonással próbált annyit megkeresni, hogy megélhessenek belőle: amit ő otthon font, azt a fiú elvitte eladni. Egyszer egy egész tallért kapott érte, és vidáman jött hazafelé. Hát látja ám, hogy gonosz fiúk egy kicsi kígyót kínoznak. Megesett a szíve a szegény állaton, és így szólt:

- Ideadjátok nekem ezt az állatot egy tallérért?

Azok elégedettek voltak a cserével. Így hát a fiú fogta a kígyót, hazavitte, mondván:

- Nézd, édesanyám, mit vásároltam a kereseteden!

Az anyja azonban fejcsóválva válaszolta:

- Te dőre! Hogyan adhattál ezért a mérges kígyóért egy tallért!

- Hagyd csak, édesanyám, biztosan meghálálja majd egyszer nekem, amit tettem érte!

Attól fogva lelkiismeretesen gondját viselte a kígyónak, mindenből, amit ő maga evett vagy ivott, annak is adott, s így az nemsokára hatalmas kígyóvá fejlődött. Mikor már elég nagyra megnőtt, egy napon így szólt a fiúhoz:

- Tudd meg, hogy én vagyok a kígyókirály egyetlen leánya. Ülj csak fel a hátamra! Hazamegyek az otthonomba, és magammal viszlek téged is, és apám majd meghálálja neked azt, amit értem tettél!

A fiú felült a kígyó hátára, és kis idő múlva már messze-messze jártak, egy hatalmas erdőben. Akkor megszólalt a kígyó:

- Másszál fel itt a legmagasabb fára!

Alig ért fel a fiú a fára, a kígyó olyan nagyot fütttyentett háromszor, hogy az éles hang valóságos tűszúrásként járta át a fiút. Hát egyszerre csak mindenfelől kígyók serege csúszott-mászott elő, és nagyon megörültek, látván, hogy az elveszett királyleány újra itthon van, és valamennyien hajlongtak előtte.

Végül előjött atyja is, a kígyókirály. A király nagyobb volt, mint a többi kígyó, és koronát viselt, amelyből hatalmas karbunkulus ragyogott. A király is végtelenül boldog volt, mikor meglátta a leányát. A leálynak el kellett mesélnie egész sorsát: hogyan fogták el és kínozták meg a gonosz fiúk, hogyan vásárolta meg azután egy derék fiú, aki attól kezdve jól gondját viselte.

Ekkor megkérdezte a király, hol található az a derék fiú, mert szeretné meghálálni a jóságát.

- Ha megígéred nekem, hogy semmi bántódása nem lesz, és neki adod azt, amit ő kíván, akkor idehozom!

- Igen, úgy legyen! - mondta a kígyókirály.

Erre a kígyókirálykisasszony lehívta a fiút a fáról. A fiú félelemtől eltelve jött oda, mert a kígyók mindenfelől nyelvüket nyújtogatták és sziszegtek feléje. Bántaniuk azonban nem volt szabad őt.

- Nos - szólította meg a kígyókirály -, kívánj magadnak valamit, fiam, amiért olyan kitűnően gondoskodtál a lányomról!

A leány azonban idejövet megmondta a fiúnak, hogy ne kérjen semmi mást, csak az apja nyolclábú fehér napparipáját és a király koronájából a karbunkulust. Hát a fiú így is cselekedett.

A király azonban nem akarta neki odaadni, amit kért, hanem így szólt hozzá:

- Bármelyiket odaadom neked a többi lovam közül, és még drága kincseket is kapsz ráadásul, de a fehér napparipámat és a karbunkulust nem adhatom oda!

A fiú azonban kitartott kívánsága mellett. Erre a kígyókirályt elfogta a méreg:

- Inkább most nyomban lenyellek, hogysem neked adjam ezeket a drága kincseket! - és abban a pillanatban, ahogy ezt kimondta, már le is nyelte a fiút.

Ekkor azonban a kígyókirálykisasszony elkezdett keservesen sírni és jajgatni:

- Jaj nekem! Bár sohase jöttem volna többé haza, ha azt kell látnom, hogy ilyen hálátlan apám van, aki képes így megszegni adott szavát!

Ezt hallva az öreg kígyó, és látva, hogy sehogyan sem tudja megvigasztalni a lányát, újra kiköpte a fiút, aki most már nem volt többé szegény fiú, hanem olyan derék és szép volt, mint valami királyfi. A kígyókirály kitörte koronájából a karbunkulust, odaadta a fiúnak e szavak kíséretében:

- Mindjárt megkapod a lovamat is! - Azzal elővezettette a hófehér napparipát, felültette rá a fiút, majd így folytatta: - Lovagolj ki a nagyvilágba, és ha valami nehéz feladattal kell megbirkóznod, csak mondd meg a lovadnak, az majd minden nehézségen átsegít; ha pedig rád borul az éjszaka sötéteje, akkor vedd elő a karbunkulust, tedd a paripa homlokára, és akármerre mégy, mindig nappal lesz előtted!

A fiú ezzel elvágtatott, és csakhamar kijutott a kígyók birodalmából, mert a paripa gyorsabban száguldott a hajnali szélnél is, és egyik hegycsúcsról a másikra ugrott. Mindig világos nappal volt, amerre jártak, mert ha rájuk köszöntött az éjszaka, a fiú elővette a karbunkulust, s az olyan fényesen világított, akár a nap.

Végül egy olyan országba ért, ahol egy gazdag, büszke király uralkodott. Éppen akkor köszöntött be a nappal, amikor odaértek, így hát a fiú elrejtette a karbunkulust, az udvarhoz vágatott, és azt mondta, beállna a királyhoz szolgálni, ha megengednék neki, hogy a paripáját a király istállójában tarthassa. Szívesen megadták neki erre az engedélyt.

A király azonban szenvedélyes vadász volt, és nap mint nap vadászni ment. Szolgái közül az volt számára a legkedvesebb, amelyik a legtöbb vadat hajtotta fel. Rövid idő múlva az új szolga lett a kedvenc, mert amikor vadászni indult hófehér paripáján, egyetlen vad - szarvas, farkas, medve vagy vadkan - sem volt képes elmenekülni előle. A király ezért levont a többi szolgák fizetéséből, és azt mind kedvencének adta. Ez persze nagyon bántotta a többi szolgát, és törték a fejüket, hogyan pusztíthatnák el vetélytársukat.

A sivatag peremén, magas nád között tanyázott egy aranysörtés vaddisznó tizenkét malacával. Azok közül, akik el akarták ejteni, már számosan nyomorultul elpusztultak. A király is tudott a vaddisznóról, és szerette volna megszerezni. Nem volt azonban bátorsága ahhoz, hogy maga induljon el elejtésére. Jöttek akkor az álnok és irigy szolgák, és azt mondták a királynak:

- Urunk, király, a szolgád azzal dicsekedett, hogy játszva megfogja neked az aranysörtés vaddisznót mind a tizenkét malacával!

Erre a király nyomban maga elé hívatta a fiút, és megmondta neki, hogy mit hallott róla. A szolga bizonygatta, hogy ő minderről semmit sem tud. De a király nem hagyta, hogy eltérítsék szándékától, és azt mondta:

- Ha holnap korán reggel az aranysörtés vaddisznó és tizenkét malaca nem futkároz itt, a kastélyom udvarán, leütem a fejedet!

Elszomorodott erre a fiú, bement az istállóba, és a lovának panaszkodott.

- Bízzál bennem! - mondta neki a ló. - Én majd segítek neked. Menj vissza most nyomban a királyhoz, és követeld, hogy adjon neked egy nagy, hosszú zsákot húsz hordóra feszítve. A hordókat belül kenésd be kátránnyal.

Mikor ez megtörtént, a fiú fogta a zsákot, felült a paripájára, s a ló elvitte őt a homoksivatagon át a nádashoz. Ideérve, ahogy a ló megmondta neki, kinyitva letette a zsákot, ő maga melléje állt, a paripa pedig elkezdett nyírteni. Akkor egyszerre csak megzörrent és megmozdult a nád. Mikor a vaddisznó messziről meglátta a lovat és lovasát, egy kis időre megállt, vadul forgatta a szemét, és borzasztó fűjtatás közepette villámgyorsan rájuk rontott. Vak dühében azonban se látott, se hallott, és egyenesen belerohant a zsákba, sarkában a malacaival. A fiú gyorsan bekötötte a zsák száját, feltette a ló hátára, és hazalovagolt. A vár udvarára érve kinyitotta a zsák száját, s a vaddisznó a malacokkal kibújt belőle, és ide-oda nyargalásztak az udvaron, a vár vaskapuin azonban nem tudott a vaddisznó áttörni.

Reggelre kelve felébredt a király, s látta az erőteljes ragyogást a kastély ablakain, és hallotta a borzalmas rőfögést is. Nagy volt az öröme azután, amikor meglátta az aranysörtés vaddisznót tucatnyi malacával, és csak még jobban megszerette a szolgáját, úgyhogy ettől fogva annak az ő asztalánál kellett étkeznie. Ez azonban még jobban felbőszítette a többi szolgát; új tervet eszeltek hát ki, hogy romlásba döntsék. A királyhoz mentek, és azt mondták neki:

- A szolgád azzal dicsekedett, hogy képes elhozni neked a szépséges aranyhajú királyleányt feleségül. - Ez a királyleány messze a tengeren túl lakott, szépsége már sok büszke kérőt oda-csábított, a leány azonban valamennyit elutasította, mert sohasem akart férjhez menni.

A király erre nyomban magához hívatta a szolgáját, és elmondta, hogy mit hallott róla. A szolga váltig bizonygatta, hogy minderről nincsen tudomása, a király azonban makacsul ismételte:

- Ha a leány három napon belül itt nem lesz, úgy leütem a fejedet!

Megint csak elszomorodott a fiú, kiment az istállóba, és elpanaszolta bánatát a lovának. Az azonban vigasztalva mondta:

- Majd én segítek neked! Menj csak a királyhoz, és mondd neki, hogy építtessen hajót, és helyezze el rajta azt, ami számára a legszebb és a legjobb.

Ez meg is történt. Sok drágaságot hordtak fel a hajóra, a legszebb azonban valamennyi között egy ágy volt, amelyhez hasonlót még soha senki nem látott. A fiú akkor fölvezette paripáját a hajóra, és a hajó elindult.

Mikor a fiú megérkezett a szépséges királyleány országához, a palota közelébe hajózott, és minden irányban kinyitotta a hajót, oldalára felerősítette a karbunkulust úgy, hogy annak a ragyogásánál messziről látható volt a sok szép holmi.

A szépséges királykisasszony is a kastély ablakához állt, és nézte ezt a pompát. Nyomban oda-küldte szolgálóit, hogy vegyék meg azt, ami a leggyönyörűbb, és mindenekelőtt az ágyat a karbunkulussal.

A paripa azonban út közben kitanította a fiút, azt mondatván vele, hogy az ágy igen nagy, és ezért nehezen tudnák ide-oda hurcolni, jöjjön hát a királylány személyesen, és próbálja ki, vajon megfelel-e neki az ágy, akkor azután szemügyre veheti a többi holmit is a hajón, hátha több dolog is megnyeri a tetszését.

A királylány nyomban megjelent legszebb öltözetében a hajón, megnézte a sok holmit, aztán végül is végigheveredett a szép nyoszolyán, hogy kipróbálja, s az éppen jó volt neki. Amikor már sok mindent összevásárolt, és haza akart menni, akkor vette csak észre, milyen messze vannak már az országától. Mialatt ugyanis a sok szép holmit nézegette, a hajót szelíden eloldották a parttól, és anélkül, hogy a királylány észrevette volna, egyre messzebb hajóztak vele.

Megharagudott akkor a királylány, és azt mondta, hogy ez áruság, amelyért bosszút fog állni.

A fiú azt felelte, hogy ne legyen haragos, hiszen egy hatalmas király felesége lesz.

- Azt ugyan soha! - kiáltotta dacosan a királylány.

Mikor megérkeztek az udvarhoz, a király elébük sietett, s a királylány szépsége annyira elragadta, hogy így szólt a szolgájához:

- Nem is tudom mivel meghálálni ezt neked!

Menten felajánlotta kezét a királykisasszonynak, az azonban sötét tekintettel válaszolta: addig szó sem lehet minderről, amíg a király el nem hozatja a kancáit a csődöröcsikójával együtt ide utána. Azt gondolta, hogy ilyen módon megszabadulhat, nem akart ugyanis férjhez menni, és azt hitte, hogy ezt úgyis képtelen lesz véghezvinni a király. A kancák egy nagy tenger alatti legelőn éltek, ahol csupán egy csődöröcsikó vigyázott rájuk. Ez a csődöröcsikó tüzet okádott, és olyan erővel rendelkezett, hogy azt gondolták az emberek, semmi sincsen, ami nála erősebb, és fölébe kerekedhetne.

Akkor a király a szolgájához ment, és így szólt hozzá:

- Ha már elhozta nekem a királylányt, akkor el kell hoznod a kancáit is a csődöröcsikóval együtt!

A szolga kérette magát, szabódott, hogy ez nem fog menni, a király azonban azt mondta:

- Ha holnap reggel ilyenkorig nem teljesítetted a feladatot, úgy eljátszotad a fejedet!

Erre a szolga panaszbán tört ki, hogy mindez micsoda rút hálátlanság az ő hű szolgálataiért, és elmesélte mindezt a lovának.

- Menj nyomban a királyhoz - vigasztalta a paripa -, és csináltass vele nekem hét bivalybőrből köpenyeget.

Mikor ez megtörtént, a fiú a tenger partjára lovagolt, és úgy, ahogyan a lova mondta, nagy gödröt ásott a földbe úgy, hogy ő és a lova jól el tudtak rejtőzni benne.

Akkor a hófehér napparipa hangosan elkezdett nyeríteni, utána pedig beszaladt a fiúval együtt a gödörbe. A csődöröcsikó meghallva a nyerítést, fülét hegyezte, veszélyt szimatolt, és szélsébesen nyargalt abba az irányba, ahonnan a nyerítés jött; mikor azonban a partra ért, és semmit sem látott, visszaügetett.

A napparipa most másodszor is felnyerített, azután nyomban elrejtőzött újra. A csődöröcsikó megint szélsébesen vágatott oda, körülnézett, és mivel semmit sem látott, visszafordult. Akkor a napparipa harmadszor is nyerített, és most már állva maradt a parton, nagy harci kedvvel várva a csődöröcsikót. Az tüzet fújva viharebesen nyargalt oda, és nekitámadt a napparipának. Úgy összeharapdálták egymást, hogy patakokban folyt a vér, de egyikük sem engedett; a tengeri csődör még mindig dacolt, és már mind a hét bőrt átharapta a napparipán, addigra azonban a nagy harci erőfeszítésben és a háromszori oda-visszanyargalásban teljesen kifáradt. A napparipa viszont csorbítatlanul megőrizte erejét, és még egyszer úgy beleharapott a csődöröcsikóba, hogy az földre rogyott, és megadta magát.

Akkor odajött a fiú, rátette a kantárt, és így most már a tengeri csődör türelmesen elindult a napparipa mellett, a kancák pedig valamennyien maguktól követték őrzőjüket.

Mikor megérkeztek a királyi udvarba, a király nagyon megörült, és így szólt a fiúhoz:

- Most már semmit sem kívánok többé tőled!

Azután a királyleányhoz ment, mondván:

- A kancáid meg a csődöröd itt vannak az udvaromon, most hát remélem, nem húzódozol tovább, hanem feleségül jössz hozzám!

A lány azonban újra csak dacosan azt mondta:

- Még nem. Először fejd meg a kancákat, és fürödj meg a forró tejben, hogy olyan fehér legyen a bőröd, mint az enyém!

Azt remélte, hogy ezt a kívánságát már nem tudja teljesíteni a király.

Mit tehetett mást szegény király, újra a szolgájához ment, és azt mondta:

- Hallgass ide, még meg kell fejned nekem a kancákat!

- Ó, királyom, hát még mindig nem tettem meg elég sok mindent érted? És nem te magad oldoztál föl engem éppen az elébb mindennemű kötelezettség alól?

- Meg kell tenned azt, amit parancsolok, mert ha ez meg nem történik, leüttetem a fejedet!

Erre a szolga szomorúan kiment az istállóba, hogy elpanaszolja keservét a lovának, az azonban így vigasztalta:

- Vezess engem most azonnal az udvarra!

Mikor ez megtörtént, a bal orrlyukából egyszeriben fújni kezdett, és abban a pillanatban olyan metsző hideg árasztotta el az udvart, hogy az összes kancák meg a csődöröcsikó belefagytak a sárba, amelyben álltak, így aztán könnyen hagyták magukat megfejni. Most aztán hatalmas üstbe öntözték a tejet, és felforralták. Mikor már hangosan sisteregve forrt, így kiáltott a büszke tengeri királykisasszony:

- Na király, most merülj el a tejben, és fürödjél!

A király azonban félt, hogy nyomban megfullad a forró üstben. Újra hívatta a szolgáját, és ráparancsolt:

- Most nyomban lépj bele a kádba, és fürödj meg benne, hogy lássam, miként megy ez végbe!

A fiú azt gondolta magában, hogy ez bizony nem lesz így jó, s azt felelte:

- Ó, királyom, méltánytalanság, hogy ilyet kívánsz tőlem. Mondj le róla!

De a király megfenyegette:

- Ha meg nem teszed, leüttetem a fejedet!

Kiment hát a fiú újra az istállóba, és elpanaszolta baját a lovának.

- Vezess csak oda engem, ahhoz a katlanhoz, azután már ne félj, hanem jókedvűen merülj bele a tejbe.

A fiú szót fogadott. Mikor levetkőzött, hogy a tejbe merüljön, a paripája a bal orrlyukából annyi hideget fújt oda, hogy a tej egészen langyossá vált egyszeriben.

- Ó, milyen nagyszerű fürdő ez! - kiáltotta a fiú, és szemmel láthatóan egyre fehérebb lett a bőre, hogy gyönyörűség volt ránézni.

Akkor a király rákiáltott:

- Gyere ki gyorsan! - mivel attól félt, hogy a szolgája túlságosan meg talál szépülni. Aztán saját maga ugrott bele a tejbe.

Alig lépett ki azonban a fiú a katlanból, a napparipa a jobb orrlyukából olyan forróságot fűjt a katlanba, hogy a tej egy pillanat alatt újra felforrt, és a király egyetlen szempillantás alatt elmerült és szétfőtt benne, hogy nem találtak meg belőle mást, csak kifehéredett csontokat.

Most azután a büszke királykisasszony elé lépett a fiú, s így szólt hozzá:

- Én vagyok az, akinek a tulajdonában van a napparipa és a karbunkulus, én fogtam be az aranyörtéjű vaddisznót tizenkét malacával. Én voltam az, aki idehozott téged, és megfejte a kancáidat, aztán megfürdött a forró tejben. Akarsz-e hozzám jönni feleségül?

A fiú olyan szép volt diadalmas, erőteljes, izmos alakjával, hogy a királyleány lángragyúlt, és felkiáltott:

- Igen, te leszel a férjem és senki más:

Így lett a fiú a szép, aranyhajú királykisasszony férje és egyben most már a birodalom ura és királya, eddigi háládatlan gazdája helyett. Az álnok szolgák pedig, akik méltán féltek az igazságos büntetéstől, még időben elmenekültek.

Hogy ezután mi történt a napparipával, a csődöröcsikóval meg a kancákkal, azt senki sem tudta megmondani.

Az ifjú király és a szépséges királyné azonban még sokáig éltek boldogan, és élnek mind a mai napig, ha meg nem haltak.

KIRÁLYLÁNY A LÁNGPALOTÁBAN

Volt egyszer egy szegény ember, annak annyi gyermeke volt, mint a rosta lyuka, és a falujának minden lakosát meghívta már komának. Mikor tehát megint kisfia született, kiült az országútra, hogy az első arra jövőt megkérje, legyen a komája.

Akkor egy szürke kabátos öregember jött arra az úton, azt kérte meg, s az öreg szívesen el is fogadta a meghívást, elment vele, és segített megkeresztelni a fiúcskát.

Ez az öregember egy borjas tehenet ajándékozott a szegény embernek; az a borjú ugyanazon a napon jött a világra, amelyiken a fiú született, és a homlokán elől aranyos csillag volt. Azt mondta az öregember, hogy ez a borjú legyen a kisfiúé.

Mikor a fiúcska felcseperedett, mindennap kiment az időközben hatalmas bikává fejlődött állattal a legelőre. A bika beszélni is tudott, és mikor felértek a hegytetőre, így szólt a fiúhoz:

- Te csak maradj itt, és aludj egyet. Közben én majd keresek magamnak legelőt.

Amint a fiút elnyomta az álom, a bika villámnál is sebesebben felvágatott a nagy égi legelőre, ahol arany csillagvirágokat evett. Naplementekor visszasietett, felkeltette a fiút, és aztán együtt hazamentek. Így történt ez mindennap, míg csak a fiú húszéves nem lett.

Akkor egy napon így szólt hozzá a bika:

- Most ülj föl a két szarvam közé, és én elviszlek a királyhoz. Akkor aztán kívánd azt tőle, hogy adjon neked egy hét sing hosszú kardot, és mondd, hogy ki akarod szabadítani a lányát.

Hamarosan megérkeztek a királyi várhoz. A fiú leszállt a bika hátáról, a király elé járult, és elmondta, miért jött.

A király szívesen átadta a kért kardot a pásztorfiúnak, de nemigen reménykedett abban, hogy a leányát viszontlássa, mert már sok bátor ifjú próbálkozott a kiszabadításával, de hiába. Ugyanis egy tizenkét fejű sárkány rabolta el a leányt, és ez a sárkány nagyon-nagyon messze lakott, ahova senki sem tudott eljutni. Az odavezető úton először is egy áthághatatlan óriás hegység terült el, másodszor egy széles, viharos tenger állta útját az oda igyekvőknek, harmadszor pedig: a sárkány egy lángpalotában lakott. Még hogyha sikerül is valakinek átjutnia a hegységen és a tengeren, akkor sem tudott volna áthatolni a hatalmas lángokon, és ha mégis valami csoda folytán átjutott volna a tűzön, akkor a sárkány végzett volna vele.

Ahogy a fiú megkapta a kardot, felült a bikája szarvai közé, és egyetlen pillanat alatt a hatalmas hegláncnál termettek.

- Na, itt aztán nyugodtan visszafordulhatunk - mondta a fiú a bikának, hiszen lehetetlennek tartotta, hogy átjuthassanak ezen az akadályon.

A bika azonban azt felelte:

- Várj csak egy pillanatig! - és azzal letette a fiút a földre. Alighogy ez megtörtént, nekiiramodott, és hatalmas szarvaival az egész hegláncot félretolta, így azután tovább tudtak menni.

Akkor a bika újra szarvai közé ültette a fiút, és hipp-hopp, ott termettek a tenger partján.

- Na, most aztán vissza is fordulhatunk! - mondta a fiú. - Hiszen ezen a viharos tengeren senki emberfia át nem tud kelni!

- Várj csak egy pillanatig - felelte a bika -, és kapaszkodjál meg jól a szarvamban.

Azzal lehajolt a víz színéhez, és elkezdett inni. Felitta az egész tengert úgy, hogy száraz lábbal átkelhetek rajta, mint valami legelőn. Nemsokára meg is érkeztek a lángpalotához.

De már itt messziről olyan hőség áradt felénk, hogy a fiú nem bírta kiállni.

- Állj meg! - kiáltotta oda a bikának. - Ne menj tovább, mert mind a ketten elégünk!

A bika azonban egészen közel futott a lángokhoz, és egyszerre csak az egész tengervíz, amelyet előzőleg felhőrpintett, a lángokra zúdította úgy, hogy azok nyomban kialudtak, és ezáltal olyan áthatolhatatlan füst keletkezett, hogy az egész égboltot elborították a füstfelhők.

Egyszer csak aztán düttől tajtékozva kirohant a szörnyű füstből a tizenkétfejű sárkány.

- Na, most aztán rajtad a sor - szólt a fiúhoz a bika. - Jól vigyázz, hogy a szörnyetegnek mind a tizenkét fejét egyetlen csapással levágjad!

A fiú összeszedte minden erejét, két kezébe fogta a hatalmas kardot, és olyan hirtelen vágással találta el a hatalmas szörnyeteget, hogy valamennyi feje egyszerre lehullott. De a sárkány törzse még mindig ott vonaglott, úgy, hogy a föld is rengett belé.

A bika azonban fölkapta a szarvára a sárkány törzsét, és úgy felhajította a felhők közé, hogy nyoma sem látszott többé. Aztán így szólt a fiúhoz:

- Én elvégeztem a feladatomat. Most eredj be a palotába. Ott megtalálod a királyleányt, vezesd őt vissza az apjához!

Ezzel elfutott az égi legelőre, és a fiú soha többé nem látta.

A fiú pedig megtalálta benn a kastélyban a királyleányt, aki végtelenül boldog volt, hogy megszabadult az undok sárkánytól. Hazamentek a lány édesapjához, megülték a lakodalmat, s nagy volt az öröm az egész birodalomban.

AZ ÓRIÁSÖLŐ

Volt egyszer egy gazdag kereskedő, annak volt három fia; az apjuk mindegyiküknek építtetett egy nagy kőházat. Amikor pedig elérkezett a halála órája, ágyához hívatta fiait, és így szólt hozzájuk:

- Sokat vétkeztem életemben. De ha halálom után anyátokkal együtt elmentek búcsútjárni keletre, a szent erdei kápolnához, akkor remélem, hogy elnyerem vétkeim bocsánatát.

A fiúk megesküdtek, hogy teljesítik atyjuk kívánságát. A temetés után azonban hosszú időre megfedkeztek ők is, anyjuk is az ígéretről.

Egyik éjszaka azután nagy robajt hallottak a házban. A következő éjjel a zaj megismétlődött. A harmadik éjszakán papot hívtak, hogy imáival űzze ki a házból a szellemet. A pap azonban azt mondta, hogy ha a következő napon nem indulnak el búcsút járni atyjukért, akkor a szellem minden éjjel meg fog jelenni.

Erre a fiúk anyjukkal együtt felkerekedtek, s mindegyikük vitt magával egy légpuskát. Éjszákánként az erdőben aludtak, felváltva őrséget álltak azonban, nehogy a rablók vagy a vadállatok megtámadják őket. Először a legidősebb fiú örködött, azután a középső, tizenegy órától egy óráig pedig a legfiatalabb testvérré került a sor. A legkisebbet azonban fivérei ostobának tartották, és így beszélgettek egymás között:

- Aludjunk csak zavartalanul, az öcsénk nyugodtan őrt állhat egészen reggelig!

Nagy tüzet raktak, azt az öccsük jól felszította, és aztán messzebb állt tőle.

Hát egyszer csak jött egy vérszomjas oroszlán, és egyenesen a fiúra rontott. Az fogta a légpuskáját, és mikor a bestia már egészen közel ért hozzá, lelőtte. Csak egyetlen durranást lehetett hallani, és az oroszlán kimúlt.

Anyja és bátyjai mélyen aludtak. A fiú fogta a kését, levágta az oroszlán egyik mancsát, eltette, azután félrehúzta az oroszlán tetemét, és befedte lombokkal, majd újra odaállt az őrhelyére.

Ekkor egy vad medve törtetett egyenesen feléje.

- Ez veszélyes vadállat - gondolta magában a fiú. - A lövésemnek nagyon biztosnak kell lennie!

Hagyta hát, hogy a medve egészen a közelébe érjen, csak akkor lőtt rá. Csak egyetlenegy durranás hallatszott, és a medve holtan rogyott össze. A fiú ennek is levágta az egyik mancsát, azután odavonszolta a kimúlt oroszlán mellé, és betakarta lombbal.

Alighogy ezzel végzett, égő szemekkel és kitátott torokkal feléje csörtetett egy farkas.

- Ez még veszélyesebb vadállat - mondta magában a fiú. - Most aztán össze kell szednem magamat!

Egészen közel engedte magához a farkast, úgy, hogy a puskája csöve már az állat szájába ért, akkor szerencsésen lelőtte, levágta egyik mancsát, eltette a többihez. Aztán a farkast is odavonszolta az oroszlán és a medve mellé, majd befedte lombbal.

Ezután már semmiféle állat nem jött arra, s nyugodtan telt el az éjszaka.

Akkor azt gondolta a fiú, megnézi, nem akad-e a közelben ház. Felmászott hát a legmagasabb fára, és a távolban hatalmas tüzet vett észre. Sapkáját a tűz irányába hajította, azután lejött a fáról, és elindult abba az irányba, ahol a lángokat látta. Nagy ijedtségére három hatalmas

óriást látott ott, akik éppen egy ökröt forgattak a nyáron. Gyorsan felkúszott egy közeli fára, nehogy észrevegyék, és onnan figyelte őket.

Az óriások egyszer csak levették a tűzről az ökröt, és darabokra tépték. Az egyik óriás éppen egy ökröcombót akart a szájába venni, amikor a fiú hirtelen elszántsággal fogta a légpuskáját, odacélzott, és ellőtte a combot az óriás szája elől. Az ráförmedt a szomszédjára:

- Mért fűsz ekkorákat, hogy kiesik a számból a falat?

- Eszem ágában sem volt feléd fűjni! - felelte az, miközben egy borral teli dézsát akart a szájához emelni, serleg helyett dézsából itták ugyanis a bort.

Ekkor a fiú újra lőtt, s úgy célba talált, hogy a dézsa szilánkokra törött, a bor pedig az óriás nyakába és a földre ömlött.

A harmadik óriás a földön hevert, s mindezt látva elkezdett hahotázni.

- Ahá, szóval te fűjtál meg lökdösödtél! - kiabálta a másik kettő, és neki akartak rontani.

Abban a pillanatban azonban csattanás hallatszott, és a harmadik óriásnak, mikor éppen nyitott szájjal hahotázott, kilőtte a fiú az egyik fogát.

- Ki dobott meg engem kavicssal? - kiáltotta az óriás, és üvöltött fájdalmában.

Ekkor belátták, hogy ez nem rendjén való dolog, és azt mondták:

- Egy földi féregnek kell lennie valahol a közelben! - Azzal nekifogtak keresni és szimatolni. Lélegzetvételüktől megrezdültek a környező fák levelei, és a fiú elkezdett remegni. Végül az egyik óriás meglátta, hogy ott ül fenn az ágon.

- No, megvagy végre, te jómadár! Gyere le azonnal!

A fiú eleinte nem akart engedelmeskedni. Akkor azonban az egyik óriás rákiáltott:

- Kitépem a fát, és veled együtt tűzbe hajítom, ha le nem jössz azonnal!

Akkor azt gondolta magában a fiú, hogy valamikor úgyis mindenképpen meg kell hálnia, hát megpróbálja, hátha szerencséje lesz, és azzal leászott. Mikor már annyira leereszkedett, hogy az óriás elérhette, megmarkolta két ujjával a nadrágtartójánál fogva, nehogy esetleg agyonnyomja, s odavitte a tűzhöz, és a világosságra állította.

- Te dobáltál meg bennünket, te törpe? Mondd meg az igazat, és nem lesz semmi bajod!

Akkor a fiú elmondta, hogy van öneki egy fűvócsöve, azzal kísérletezett éppen.

- Átkozottul jól tudsz célozni, s ez pompás. Már régóta várunk egy ilyenre. Majd mindjárt újra próbára tesszük a tudományodat! Elmegyünk a királyi várhoz, hogy ellopjuk a királyleányt. Ha megszerezzük a leányt, akkor már semmi másra nem lesz szükségünk, mert akkor minden kincse a miénk lesz vele együtt. A most következő órában, éjfél és egy óra között mindenki alszik a várban, csak egy kis fehér kutya járja körül a falakat, az örködik. Csakis ez az állat volt az oka, hogy mostanáig nem tudtunk bejutni, mert amint odaértünk a falhoz, abban a pillanatban elkezdett ugatni, és nyomban felébredt a várban mindenki. De neked most le kell lőnöd azt az átkozott kutyát!

Ezzel felkerekedtek. Alig tettek azonban az óriások néhány lépést, a fiút máris elveszítették szem elől, mert az ugyan megállás nélkül futott utánuk, mégsem volt képes utolérni őket. Akkor az egyik óriás visszafordult, felültette a fiút elől a kalapjára, és alig léptek néhányat, már látták is a várat, s a fehér kiskutya megint ott járt-kelt a várfalon.

Akkor az óriás letette a fiút, és így szólt:

- Másszál közelebb, hiszen te csak akkora vagy, mint valami bogár, téged nem fog észrevenni, s lódd agyon!

A fiú lőtávolságig előrelopakodott, felemelte a puskáját, és durr! - a kiskutya már ott is hevert élettelenül a várárookban.

Most aztán odamentek az óriások, átfűrték a falat, és a nyíláson át beküldték a fiút a várba. Azt mondták neki, hogy az első két szobán csak menjen keresztül, a harmadikban fekszik a királykisasszony az ágyában, és aluszik. Emelje a karjába, és hozza ide nekik!

A fiú átmászott a lyukon, és bejutott a várudvarra. Valamennyi őr aludt. Átment a két szobán, ott is aludtak: az elsőben a király, a másodikban a királyné. A harmadik szobában pedig ott feküdt a királyleány selyemágyában, és olyan szép volt, mint egy festett kép, úgyhogy a fiú nem tudott betelni a látásával. Akkor meglátott a falon egy kardot és egy üveget. Az üveg alá ez volt írva: „Aki háromszor iszik belőlem, az meg tudja lóbálni ezt a kardot, amellyel mindenkit levághat!”

- Ó - gondolta a fiú nyomban -, ezzel le tudnám rázni a nyakamról az óriásokat!

Megpróbálta leemelni a kardot, de az bizony meg sem mozdult. Ivott egyszer az üvegből, s akkor leemelte, de a kard olyan súlyos volt, hogy kihullott a kezéből. Másodszor is ivott, s akkor már fel tudta emelni, mikor pedig harmadszor is ivott, már olyan könnyen tudta suhogtatni a levegőben, mintha csak pelyhet tartana a kezében.

- Ez hát rendben lenne! - gondolta magában. - Mielőtt azonban elmennék, hadd aluszom egy kis ideig a szépséges királykisasszony mellett!

Azzal odafeküdt a hercegnő mellé az ágyba, és elaludt.

Mikor aztán felébredt, gyorsan felugrott, kapta a kardot, és kiszaladt, mert már csak néhány perc volt hátra addig az időpontig, amikor a kastélyban mindenki felébred.

Az óriások eddigre elunták odakünn a várast. Közben jól kiszélesítették a falban a lyukat, és éppen azon voltak, hogy ők maguk is bemásszanak.

- Na, csakhogy végre jössz! - kiáltották meglátva a fiút. - Rendben van minden?

- Nektek is be kell jönnötök, nem tudom egyedül kihozni a királyleányt. Gyertek csak gyorsan!

Erre az első óriás keresztülpréselte testét a nyíláson, és mikor már belül volt egészen, a fiú egyetlen csapással leütötte a fejét. Azután bebújt a másik, azzal ugyanúgy végzett. Jött a harmadik, annak is lecsapta a fejét.

Akkor mindhárom óriásnak kivágta a nyelvét, letörölte a kardot, visszafutott vele a szobába, és felakasztotta a helyére. Még egyszer forró csókot nyomott a gyönyörű hercegnő homlokára, aztán lehúzott az ujjáról egy gyűrűt, és azzal elsietett.

Alig mászott át a lyukon, amikor a toronyóra egyet ütött, és mindenki ébredezni kezdett. Egy kapitány ment először körül a falakon. Hát egyszer csak látja ám a három óriás élettelen testét s mellette a három fejet.

„Haha! De hiszen ez pompás!” - gondolta magában.

Nyomban odament hozzájuk, és bevérezte a kardját, aztán lármát csapott, úgyhogy összefutott a várnép, és a király is odasietett. Akkor a kapitány rámutatott az óriásokra, mondván:

- Hosszú küzdelemben öltem meg őket!

A király pedig már előbb megígérte, hogy annak adja feleségül a lányát, aki elpusztítja ezeket a szörnyetegeket. Rendkívül örvendezett, hogy megszabadult az egész országot gyötrő óriásoktól, felment hát a leányához, hogy megvigye neki az örvendetes esemény hírét. A leány azonban még mindig érezte homlokán az izzó csókot, és maga előtt látta az ifjú hőst, mint valami álomképet, amint mellette feküdt, meg ahogy a kardot suhogtatta. Mikor meglátta a csúf kapitányt, aki azt állította, hogy ő ölte meg az óriásokat, azonnal tisztában volt vele, hogy nem ez az igazi hős, atyjával azonban nem akart ellenkezni. Így hát csak annyit kért, engedje meg neki az atya, hogy még egy évig hajadon maradjon, és teljesítse egy kérését. Egy esztendő múlva aztán, ugyanezen a napon, hajlandó megülni lakodalmát a megmentőjükkal.

A király szívesen beleegyezett, és a leány most arra kérte apját, építtessen az országút mentén egy fogadót, és engedje meg, hogy ő ott lakhasson egyedül a szolgálóival.

Mikor a ház elkészült, a királyleány beköltözött, és csináltatott egy cégért, amelyen ez állott: Itt senki sem kaphat pénzért szállást, aki azonban elmondja az élete történetét, azt szívesen beengedik, és jól tartják étellel-itallal.

Jöttek azután seregestül a zarándokok, és valamennyien elmondták életük történetét a jó vendéglátásért.

Mikor a fiú kijutott a kastélyból, visszasietett az anyjához és bátyjaihoz az erdőbe. Azok még mindig aludtak, ő pedig örködött tovább, míg a nap föl nem kelt. Akkor azután felébresztette őket, azok azonban még mindig nagyon korainak találták az időt.

- Elaludtatok az örködésetek idejét! - mondta a fiú. - Az életemet is eluntam, annyit örködtem már!

- Hallgass, te ostoba, van is neked fogalmad az időről!

Végre aztán mégiscsak fölkeltek, és továbbmentek anyjukkal együtt. Hosszas utazás után érkeztek keletre, a szent erdei kápolnához, ott elmondták imádságaikat, azután visszafordultak, és elindultak hazafelé.

Útközben a legkisebbik fiú többször elmesélte, mi történt akkor éjszaka, mit vitt végbe, amíg ők aludtak. Anyja és fivérei azonban kinevették, kigúnyolták minden alkalommal, mondván:

- Ó, te nyúlászívű! Szóval hősnek álmotad magadat?

Végre hazafelé útjukban értek ahhoz a fogadóhoz, ahol a királyleány lakott. Nem sok híja volt már az esztendőnek, és a királykisasszonynak röviddel azelőtt szép kisfia született.

A fivérek elolvasták a cégér feliratát. Az idősebbik két fiú és az anyjuk nagyon különösnek találták, és azt mondták:

- Ide mi nem megyünk be. Van nekünk pénzünk, csak nem fogjuk az életünk történetét elmesélni?

De a legfiatalabbnak igen kedvére volt a felirat, és azt mondta, hogy a közelben úgy sincs másik fogadó, és mért ne mesélhetnék el az élettörténetüket, hiszen közben füllenthetnek is!

Mivel nem találtak más megoldást, hát bementek. Adtak nekik enni-inni, amit és amennyit csak kívántak. Aztán hozzáfogtak a meséléshez: először az anyjuk, majd a két idősebb fivér. Ez rendben is volt így, a királyleány sem kívánta másképp.

Mikor azután a legfiatalabb fiúra került a sor, az azt mondta, nem tudja, belekezdjen-e a mesélésbe, mert közbe-közbe hazudnia is kellene. Az anyja és fivérei nyomban rávágták:

- Nem, nem, ennek az ostobának nem szabad mesélnie, hiszen csak szégyent hozna ránk a kitalált hazugságaival.

A királyleány azonban ragaszkodott hozzá, hogy ő is meséljen. Akkor a fiú azt kérte, hogy senki se szakítsa félbe, míg csak végig el nem mondta az élete történetét.

Azzal hozzákezdett, és elbeszélése egészen addig meglehetősen egyezett az anyjával és fivéréivel, míg az erdőbe nem értek. Itt azonban következtek az események az oroszlánnyal, a medvével és a farkassal.

Akkor az anyja és két testvére elkezdtek kiabálni:

- Ne hazudj! Ne hazudj!

- Mivel félbeszakítottak - kiáltotta a fiú -, most már nem mondom tovább. Hiszen megmondtam az elején, hogy közben itt-ott hazudnom is kell!

A királyleány azonban olyan nagyon könyörgött, hogy végül mégis folytatta:

- Az én történetem valóban hazugságnak hangzik, itt vannak azonban a bizonyítékaim.

Azzal elővette az oroszlán-, a medve- és a farkasmancsokat, és megmutatta.

Nagyot dobbant erre a királyleány szíve, és azt gondolta magában:

- Szóval ez az! Csak tovább, tovább!

Most a három óriásról szóló történet következett. Elmondta a fiú, hogyan ültek azok hárman a tűznél, hogyan sütötték nyáron az ökröt, ő maga hogyan mászott fel a legmagasabb fára, hogyan bosszantotta fel mindhármukat, hogyan szedték aztán le őt a fáról, miként ment el velük a király kastélyához, hogy segítsen nekik ellopni a királykisasszonyt; hogyan lőtte le a fehér kiskutyát a várfalon, aztán hogyan mászott át azon a résen, amit az óriások törtek a falban, és hogyan jutott be a vár belsejébe, a szobákba. Az első szobában a király aludt, a másodikban a királyné, a harmadikban pedig a királykisasszony. És itt egy kard függött a falon meg egy üveg, és az üveg alatt felirat állt, amely szerint, aki háromszor iszik abból az üvegből, az meg tudja lóbálni a kardot, és bárkit agyoncsaphat vele. Ő azon nyomban a tohonya, buta óriásokra gondolt és arra, hogy igazán kár lenne, ha ők kaparintának meg a szépséges királylányt. Aztán egy kis ideig ott aludt a királykisasszony mellett.

- Hazudik, hazudik! De hiszen megmondtuk, hogy szégyent hoz ránk a hazugságaival! - kiáltották egyszerre anyja és fivéréi.

- Pedig ennek mégis csak igaznak kell lennie! - gondolta örömmel a királyleány, s így szólt a fiúhoz: - Mesélj csak tovább!

És a fiú mondta tovább: hogyan ugrott fel gyorsan, kapva a kardot, és hogyan vágta le vele a három óriás fejét, ahogy egymás után átmásztak a falba vágott lyukon.

- Már megint hogy hazudik! - kiáltott az anyja és a fivéréi.

- Tovább! Csak tovább - szólt közbe a királyleány. - Mondja csak el végig!

Na, elmondta azután, hogyan törölte le kardjáról a vért, hogyan akasztotta azt vissza a helyére, és búcsúzóra hogyan nyomott forró csókot a királykisasszony homlokára, aztán elsietett; a kastély toronyórája éppen egyet ütött, amikor kijutott. Akkor visszament az erdőbe fivéréihez és anyjához, akik még javában aludtak. Reggelre kelve aztán továbbindultak együtt a szent erdei kápolnához, keletre, és most íme, itt van. Az igaz, hogy a királyleányról és az óriásokról szóló történet valóban különös, de erre is vannak bizonyítékai.

Azzal elővette az óriások nyelvét és azt az aranygyűrűt, amelyet elmenőben húzott le a királyleány ujjáról. A leány nyomban felismerte a gyűrűt, nem tudott már tovább hallgatni, hanem így szólt a fiúhoz:

- Te vagy a megmentőm és a férjem, nézd, itt a gyermeked!

A fiú anyja és testvérei tágra nyílt szemekkel bámultak rájuk. Fel kellett adni hitetlenségüket s belátni, hogy mindez igaz volt.

A királyleány azonban titokban tartott mindent, amit megtudott. Átment az atyjához, és azt mondotta, hogy mivel elmúlt az egy év, meg akarja ülni lakodalmát a megmentőjével.

Ott ült hát a kapitány nagy gögösen vőlegényi díszben az ünnepi asztalnál; ott volt a három fiútestvér is az édesanyjával.

Akkor a királyleány kérte a kapitányt, mesélje el, hogyan is ölte meg az óriásokat. Az boldogan vállalkozott rá, s nyomban elkezdett mesélni, és annyit hazudott összevissza, hogy az ördögök malmában, ahol a hazugságokat őrlik, tíz év alatt nem örültek annyit! Hogy ő ezt meg azt csinált, és mennyi félelmet és milyen nagy veszélyeket állt ki, mennyit verejtékezett, mire végül is legyőzte a három szörnyeteget.

Akkor megszólalt a fiú és megkérdezte: mivel tudná bebizonyítani, hogy ő győzte le az óriásokat?

Erre a kapitány behozatta a három óriás fejét.

A fiú erre kinyitotta az óriások száját, és megkérdezte, hová lett a nyelvük? Erre a kapitány nem tudott megfelelő választ adni, ötölt-hatolt, és végül azt állította, hogy az óriásoknak nincs is nyelvük.

De a fiú felmutatta a három nyelvet, és azok pontosan beleillettek az óriások szájába.

- Nos hát, ki ölte meg az óriásokat? - kérdezte a fiú. - Az-e, akinél a fejük van, vagy az, akinél a nyelvük?

- Akinél a nyelvük! - kiáltották valamennyien.

Akkor megragadták a kapitányt, s gonosz csalásáért egy szögekkel kivert hordóba dugták, és belegurították a tengerbe.

A fiú pedig megtartotta lakodalmát a szépséges királyleánnyal, és attól kezdve boldogan és meglegegedetten éltek.

A fiú anyja és fivérei pedig hazamentek, és nagyon szégyelltek, hogy a legkisebb fiút addig olyan ostobának tartották és megvetették.

Abból pedig hamarosan király lett, és haláláig nagy tiszteletnek örvendett a birodalmában.

A RÓZSALÁNY

Volt egyszer egy asszony, aki az erdőben lakott. Ez az asszony szánalomból a házába fogadott egy szegény árva fiút, aki eltévedt az erdőben, és úgy gondját viselte, mintha édesanyja lett volna.

Mikor a fiú felnővekedett, egy napon így szólt az asszonyhoz:

- Anyám, nekem el kell mennem, hogy megkeressem a Rózsalányt!

- Ó, fiam, az a leány nagyon messze lakik, és ha sikerülne is eljutnod odáig, akkor sem igen tudnád elnyerni, mert egy sárkány őrizi!

A fiút azonban nem lehetett többé visszatartani. Így hát az anyja adott neki egy csengőt, ezekkel a szavakkal:

- Ha valami kívánságod támad, rázd meg ezt a csengettyűt!

A fiú elindult, és ment, ment, egyre messzebb, és egyszer csak egy nagy méhrajhoz ért. Megkérdezte a méhkirálynőt, nem tudná-e megmondani, merre lakik a Rózsalány? A méhkirálynő azt felelte, hogy ő ugyan nem tudja, de hamarosan tudomást szerezhet róla, és azzal valamennyi méhecskéjét elküldte, hogy kérdezősködjének. A méhek azonban visszatértek anélkül, hogy bármelyikőjüknek is sikerült volna hírt hoznia a Rózsalányról.

Ekkor a méhkirálynő méhszámlálást tartott, és kiderült, hogy egyikük még hiányzik. Végül az elkésett alattvaló is megérkezett, útközben ugyanis lesántult. Ő azután meghozta a várva várt hírt, mivel éppen a Rózsalánynál járt. Így hát a királynő megparancsolta, hogy mutassa az utat a fiúnak.

A méhecske átvezette kísérijét egy nagy-nagy réten. Azután egy erdőhöz értek. Az erdő szélén lakott a Rózsalány egy hatalmas kastélyban, a fiú tehát elszegődött a kastélyba libapásztornak, és mindig a kert közelében legeltette a libáit. Itt mindennap látta a világszép Rózsalányt, aki ott járt-kelt a virágok között.

Fülébe jutott, hogy a Rózsalány minden este a városba megy bálba. Mikor beesteledett, elővette csengettyűjét, és megrázta. Abban a pillanatban előtte termett egy rézparipa, mellette hevert egy rézköpeny. A köpenyt nyomban magára öltötte, és belovagolt a városba. A bálban egyre a Rózsalánnyal táncolt, aki nagyon boldog volt a szép fiatalember karján.

Még mielőtt a bál véget ért volna, a fiú titkon kiosont, felült a lovára, és hazavágtatott.

A Rózsalány mesélt az anyjának a szép rézköpenyes fiúról, aki közben már újra szegény pásztoröltözékében őrizte a libákat, és csak lopva mert egy-egy pillantást vetni a virágoskertbe.

Másnap este a Rózsalány megint elment a bálba. A pásztorfiú újra megrázta a csengőt, és nyomban előtte állt egy ezüstparipa, és mellette hevert egy ezüstköpeny. Magára öltötte a köpenyt, és elvágtatott a városba, a bálra. Itt megint egész este a Rózsalánnyal beszélgetett, aki nagyon boldog volt. De még mielőtt a bál véget érhetett volna, a fiú kiosont, felült a lovára, és elvágtatott.

A következő nap reggelén a Rózsalány megint mesélt anyjának a szép fiatalemberről, aki ez alkalommal ezüstköpenyt viselt. A fiú közben azonban már újra libáit őrizte, és csak lopva mert egy-egy pillantást vetni a virágoskertbe.

A leány anyja kíváncsi volt, szeretne volna megismerni a szép ifjút, és megkérdezte a leányát, nem jelölte-e meg valamivel a fiút? A leány azt válaszolta, hogy az eszébe sem jutott.

- Akkor hát, édes lányom, legközelebb vigyél magaddal egy kis szurkot, és amikor veled táncol, kend bele a hajába.

Estére kelve a Rózsálány megint elment a bálba, és vitt magával szurkot. A pásztorfiú pedig elővette csengőjét, és megrázta. Nyomban ott termett egy aranyszörű paripa, s mellette hevert egy aranyköpeny. A fiú gyorsan magára öltötte a köpenyt, felpattant a ló hátára, és egykettőre a városban termett. A bálban megint egyenesen a Rózsálányhoz ment, és csak vele táncolt. Közben a lány ügyesen a haja közé kent egy kis szurkot.

Mikor a bál már vége felé járt, a fiú kiosont, felpattant a lovára, és hamarosan hazaért.

Reggel a Rózsálány ismét mesélt anyjának a szép ifjúról, hogy most meg milyen gyönyörű aranyköpeny volt rajta, és elmondta, hogyan csempészte tánc közben a fiú fűrtjei közé a szurkot. A fiú pedig eközben csak lopva mert be-bekandikálni a sövényen át a kertbe. Mikor azonban délfelé hazaért, a leány hosszan nézett rá, és észrevette, hogy a haja kócos és szurkos.

- Te vagy hát a mi megmentőnk! - kiáltotta aztán boldogan.

- Boldog leszek, ha megmenthetlek benneteket! - felelte a fiú.

A leány anyja így szólt:

- Induljunk hát, hogy elmenekülhessünk, mert most még alszik a sárkány, nemsokára azonban felébred, és akkor elvesztünk!

Akkor a pásztorfiú kiment, és háromszor megrázta a csengőjét: a következő pillanatban már ott állt útra készen a réz-, az ezüst- és az aranyszörű paripa. Akkor a Rózsálányt felültette az aranyparipára, és ráterítette az aranyköpenyt, a leány anyját az ezüstparipa nyergébe emelte, nekiadva az ezüstköpenyt. Végül ő maga felpattant a rézparipára, és beburkolózott a rézköpenybe, aztán mindhárman egyszerre elvágattak.

Benn a kastélyban egy óriási hordó állt három hatalmas vasabronccsal, abban aludta egész éves álmát a sárkány. Az év éppen most járt le. Először az első abroncs pattant el, nemsokára a második és a harmadik, és valahányszor egy-egy abroncs elpattant, akkora csattanás hallatszott, mintha mennydörögne. Aztán a sárkány álmos szemét dörzsölve körülnézett:

- Hol van az én Rózsálányom? - De senki sem felelt a kérdésre.

Akkor felugrott, végignézte az összes szobákat meg a kertet, de sehol nem talált egyetlen lelket sem. Aztán az istállóba sietett, elkötötte a csődörcsikóját, s miközben a hátára pattant, így szólt hozzá:

- Vigyél engem toronyiránt a rablóhoz!

Nem tartott sokáig, s utolérte a menekülőket. Azoknak abban a szempillantásban meg kellett állniuk, mintha megbabonázták volna őket, s nem tudtak tovább menni. Akkor megszólalt a sárkány:

- Te apró földi féreg! Szétmorzsolhatnálak, de hát ez nem volna számomra valami nagy dicsőség!

Azzal elvette a fiútól a csengőt, a három paripát, s a Rózsálánnyal és anyjával együtt elindult visszafelé. Még egyszer visszafordult, és gúnyolódva azt mondta neki:

- Megszabadíthatnád ugyan a Rózsálányt, ha egy ugyanolyan lovat kapnál az anyámtól, mint az enyém, de ebben hiába reménykedsz!

Azzal hazament, és visszafeküdt a hordójába, hogy megkezdje újabb egész éves álmát, s a vasabroncsok ismét maguktól a hordó köré fonódtak.

A Rózsalány és anyja megint magukra maradtak. A leány napközben virágait ápolgatta, esténként azonban nem ment el többé a bálba, hanem szüntelenül megmentőjére gondolt.

A fiú pedig eközben egyre ment, ment, és kereste a sárkány anyját. Ekkor meglátott egy madárhálóba gabalyodott hollót. A madár könnyögött a fiúnak, segítsen neki kiszabadulni, egyszer majd meghálálja. A fiú kiszabadította a hollót, s az elrepült.

Amint ment tovább, meglátta őt egy keservesen vergődő, csapdába esett róka.

- Segíts nekem! - mondta -, s meglásd, meghálálom majd!

A fiú kiszabadította a rókát, és az elszaladt, be az erdőbe.

Akkor a fiú a tenger partjára ért, ahol egy nagy hal vergődött a szárazon.

- Tégy vissza engem a vízbe, és meghálálom neked!

A fiú teljesítette a hal kérését, és nemsokára meglátott az erdőben egy házikót; abban lakott a sárkány anyja. Bement és megkérdezte, nem akarja-e felfogadni őt szolgának?

- Dehogynem! Őrizni fogod a kancámat. Mennyi bért kérsz egy esztendőre? - tudakolta az öregasszony.

- Nem kérek egyebet, csak egy csikót! - válaszolta a fiú.

- Rendben van! - mondta az öregasszony. - Ha azonban csak egyetlenegyszer is nem hozod haza a kancámat este, akkor vége az életednek!

A boszorkány már sok szolgát felfogadott, és valamennyi az életével lakolt eddig.

A fiú tehát reggel kiment a kancával a mezőre, s ott az állat hamarosan eltűnt a szeme elől, egész estig hiába kereste, sehol sem találta. Ekkor meglátta a hollót, és megszólította:

- Segíts nekem, ha tudsz! - és azzal elmesélte, milyen nagy bajban van.

A holló nyomban azt felelte:

- A kanca fönn van a felhőkben, és megcsikózott. Jöjj, ülj fel a nyakamba, odaviszlek hozzá!

A fiú úgy tett, ahogy a madár mondta, és haza is hozta a kancát a csikájával együtt, hogy a vénasszonynak elállt szeme-szája a csodálkozástól.

Másnap, amikor a fiú kihajtotta a kancát a rétre, megint csak úgy járt. A kanca a csikóval együtt egyszerre csak szőrén-szálán eltűnt. Kereste őket egész estig, de sehol sem találta. Akkor összetalálkozott a rókával, és elpanaszolta neki nagy baját. A róka nyomban azt mondta:

- A kanca a hegy barlangjában van, és ott megcsikózott. Jöjj, üljél fel a farkamra, s én odaviszlek!

Úgy is tett a fiú, és végül egy rókalyukon keresztül bejutott a barlangba, és hazahajtotta a kancát és a két csikót. A boszorkánynak most is tágra nyílt a szeme ámulatában.

Mikor a harmadik napon kihajtotta a kancát és két csikáját, azok megint egyetlen pillanat alatt eltűntek a szeme elől. Egész alkonyatig kereste, de sehol sem találta őket. Akkor a tenger partjára ért, és gondterhelten bámult bele a vízbe. Hát egyszer csak jött ám úszva a nagy hal, és megkérdezte tőle, miért olyan szomorú, és a fiú elmondta neki nagy baját.

- A kanca lent van a tenger fenekén, és ott megcsikózott, de én majd mindjárt odavezetlek hozzá!

Azzal a hal szájába vette a fiút, és levitte magával, így hát megint csak haza tudta hajtani a kancát és a három kiscsikót. A vénség egyik ámulatból a másikba esett, és nem értette, hogyan is történhetett mindez. Most már nem volt többé hova elrejtene a kancát meg a csikókat, így hát a fiú kint a mezőn legeltette őket, míg csak le nem telt az esztendő.

Akkor az öregasszony így szólt hozzá:

- No, most hát válasszál magadnak egy csikót!

A fiú a legöregebbet választotta, az egy év alatt abból már szép fiatal kanca lett. Annak a hátán lovagolt el, hogy megszabadítsa a Rózsalányt.

Alig ért a kastély közelébe, amikor a kancája elkezdett nyeríteni. Meghallotta ezt a sárkány csődörcsikája az istállóban, s az is visszanyerített, és úgy dobogott a lábával, hogy minden rengett belé. A nagy robajra fölébredt a sárkány is a hordóban, mivel éppen most járt le az esztendő. A három abroncs nagy csattanással lehullott, s a sárkány meghallva a nyerítést, felugrott és az istállóba rohant. A csődörcsikó azonban már elszabadult, és éppen ki akart futni a kanca elé. Erre a sárkány belekapaszkodott a sörényébe, fenn termett a hátán, és meg akarta fékezni, a ló azonban erőteljesen védekezett. A sárkány földre zuhant, a tomboló csődör patái alá került, és az egyetlen pillanat alatt halálra taposta. Aztán átugrott a kastély falán, és a kanca után iramodott.

A fiú pedig, amint a kastélyhoz ért, nyomban leugrott a lováról, átmászott a sövényen a kertbe, hódolattal köszöntötte s aztán a karjába zárta a Rózsalányt.

Kancája nyomban visszafordult, és visszanyargalt a vén boszorkányhoz, nyomában a csődörcsikóval, amelyik csak akkor tudta már beérni, amikor hazaértek az öreg kancához és a másik két csikóhoz.

Ettől kezdve a fiú lett a kastély ura, és újra visszakapta a csengőjét meg a három csodapapipát. Aztán megülte lakodalmát a Rózsalánnyal, és nagy pompában és boldogságban éltek tovább.

A KÉT TESTVÉR MEG A HÁROM KUTYA

Egy molnár meg a felesége egymás után meghaltak, maradt azonban két gyermekük: egy fiú és egy leány, akikre nem hagytak egyéb örökséget, csak egy kecskét meg egy kakast. Akkor a két gyerek el akarta adni mindkét állatot, hogy legyen miből élniük, így hát a fiú a kecske szarvai közé kötötte a kakast, és elhajtotta őket a vásárra. Az úton találkozott egy mészárossal, aki éppen állatvásárló körúton volt, és három kutyát hozott magával: egy feketét, egy fehéret és egy foltosat.

- Nem akarsz cserélni velem? - szólította meg a fiút.

A fiú szemügyre vette a kutyákat, és mivel nagyon megtetszettek neki, beleegyezett a cserébe. A mészáros adott neki még egy kis sípot is, mondván:

- Ha ebbe belefűjsz, bárhol legyenek is a kutyák, nyomban ott teremnek segítségére! - Azzal a fiú hazatért.

A nővére sírva fakadt, mikor meglátta, hogy a fivére nem hozott kenyeret.

- Hiszen így éhen fogunk halni! - kiáltozta egyre.

A kutyák azonban minden szót megértettek, és felugorva, egyszerre csak elfutottak. Éppen a közelben volt a király nyaralója, ott a fekete kutya befutott a konyhába, és egy egész sültet hozott ki, a fehér felszaladt az éléskamrába, és hozott egy egész kenyeret, a foltos pedig leugrott a pincébe, és elemelt egy üveg bort.

Most aztán örült a két testvér, ettek-ittak, jóllaktak. Ettől kezdve aztán nem is láttak többé szükségét, mert ha megéheztek, a kutyák mindig hoztak nekik ételt.

A király azonban meghallotta, hogy három kutya időről időre betör a konyhájába, kamrájába és pincéjébe, és elviszi onnan a legjobb falatokat, a legfinomabb bort, és nem képesek őket megfogni. Parancsot adott hát, hogy mindenfelé keressék a kutyákat, és ha kézre kerülnek, gazdáikkal együtt öljék meg őket.

A két testvérnek is fülébe jutott a dolog, gyorsan felkerekedtek hát a kutyákkal együtt, és behúzódtak az erdő mélyére. Itt egyszer csak egy kunyhóhoz értek. Odabent gyertya világolt. Bementek, és egy öreg banyát találtak ott.

- Istenemre! - kiáltotta a vénség - ma éjjel végre megint lesz mit elpusztítani! Mert tudjátok meg, hogy ebben a házban tizenkét rabló tanyázik, és azok nemsokára hazajönnek.

A gyerekek nagyon megijedtek, a fiúnak azonban hamarosan eszébe jutott, mitévők legyenek. A fekete kutyát kiállította őrségre az utcaajtóhoz, a fehéret a hátsó kapuhoz, a foltosat meg a ház ajtaja elé.

Nemsokára jött is hat rabló átkozódva és dühöngve. A rablók öreganyja ki akart szaladni elébük, hogy figyelmeztesse őket, de a foltos kutya elkezdett morogni, ráugrott a banyára, és nem eresztette ki. Mikor pedig azok hatan a házhoz értek, felugrott a fekete kutya, valamennyiüket földre rántotta és megölte. Aztán odafeküdt a holttestek közé, és újra örködve hegyezte a fülét.

Kis idő múlva jött a másik hat rabló. A fekete kutya ezeket is ugyanúgy földre döntötte és megfojtotta, mint a másik hatot, egyedül egy fiatal kereskedő nem múlt ki egészen közülük. Az még bevonszolta magát a kapuig, ott aztán letéperte a fehér kutya.

Most aztán minden látnivalót meg kellett mutatnia a rablók öreganyjának. Az egyik kamrában nagy halom lopott kincs hevert, és az egyik falon hatalmas kard függött, amelyik ugrált a hüvelyében. A fiú levette a kardot, és oldalára kötötte.

A pince tele volt halottakkal, oda kellett levinnie az öregasszonynak az agyonvert rablókat is - egyedül a félig halott kereskedőt tudta észrevétlenül bezárni a kamrába.

Másnap reggel a fiú fogta a fekete kutyát, és elindult, hogy szemügyre vegye a környéket. A húga a másik két kutyával ott maradt a rablók kunyhójában.

Akkor az öregasszony fogott egy fazekat, kiment a kamrába, bekente a kereskedőt, és az hamarosan újra ép és egészséges lett. Együtt visszamentek a lányhoz, és rábeszéltek, hogy menjen feleségül a kereskedőhöz, akkor itt lakhat, és övé lehet a sok kincs. A fivérét pedig meg kell ölniük, először azonban a kutyáktól kell megszabadulniok. De ez nem lesz nehéz, küldje csak őket egyenként a kamrába lisztért, és az öregasszony majd bezárja őket oda.

A lánynak tetszett a fiatal kereskedő, így hát mindenbe beleegyezett, s a fiatalember elrejtőzött.

Mikor a lány bátyja hazaért, feltűnt neki, hogy a húga mennyire megváltozott, még a beszéd-módja is más lett. Egyszer csak kiküldte a lány a kutyákat a kamrába lisztért. Ez feltűnt a fiúnak, kiment, és be akart nézni a kamrába, a kamraajtó azonban be volt zárva.

Akkor eszébe jutott a sípocska, amit a mészáros adott neki, elővette és belefűjt. Egyszeriben kettéhasadt az ajtó, és a következő pillanatban a három kutya már ott ugrált körülötte.

Akkor aztán újra bement a kunyhóba. Ott állt a húga és a fiatal kereskedő, akik éppen rá akartak támadni, hogy végezzenek vele. A fiú azonban kirántotta a kardját, és levágta a kereskedő fejét, azután kiment a kamrába, és a vénasszonnyal is ugyanígy tett. Majd ráparancsolt a húgára, hogy a halottakat vigye le a pincébe, s végül a lányt magát is közéjük dobta, s közben rázárta az ajtót, azt mondta neki:

- Mindaddig itt maradsz, amíg a fiatal rablót egészen föl nem faltad!

Azzal fogta a három kutyáját, és útnak eredt.

Elért egy városba, ahol a házak mind gyászfátyollal voltak bevonva. Nyomban megérdeklődte, mit jelentsen ez. Akkor a vendéglős elmesélte neki, hogy itt a közelben van egy hétfejű sárkány, annak minden évben egy leányt kell feláldozni, és most a király leányára került a sor, ezért van az egész város gyászban.

Éppen akkor kocsizott ki a királykisasszony minden kíséret nélkül, csak a kocsis volt a bakon. A fiú fűtyentett a kutyáinak, és ő is kiment oda. Egy másik oldalúton még előbb ért a helyszínre. A kocsis nem mert közelhajtani, már jó messzire megállította a hintót, úgyhogy a királyleánynak gyalog kellett megtennie a hátralévő utat. Mikor odaért, elébe jött a fiú, és megszólította:

- Ne félj, én legyőzöm a sárkányt! - Kardja máris ficánkolt a hüvelyében, annyira szomjazott a sárkányvérre.

Hát nemsokára jött ám a szörnyű csúszómászó nagy fűjtatva. A fiú felemelte kardját, és egyetlen csapással valamennyi fejét levágta. Mivel azonban nem volt elég óvatos, és ott maradt azon a helyen, a sárkány vonagló farka olyan erővel találta el, hogy úgy esett össze, mintha meghalt volna. Akkor a kutyák ráugrottak a sárkányra, és néhány pillanat alatt minden életet kiöltek belőle, csak a végtagjai vonaglottak még, amíg a nap le nem ment.

A királyleány pedig odarogyott a fiú holttestére, és keservesen zokogott. Akkor a kutyák is odajöttek, és tanácstalanul siratták gazdájukat. Végül aztán a fehér meg a foltos kutyának

eszébe jutott az a fazék, amelyikből az erdei boszorkány bekente a kereskedőt, és az új életre támadt. Ahogy erről beszéltek, a fekete kutya jót húzott rájuk, hogy miért is nem gondoltak erre előbb, induljanak hát gyorsan, és hozzák el azt a fazekat!

Mikor a királyleány bekente a halottat, az felnyitotta szemeit, egyszeriben ép és egészséges volt újra, és úgy érezte, mintha csak mély álomból ébredt volna fel.

- Megmentetted az életemet, így hát tiéd a kezem, ahogy azt atyám megígérte! - mondta a királyleány.

Megörült a fiú, de próbára akarta tenni a leányt, vajon hűséges maradna-e hozzá, ezért így szólt:

- Nekem még előbb be kell járnom a világot, és sárkányokkal viaskodnom. De mához egy évre, ugyanezen a napon visszatérek, s akkor megtartjuk a lakodalmat!

Erre a királyleány kivágta a zsebkendője sarkából az oda belehímzett nevét, és átadta a fiúnak, és mindhárom kutya nyakára selyemszalagot kötött: a feketére fehérret, a fehérre feketét, és a foltosra csíkosat. A fiú aztán még kivágta a sárkányfejekből a hét nyelvet, eltette és továbbindult, a királykisasszony pedig sírva fakadt.

Mikor a kocsis látta, hogy a sárkány kimúlt, az ifjú pedig elment, odafutott ő is, és megkérdezte a királykisasszonyt, miért sír, hiszen most már megmenekült.

- Hát hogyne sírnék - mondta a leány -, mikor itt hagyott a megmentőm!

A kocsis abban a pillanatban gonosz tervet kezdett szőni. Megfenyegette a királyleányt, hogy ha nem ígéri meg, hogy azt mondja: a kocsis ölte meg a sárkányt, akkor itt a helyszínen megöli. A leány szorongatott helyzetében mit tehetett mást - megígérte.

Erre a kocsis fogta a sárkányfejeket, fölrakta a hintóba, és hazahajtott a királyleánnyal. Az egész nép örömjongásban tört ki, látván, hogy a királykisasszony megmenekült, és éltették a kocsist, aki a megmentő szerepében tetszelgett.

A király nyomban eleget is akart tenni adott szavának, és elrendelte, hogy üljék meg a lakodalmat. A leánya azonban könyörögve kérte, adjon neki még egy esztendei haladékot, s addig rimánkodott, míg végül az apja beleegyezett.

Az év éppen véget ért, és eljött az esküvő napja; az egész város ünnepi díszben pompázott, és a királyi palota konyhájában és pincéjében mindenki szorgalmasan készült a lakomára.

A fiú is visszatért a városba a megbeszélrt időre. A fogadós elmondta neki, miért örül annyira az egész város: a király kocsisa egy évvel ezelőrt megölte a sárkányt, de mivel a királykisasszony így kívánta, csak ma lesz az esküvőjük.

Most hát láthatta a fiú, hogy a királyleány milyen hűséges volt hozzá, és hogy milyen gyalázatos csalást űztek itt. Egy szót sem szólt azonban sem arról, hogy ő kicsoda, sem arról, hogy mi a terve, csupán azt állította, hogy ő a mai napon a király asztaláról a legjobb falatot fogja enni, a legjobb korty bort inni, és végül az öreg király maga fog érte jönni, hogy négy fehér lótól vontatott hintón elvigye magával az esküvőre. A fogadós persze nem hitte el, hogy ilyesmi megtörténhet, és egész vagyonában fogadott a fiúval.

Mikor delet ütött az óra, és úgy hírtett, hogy már minden vendég ott ül a király asztalánál, a fiú elküldte a fekete kutját, hogy hozza el a királyleány tányérjáról a sültet. A kutya nyomban elfutott, leteperte az összes öröket, akik el akarták kergetni, és abban a pillanatban, amikor a legfinomabb darab sültet a királykisasszony tányérjára tették, elkapta és elfutott vele, hazavitte a gazdájának. De a királyleány rögtön megismerte a kutját a fehér szalagról, és szíve repesni kezdett örömében, hogy közel van már a megmentője.

A fiú most kenyeret akart, ezt a fehér kutyának kellett elhoznia. Ugyanolyan ügyesen vitte véghez feladatát, mint a fekete kutya: a királykisasszony tányérja mellől elkapta, és kiszaladt vele; az öreg király, a vőlegény és a vendégek nem győztek csodálkozni és mérgelődni. Csak a királykisasszony örvendezett.

- Most pedig inni akarok! - mondta a fiú, amikor befejezte az ebédelést.

A foltos kutyának kellett elhoznia azt a bort, amelyik a királykisasszony előtt állt az asztalon. Ő is éppen olyan ügyesen oldotta meg feladatát, mint a fekete és a fehér kutya. A királyleány örvendezett, mikor a harmadik kutyát is meglátta.

Az öreg király azonban ekkor már képtelen volt fékezni haragját. Parancsot adott, hogy derítsék ki, ki a három kutya gazdája, és hozzák ide eléje nyomban megkötözve. El is indult azonnal egy sereg katona, az egész várost tűvé tették a kutyák gazdája után, és elértek a fogadóhoz is.

Mikor meglátták a kutyákat és mellettük a gazdájukat, meg akarták kötni és elvezetni, de a kutyák rögtön rájuk támadtak, és földre teperték őket.

Mikor jelentették mindezt a királynak, annak haragja a tetőfokra hágott. Valamennyi katonáját a fogadóba küldte, hogy idehozzák a vakmerőt. Ezek sem tudtak azonban semmit tenni, a kutyák valamennyiüket leteperték. Akkor a fiú azt üzenve, hogy jöjjön érte a király személyesen négy fehér ló vontatta hintón, és úgy vigye őt a lakodalmi asztalhoz.

A király dühe ugyan már elpárolgott, mert belátta, hogy hatalmas úrral van dolga, büszkesége azonban nem engedte, hogy ő maga hajtasson érte. Csupán egyik miniszterét küldte el egy kétlovas udvari hintóval. A fiú visszautasította ezt, és azt üzenve a királynak, hogy ő maga jöjjön azon nyomban négyes fogaton, úgy, ahogy ő kívánta, mert különben pórul jár.

A királyleány rábeszélte az apját, hogy ne tegye kockára az életét, úgyhogy az végül is úrrá lett haragján, és odahajtatott.

Mikor a négy fehér mén vontatta királyi hintó megállt a fogadó előtt, a fogadós úgy rohant a fiúhoz, mint aki esztét veszttette, és azt mondta:

- Megnyerted a fogadást, én pedig tönkrement ember vagyok!

A fiú azonban megvigasztalta:

- Szóval most már hiszel nekem? Akkor hát visszaadom neked mindazt, amit eljátszottál!

Ezekkel a szavakkal kiment, és felült a király mellé, s a három kutya is fölugrott a hintóba. Amint kigördült velük a fogat, a vendéglős felkiáltott:

- Ilyen vendégnek még életemben nem adtam szállást!

Megérkezve a palotába, a fiú nyomban leült a menyasszonnyal szemben, aki mellett ott pávaskodott a vőlegény. Aztán ettek-ittak jókedvűen. Végül mindenféléről beszélgettek, azután találós kérdésekre került a sor. Mikor a kérdés sora a fiúra jutott, megszólalt:

- Mit érdemel az, aki szégyenletes módon becsapta a királyt?

A vőlegény nyomban rávágta:

- Kössék egy vad paripa farkához, és úgy hurcolják végig a városon.

Akkor felállt a fiú:

- Saját fejedre mondtad ki az ítéletet. Tudd meg hát, hogy én vagyok az, aki megölte a sárkányt, és nem te!

A kocsis azonban továbbra is azt állította, hogy ő volt a sárkányölő vitéz, és bizonyosággal behozta a hét sárkányfejet. A vendégek ekkor még az ő pártján állottak.

Akkor azonban azt mondta a fiú, hogy nézzenek bele a sárkány hét szájába, s lám, nem találtak egyikben sem nyelvet.

- Hol vannak hát a nyelvek, ha te ölted meg a sárkányt? - kérdezte a fiú.

Erre a kérdésre nem volt felkészülve a kocsis, és csökönyösen azt állította, hogy a sárkányoknak nincs is nyelvük. A vendégek ezt mégis különösnek találták, nem tudták azonban, hányszor áll a dolog.

Akkor behívták a szakácsot, és a király megkérdezte tőle, tud-e olyan állatról, amelyiknek nincsen nyelve. A szakács azt felelte, hogy olyat ő nem ismer, minden állatnak kell, hogy legyen nyelve, mert különben mivel érezné az ízét annak, amit megeszik.

- Nahát - mondta erre a fiú -, majd én végleg bebizonyítom, hogy a sárkánynak is van nyelve! - Azzal elővette a kendőjét, kibontotta, és odatette a vendégek elé a hét sárkánynyelvet, s mikor megpróbálták beletenni a nyelveket a sárkányfejekbe, bizony valamennyi pontosan odaillett.

A kocsis erre elkezdett reszketni félelmében, és el akart menekülni, de elfogták.

- Most még a királykisasszony is tanúsítani fogja, hogy én öltem meg a sárkányt! - A fiú ezzel elővette a királyleány zsebkendőjéből kivágott hímzett nevet, és megkérdezte:

- Te hímezted ezt? Nézd meg a kutyák nyakörvét, megismered? Mondd!

Most, hogy a valóság az ő hozzájárulása nélkül is kiderült, a leány úgy érezte, hogy fel van oldva esküje alól, és elmesélte a sárkánnyal vívott harc egész lefolyását, meg azt, hogyan adta oda a zsebkendőjébe hímzett nevet megmentőjének, és hogyan kötötte a kutyák nyakára a szalagokat; hogyan jött aztán oda a kocsis, mikor magára maradt, és fenyegette meg, hogy megöli, ha eskü alatt meg nem ígéri, hogy azt mondja majd: a kocsis ölte meg a sárkányt.

Erre megragadták a kocsist, és végrehajtották rajta azt az ítéletet, amelyet ő saját maga mondott ki előbb.

A fiú pedig megtartotta esküvőjét a királyleánnyal, aki kimondhatatlanul boldog volt. Az öreg király halála után a fiú került az ország trónjára, és bölcsen, igazságosan uralkodott.

De még egy gond nyomta a szívét: a húgára gondolt, és bár az igazán gonoszul bánt vele, ő most, boldogságában, mégis megbocsátott neki, és szerette volna a húgát is boldoggá tenni. Így hát kutyáival elindult az erdei kunyhóhoz.

A pincében megtalálta a leányt, aki az összes halottakat felfalta, csak a kereskedőt nem, s nem is akarta azt az egyet felfalni, inkább kész volt meghalni.

A fivére most magával vitte a leányt a királyi udvarba, és ő lett az első udvarhölgy. A leány azonban most sem hagyott fel az álnoksággal, azt akarta, hogy fivére meglakoljon azért, amiért őt úgy megbüntette.

Csináltatott a kovácsnál egy éles kést, és ezt beleállította a király ágyába. Mikor a király este fáradtan az ágyra vetette magát, a kés pengéje áthatolt a testén, és nyomban meghalt.

Reggel, mikor híre ment, hogy a királyt megölték, az egész birodalom mély gyászba borult. A gonosz leányt pedig lelkiismerete elűzte az udvarból, így hát mindenki meggyőződött róla, hogy ő volt a tettes.

A királyné ráborult a holttestre, kezét tördelte, de fájdalma olyan nagy volt, hogy még sírni is képtelen volt. A három kutya ott hevert körülötte, azok is nyüsztettek gazdájuk halála fölött érzett fájdalmukban. Akkor azonban eszükbe jutott az életre keltő íres fazék. Gyorsan elfutot-

tak oda, ahol a sárkány feküdt, ott megtalálták a cserepet, és annyi kenőcs még volt benne, hogy éppen be tudták vele kenni a királyt, aki így felvetette szemeit, és ismét egészséges volt. Mindenki ujjongott, de senki sem örülhetett jobban a királynénál.

Mikor elmondták a királynak, mi történt vele, meg hogy a húga elszökött, így kiáltott fel:

- Igen, az az álnok kígyó tette ezt velem!

Újra megkerestette a leányt, bezáratta az erdei házba, a halott kereskedője mellé. Mostantól fogva ott kellett ülnie a holttetem mellett, míg csak éhen nem hal.

Ekkor történt, hogy a három kutya a király elé járult, és így szóltak hozzá:

- Mostantól már nem veheted többé hasznunkat, kérünk, üssed hát le a fejünket!

- Nem, erről szó sem lehet! Csak nem képzelitek, hogy ilyen méltatlanul fizetnék hűségeseink szolgálatokért?! - Ha soha többet semmiféle szolgálatot nem tesznek is neki, akkor is hűségesen akart róluk gondoskodni, míg csak élnek.

Azok azonban olyan esengve és olyan kitartóan könyörögtek, hogy azzal tenné nekik a legnagyobb szívességet, ha teljesítené kérésüket, hogy végül is szomorú szívvel bár, de előkapta kardját, és mindegyiknek levágta a fejét. És íme, egyszeriben három királyfi állott előtte:

- Köszönjük, hogy felszabadítottál bennünket az átok alól, amely addig tartott, amíg egy ifjú hős, hálából a neki végzett szolgálatainkért, le nem csapja a fejünket, és te most ezt megtetted!

Azzal mindegyikük hazament a saját országába, és így végre valamennyien megelégedettek és boldogok voltak.

A CSODAGYERMEK

Volt egyszer egy emberpár, nagyon szegények és gyermektelenek voltak. Egy napon, mikor szomorúan üldögéltek a házuk előtt, arra jött egy öregember, s annak elpanaszolták nyomorúságukat. Az öreg vigasztalta őket, mondván:

- Egy év múlva lesz egy fiacskátok.

Valóban így is történt, s mikor aztán az öregember megint arra járt, a szülők boldogan kiabáltak feléje:

- Jó ember, hogyan köszönjük meg neked, amit értünk tettél?

- Tegyétek meg, amit mondok nektek - mondta az öreg -, és meglátjátok, szerencsétekre válik!

- Szívesen megteesszük, amit mondasz - ígérték mindketten.

- Akkor hát fűstétek be jól a kemencét!

Mikor ez megtörtént, és az egész kemence izzott már, az apó rájuk kiáltott:

- Adjátok ide nekem a fiút!

A szülők elszörnyedtek, de mégis engedelmeskedtek, s az öregember fogta a fiút, bedugta a kemencébe, és rázárta az ajtót. Egy idő múlva azt mondta:

- Most már elég lesz! - és azzal kinyitotta a kemence száját; hát akkor kilépett onnan egy nagy fiú pirosposzgásan, egészségesen, a haja aranyosan csillogott, és olyan szép volt, mint a viruló nap. A szülei sírva fakadtak örömben, és nem is tudták, hogyan hálálkodjanak az öregembernek, aki ekkor így szólt hozzájuk:

- Engedjétek most velem jönni a fiút, s az neki és nektek egyaránt örömtökre válik!

Bármennyire fáj is szegényeknek, hogy ilyen gyorsan elveszítik egyetlen gyermeküket, akibe minden reménységüket vetették, azért engedték, hogy útra keljen.

Az apóka egy mély erdőbe ment a fiúval, ott volt a lakása, és mindenféle tudományokra tanította védencét. A fiú megszerette az öreget, és öregapámnak szólította. Mikor aztán felnőtt, egy napon így szólt hozzá az öregember:

- Figyelj ide jól! Három dologra akarlak megtanítani: háromféle alakot tudsz akkor felölteni, valahányszor csak akarod. Elváltozhatsz aranygalambbá, oroszlánná és hallá. Ha egyszer bukfencet vetsz, átváltozol e három állat közül azzá, amelyikre szeretnél, és ha azután újra bukfencet vetsz, akkor megint visszaváltozol ifjúvá. Tégy csak egy próbát!

Az ifjú bukfencet vetett, és nyomban aranygalambbá változott, tovareppent, és látta a sok gyönyörűséget szerte a föld kerekén, és más madarak beszédét is megértette. Aztán visszatért az öregapjához, bukfencet vetett, és megint ifjúvá változott.

Majd elvégezte a második kísérletet: bukfencet vetett, és oroszlánná változott, és messze-messze elszáguldott, és látta a sok-sok gyönyörűséget a föld kerekén, és ugyanakkor megértette a vadállatok beszédét is. Aztán visszatért, megint bukfencet vetett, és ifjúvá változott.

Kis idő múlva aztán a harmadik kísérletre is sor került: bukfencet vetett, és hallá változott, és úszva bejárta az összes tengereket, és látta azt a sok csodálatos dolgot, ami lent halmozódik a tenger mélyén, és megértette valamennyi hal és tengeri állat beszédét is.

- Most pedig el kell indulnod világgá, szerencsét próbálni - mondta neki az öregember. - De óvakodj attól, hogy veres szakállú embernél vállalj szolgálatot!

A fiú szomorú volt, amiért ott kell hagynia öregapját, de nem változtathatott a dolgon, így hát engedelmesen útnak eredt. Alig ért azonban ki az erdőből, szembejött vele a király veres szakállú vadásza, aki szolgát keresett.

- Én szolgálatot keresek - mondta a fiú.

- Akarsz hozzám beállni? - kérdezte a vadász.

- Nem - felelte a fiú -, mert öregapám meghagyta nekem, hogy ne szolgáljak veres szakállú embert - és azzal továbbment.

A vadász azonban átöltözött másik ruhába, és kisvártatva megint szembejött vele, kérdezvén:

- Hová mégy?

- Szolgálatot keresek! - mondta a fiú.

- Eljössz hozzám szolgának?

- Nem - felelte újra a fiú -, mert öregapám megtiltotta, hogy veres szakállú ember szolgálatába álljak!

- Csak nem akarsz szót fogadni annak a vén bolondnak? - mondta neki a vadász. A fiú azonban továbbment anélkül, hogy válasza méltatta volna.

Nem telt bele sok idő, s a vadász, aki egy mellékúton előre sietett, s ruhát váltott, megint szembejött a fiúval, és megkérdezte:

- Hová igyekszel?

- Szolgálatot keresek - felelte a fiú.

- Akarsz nálam szolgálni? - kérdezte a vadász.

- Nem - felelte a fiú. - Öregapám megtiltotta nekem, hogy veres szakállú embernél szolgáljak!

- Haha! - nevetett a vadász. - Tudja is azt a te öregapád, hogy ebben az országban csupa veres szakállú ember lakik!

Mivel már három veres szakállással is találkozott, hát elhitte neki a fiú, hogy igazat mond, és hagyta, hogy rábeszélje a vadász: beállt hozzá szolgálatba, és elment vele a király kastélyához.

Nemsokára a király nagy vadászatot rendezett. Amikor javában üzték a vadat, egyszerre csak kifogyott a puskaapor és az ólomgolyó. A király ekkor így szólt a vadászokhoz:

- Aki egy órán belül szerez nekem puskaport és golyót, és ráadásul a leányomtól egy rózsát, annak jeléül, hogy a saját kastélyomból hozza mindezt, ahhoz adom a lányomat feleségül!

Azért mondta azonban ezt, mert meggyőződése szerint kívánsága teljesíthetetlen volt, hiszen a kastély tizenkét óra járásnyira feküdt. A veres szakállú vadásznak igen nagy kedve lett volna feleségül venni a királykisasszonyt, hiszen tulajdonképpen csak az ő kedvéért vállalta az udvari szolgálatot. Ezért aztán nyomban felkiáltott:

- Biz én megpróbálom, uram királyom!

Azzal félrehúzódott, hogy senki ne láthassa, és hollóvá változott - ő volt ugyanis az ördög -, elrepült a királyi kastélyhoz, itt újra visszaváltozott vadásszá, és gyorsan telerakott egy ládát puskaporral és ólommal. De most aztán hogyan tegyen szert a rózsára?

Ez bizony nehéz feladat volt, mert a királykisasszony maga volt a megtestesült ártatlanság, és az ilyenek védve vannak az ördög minden cselvetése ellen.

Vadász képében ment hát oda hozzá atyja nevében, s az ő megbízottjaként kérte tőle a rózsát. De minden igyekezet hiábavaló volt, mert a leány azt felelte neki:

- Mit képzelsz? Szó sem lehet róla!

Mit ért hát ilyenformán a puskaporral és az ólommal? Dühösen ott hagyta ezért a ládát, és holló képében visszarepült az erdőbe, s legelőször a szolgájához ment.

- Hozod a puskaport? - kérdezte az rögtön.

- Nem - felelte kurtán, dühösen a vadász.

- Engedd hát, hogy én is megkíséreljem elhozni!

A vadász szívesen beleegyezett, mert azt gondolta magában: „Ha sikerül, majd tudom én, mitévő legyek!”

A fiú futott egy darabon, s amikor a vadász már nem láthatta, aranygalambbá változott, úgy repült el a királyi kastélyhoz. A királykisasszony éppen kinézegetett az ablakon, így hát be-repült az ő szobájába. A leány nagyon megörült, gyorsan becsapta az ablakot, megfogta a madarat, és kitepte egy tollát. A galamb pedig szépséges aranyhajú ifjúvá változott. Nagyon megszerették egymást, s a fiú elmesélte, hogy oroszlánná és hallá is át tud változni. Be is kellett mutatni a királynak ezt a tudományát, s a lány minden átváltozáskor eltett magának valamit: az oroszlánnak egy szál szőrét, a hálnak egy pikkelyét. Mikor aztán a fiú a rózsát kérte, a királyleány szívesen nekiadta. Arra az ifjú újra aranygalambbá változott, szájába vette a rózsát, a puskaoros és ólmos ládát kavicsokká változtatta, s a karmai közé fogta, azzal elrepült, és nemsokára ott is termett a vadászoknál.

Megörült a vadász szerfelett, mikor látta, hogy jön a fiú, aki már az erdő szélénél átváltozott galambból szolgalegénnyé. Elvette tőle a ládát és a rózsát, aztán megfogta a fiút, és egy mély szakadékba dobta. Ő maga pedig a ládával és a rózsával a király elé járult, mondván:

- Uram, az egy óra még le sem járt, s én íme, elhoztam, amit parancsoltál!

A király nagyon megijedt, de hiába, adott szavát meg kellett tartania. Hazaérve megmondta a leányának, hogy elígérte őt a vadásznak, s másnap lesz az esküvőjük.

A leány haragudott, és nagyon szomorú volt, mert sejtette, hogy az ifjút valami szerencsétlenség érte, aminek az okozója a vadász volt, de hát mit tehetett volna?

A szegény fiú pedig ott feküdt a szakadékban, és nem tudta, hogyan segítsen magán, elvesztette ugyanis az átváltozás képességét.

Akkor odajött az öregember, akit öregapjának hívott, és így szólt hozzá:

- Nem engedelmeskedtél nekem, s ezért meglakoltál. De most visszaadom neked a varázserőt, amit a gonosz vadázmester elvett tőled, mostantól kezdve megint át tudsz majd változni, ha akarod.

Akkor a fiú aranygalambként kirepült a szakadékból, és a királyi palotában, de ott is egyenesen a királykisasszony szobájában szállt le. A királyleány éppen tele volt bánattal, szomorúsággal. Amikor azonban meglátta az aranygalambot, s nemsokára - amint átváltozott - az aranyhajú ifjút, szívét elárasztotta a boldogság, és megbeszélték egymás között, hogy mitévőek legyenek.

Másnap, amikor a vőlegény és a lakodalmi vendégek már együtt voltak, a királykisasszony odalépett az apjához, és így szólt:

- Az, akinek én a rózsámat adtam, át tudott változni aranygalambbá, oroszlánná és hallá. - És ezt mondva, felmutatta a tollat, az oroszlán szőrszálat és a halpikkelyt. - Ha tehát a vadász volt az, bizonyítsa be itt, nyomban.

A vadász nyugtalanul tekingetett maga köré, vajon hogyan oldhatna kerekét, mert igaz, hogy ő is át tudott változni, de kizárólag hollóvá, macskává és varangyos békává.

Végül előlépett a vadászinas, mondván:

- Én mindezt véghez tudom vinni - és egymás után átváltozott először galambbá, aztán oroszlánná, végül hallá, és mindenki látta, hogy a toll, a szőrszál és a pikkely ráillettek.

Akkor a király parancsot adott, hogy ott a helyszínen bilincseljék meg a vadászt, de az gyorsan hollóvá változott, és elrepült.

Most hát sor kerülhetett rá, hogy az ifjú megülje lakodalmát a királykisasszonnyal. Ő azonban azt mondta:

- Mielőtt még erre sor kerülne, ide kell hozatnunk az én szegény szüleimet és jóságos öreg-apámat!

Akkor újra aranygalambbá változott, és elrepült a szüleihez, akik időközben folyton bánkódtak a fiuk miatt. Az apóka éppen náluk járt, és mint már annyiszor, most is vigasztalta őket. Hát uramfia, egyszer csak betoppant az aranyhajú ifjú, és a szülei nyomban megismerték. Volt hát nagy öröm! A fiú mesélt nekik a szerencséjéről, aztán elmondta, hogy azért jött, mert el akarja vinni őket magával az esküvőre.

Erre az öregek leborultak az aggastyán előtt, hogy köszönetet mondjanak neki, de az egyszerre eltűnt a szemük előtt.

Ők azután elmentek a fiukkal a király kastélyába, és miután nagy pompával megülték a lakodalmat, még sokáig éltek együtt elégedetten és boldogan.

A CSODAGYEREK

(Köd halál nélkül)

Volt egyszer egy paraszt, akinek szép nagy háza, sok szántóföldje és legelője volt, különben is nagy tekintélynek örvendett a faluban, és ez boldoggá és elégedetté tette. Volt négy gyermeke is: két fiú és két leány. Mikor a gyermekek felnőttek, és apjuk egyszer beszélt nekik gazdagságáról és boldog életéről, azt kérdezték tőle:

- De apánk, ha te ilyen gazdag vagy, miért nem vagy hát király?

Az öreg ezen felbosszankodva így válaszolt:

- Bárcsak elvarázsolnának benneteket mindaddig, amíg egyikőtök királyként nem tér haza!

Alig hangzottak el szavai, kívánsága máris teljesült: az idősebbik fiának ugyan megmaradt emberi alakja, de nyomban elfutott, a messzi nagyvilágba; a második fiú meg rókává változott; az idősebbik leány holló alakját vette fel, a fiatalabbikból pedig varjú lett, és a két madár elrepült messze-messze.

Az idősebbik fiú, aki megtartotta emberi alakját, egészen addig ment megállás nélkül, míg egy hatalmas királyi palotához nem ért. Ott bekopogtatott és megkérdezte, nem állhatna-e be szolgálatba? A király azt felelte, hogy ha elszegődik juhászornak, azt az állást megkaphatja, mert éppen betöltetlen.

A fiú elégedett volt az ajánlattal, és olyan szeretettel és odaadással gondozta juhait, hogy a nyáj egy év alatt megkétszereződött. Megörült erre nagyon a király, és a fiút nyomban előléptette marhapászornak. A gulya ugyanúgy megkétszereződött a keze alatt egy év leforgásán belül, mint a juhnyáj. Ekkor a király megtette csikósnak: a ménes állománya is megkétszereződött egy év alatt. A király ezért rendkívül megszerette a fiút, és most már miniszterévé nevezte ki.

A királynak egyetlenegy leánya volt, aki éppen most töltötte be a tizennyolcadik évét. Születésnapján így szólt hozzá az apja: mondja meg, ha szívből szeret valakit, s legyen az bárki, ő ahhoz adja feleségül, és az az ember lesz majd utódja a trónon is.

A leány erre a fiút nevezte meg, mert akárcsak az apja, ő is régen megszerette már. A királyt nagyon boldoggá tette, hogy a lánya így választott, és hamarosan megtartották a lakodalmat. A király aztán nemsokára meghalt, és a veje követte őt a trónon.

Egy napon aztán az ifjú király azt mondta a feleségének, hogy neki vissza kell mennie a hazájába megváltani a testvéreit, és azzal elmesélte, hogyan átkozta el mind a négyüket az apjuk valaha.

Ezt hallva, az ifjú királyné nagyon megijedt, és így szólt:

- Ó, édes férjem, ha te itt hagysz, én elvesztem, mert innen nem messze lakik a Halál nélküli Köd, s az minden fiatalasszonyt elrabol. Ki védelmez meg engem, ha te most elmegy, és ez a rémség megjelenik?

A férje azt felelte:

- Ne félj, magammal viszlek téged is a hazámba!

Azzal egy csukott hintóban útra kelt a feleségével. A hintó egyik ablaka azonban nyitva maradt, s amikor az erdőn hajtottak keresztül, hát lám, jött egy hatalmas szélvihar, és mielőtt a férje észrevehette volna, elragadta a fiatalasszonyt, és egyetlen pillanat alatt elszáguldott vele. Az ifjú tudta, hogy a Halál nélküli Kőd volt a tettes.

Azon nyomban kifogatta az egyik lovat a hintó elől, és megparancsolta a kocsisnak, hogy a másik három lóval mindaddig maradjon ott, míg ő visszajön. Ő maga pedig felugrott a kifogott paripára, és ellovagolt, hogy megkeresse a feleségét.

Ahogy így lovagolt, bánatos szívvel, összetalálkozott rókává vált testvérével. Nyomban felismerte és megszólította:

- Kedves bátyám, nem tudnád nekem megmondani, hol lakik a Halál nélküli Kőd? Elrabolta az én szép fiatal feleségemet!

- Azt nem tudom - felelte a róka -, de csak menj tovább, mindig ebbe az irányba, akkor elérsz hollóvá vált nővérünkhöz, ő tudni fogja!

Az ifjú király sietve továbblovagolt, és mikor megtalálta hollónővérét, és megkérdezte, az így válaszolt:

- Egy mérföldnyire innen, mélyen bent a hegyek között lakik a Halál nélküli Kőd. De oda ne lovagolj, mert annak nem lesz jó vége!

A király azonban nem hagyta, hogy lebeszélje szándékáról, és elvágatott. Mikor odaért, a felesége éppen az ablakban nézegetett. Nyomban megismerte férjét, és örömeiben sírva így szólt hozzá:

- Ó, kedves férjem, miért jöttél ide, ahol a halál vár rád? És nem tudsz elmenekülni, mert a Halál nélküli Kődnek van egy csődöre, az olyan hangosan nyerít, hogy az egész földkerekség beleremeg. Ha az meglátja, hogy menekülünk, felnyerít, a gazdája meghallja, hazasiet, felpattan a csődör hátára, viharebesen utánunk vágat, és megöl téged!

De az ifjú király arra kérte feleségét, ne féltse őt, hanem jöjjön vele. Lejött hát a királyné, felült melléje a lóra, és kettesben elvágattak.

Ezt látva, a mén felnyerített. A Halál nélküli Kőd hazasietett, felpattant a lovára, s a menekülők után iramodott. Utolérve őket, megölte a királyt, és holttestét feldarabolta. Így feküdt ott három napig.

A hullaszag akkorra odacsalogatta varjúvá vált hűgát, aki nyomban felismerte fivérét, egy pillanat alatt megint towarepült, és kétféle gyógyírt hozott. Miután az egyikkel bekente a húsdarabokat, azok szépen egymáshoz illeszkedtek, úgy, hogy a király teste felöltötte előbbi alakját. Azután megkente őt a húga a másik kenőccsel is, és akkor visszaköltözött belé az élet. Aztán a varjú így szólt testvéréhez:

- Innen két mérföldnyire van egy barlang, abban lakik egy vén boszorkány, akinek van egy kancája és négy csikója. A csikók közül minden fiatalabbnak eggyel több szíve van a bátyjánál. Ha három nap és három éjen át kedve szerint szolgálsz a banyának, akkor bér fejében megkapod a legfiatalabb csikót, amelyiknek négy szíve van, s az gyorsabban száguld, mint a Halál nélküli Kőd ménje, annak segítségével tehát meg tudod szabadítani a feleségedet.

Így hát az ifjú király elment, megkereste a boszorkányt, és beállt hozzá szolgának.

Mikor az első este kiküldte őt a vénség a kancával és négy csikájával a rétre, megparancsolta neki, hogy napfölkelte előtt egy órával újra otthon legyen az állatokkal, mert ha nem, vége az életének, úgy fog járni, mint a sok előző szolga, akiknek leütött fejei ott sorakoztak fölakasztva a barlangban.

A király elment, szabadon eresztette a lovakat, és elővette vacsoráját. Akkor odajött egy kisegér, és egy darabka kenyeret kért tőle. A király jó szívvvel adott neki, azután lefeküdt, és hamarosan elnyomta az álom.

Mikor felébredt, a kancának és a csikóknak nyoma veszett. De akkor előjött a kisegér, és megmondta neki, hogy a lovak négy ölnyi mélyen vannak a föld alatt, ő azonban majd leszalad oda, és addig harapdálja őket, míg feljönnek. Valóban így is cselekedett az egérke, s neki köszönhette a király, hogy a megadott időre haza tudta vinni a lovakat.

Mikor másnap megint kihajtotta őket a legelőre, azt parancsolta neki a boszorkány, hogy napfölkelte előtt két órával otthon legyenek.

Mikor aztán elővette odakint az elemózsiáját, odarepült egy kismadár, és egy falat kenyeret kért tőle. Adott neki, s nem sokkal azután elnyomta az álom. Mikor felébredt, látta, hogy a lovaknak megint nyoma veszett. De akkor odareppt a madár, megmondta, hogy a lovak fönt vannak a mennyben, de ő majd felrepül, és lekergeti őket. Így is történt, és a király a megadott időre hazavitte a lovakat.

Mikor a harmadik estén kihajtotta őket a legelőre, azt parancsolta neki a boszorkány, hogy három órával napfölkelte előtt otthon legyen velük.

Kinn a legelőn elkezdett a király vacsorázni. Akkor odajött egy farkas, és egy darabka húst kért tőle. Adott neki, aztán nemsokára elaludt, és amikor felébredt, addigra a kanca és a csikók eltűntek. Akkor jött a farkas, és azt mondta, hogy a lovak a tengerben vannak, egy szigeten, és ott acélfogú kutyák állnak őrséget. De a király csak ússzon át odáig, és a hátán vigye őt magával, akkor majd ő maga után csalogatja a kutyákat, s azalatt a király összefoghatja a lovakat, felül a kancára, és hazatereli őket.

Így is történt minden, és még éppen időben érkeztek haza.

A boszorkány most már képtelen volt ártani a királynak, és bér fejében neki kellett adnia a legfiatalabb csikót is.

A király pedig azon nyomban a Halál nélküli Kőd palotájához vágatott. Amikor odaért, a felesége megint az ablaknál állt. A királyné sokat sírt, és gyászolta őt, miután saját szemével látta, hogyan ölte meg a Halál nélküli Kőd. Így hát elámult, amikor most élve látta viszont.

Gyorsan leszaladt hozzá, felült eléje a nyeregbe, és elvágattak.

Látva ezt a Halál nélküli Kőd ménje, hatalmasat nyerített. Gazdája egy pillanat alatt otthon termett, felpattant a hátára, és üldözőbe vette a menekülőket. De minden igyekezete hiábavaló volt, nem érhetette utol őket, és amikor ráismert a négy-szívű csikóra, amelyen az ifjú király lovagolt, visszafordult.

A király odaért a feleségével arra a helyre, ahol a kocsis várakozott rájuk a három lóval és a hintóval. Beültek a hintóba, és a király hazájába hajtottak.

Időközben apja teljesen megöszült a gyermekeiért viselt gyászban és bánatban. Nagyon megörült hát, amikor meglátta az érkezőket, és megtudta, hogy idősebbik fiából király lett, s így az ő meg gondolatlan átka teljesezésbe ment és valóra vált.

Nemsokára három ifjabb gyermeke is hazatért. Ők is visszanyerték emberi alakjukat, mert most már feloldattak az átok alól.

Akkor mindnyájan elköltöztek az ifjú király udvarába, és ott éltek tovább örömben és boldogságban, amíg csak meg nem haltak.

MESE A TIZENKÉT FIÚRÓL, AKIK TIZENKÉT NŐVÉRT AKARTAK FELESÉGÜL VENNI

Egy embernek tizenkét fia volt, s amikor ezek felnőttek, apjuk így szólt hozzájuk:

- Ne nősüljete meg előbb, csak akkor, hogyha egy fedél alatt tizenkét nővért találtok!

A fiúk erre elszomorodva felelték:

- Hol találunk mi egy házban tizenkét lánytestvért?

Elsőnek a legidősebb fiú indult világgá, hogy keressen egy tizenkét lányos házat, és soká-soká nem tért vissza. Aztán útnak eredt a második; ez sem jött haza. És ugyanígy a harmadik, a negyedik... tizenegyedik, és egyikük sem tért meg.

Végül aztán a legkisebbik is felkerekedett, hogy megkeresse fivéreit meg a tizenkét nővért. Útja sűrű erdőn vezetett keresztül. Akkor odalépett hozzá egy öregember, és megkérdezte:

- Hová igyekszel, fiam?

- Meg akarom keresni fivéreimet és találni egy olyan házat, amelyikben tizenkét lánytestvér él, mert őket kellene feleségül vennünk!

- Ha egy esztendeig szolgálsz nálam, segítek neked! - mondta az apóka.

- Egy év nem olyan hosszú idő - gondolta a fiú, és beleegyezett. Hűségesen és becsülettel szolgálta gazdáját, és egy év alatt jó vadász lett belőle.

Mikor az esztendő letelt, az öregember egy puskát ajándékozott neki ezekkel a szavakkal:

- Ezzel a fegyverrel mindent eltalálsz, amit célba veszel. Indulj csak tovább az erdőben. Elérsz majd egy kunyhóhoz, abban lakik egy boszorkány, aki kővé változtatta tizenegy fivéredet. Ha ők is beálltak volna hozzám szolgálni, nem történt volna ez velük, ők azonban gőgösek voltak, és nem akartak szolgálni. Ha mármost odaérsz, a puskát mindig a kezeden tartsd, akkor a boszorkány semmit sem árthat neked!

Továbbmenve, a fiúnak nagy kedve kerekedett, hogy kipróbálja fegyverét, és nemsokára meg is látott egy oroszlánt.

- No, te éppen kapóra jössz nekem - gondolta magában. Fogta a puskáját és megcélozta. Az oroszlán azonban odakiáltott neki:

- Ne lőj agyon, s én meghálálom neked! Én vagyok a négylábú állatok királya. Fogd ezt a szőrszálat, és ha bajban leszel, csak csavarintsd meg, és én összes állataimmal nyomban segítségére sietek!

A fiú leeresztette puskáját, eltette a szőrszálat, és továbbment. Egyszer csak meglátott egy feje fölött köröző sast a magasban. Egy pillanat alatt vállához emelte a puskát, és löni akart, a sas azonban azt kiáltotta feléje:

- Kérlek, ne lőj agyon, s én meghálálom neked! Én vagyok a madarak királya. Fogd ezt a tollat, és ha bajba jutsz, csak sodorintsd meg, és én nyomban segítségére sietek madárseregimmal!

A fiú leeresztette fegyverét, átvette a tollat, és továbbment. Egyszer csak egy vízhez ért, és meglátott benne egy hatalmas nagy halat.

- Állj - mondta magában. - Ezt végre lelőhetem!

Amint azonban meg akarta rántani a ravaszt, a hal odakiáltott neki:

- Kérlek, ne lőj le, és én meghálálom neked! Én vagyok a vizek királya. Fogd ezt a pikkelyt, és ha bajba jutsz, perdítsd meg, és én nyomban segítségére sietek egész népemmel!

A fiú erre leengedte puskáját, eltette a pikkelyt, és továbbment. Nemsokára odaért a kunyhóhoz, ahol a boszorkány lakott. Bátran belépett, és így szólt:

- Átkozott boszorkány! Most tüstént teremtsd ide nekem a tizenegy bátyámat, különben agyonlőlek!

A boszorkány azonban éles nevetéssel így kiáltott:

- Ó, te bolond földi féreg! Lőj, ahányat csak akarsz, nekem azzal ugyan nem árthatsz! Mert tudd meg, hogy az én életem nem a testemben lakik, hanem messze-messze innen. Egy nagy hegy belsejében van egy tó, a tavon úszik egy kacs, a kacsában van egy tojás, abban a tojásban lobog egy láng: az a láng az én életem. Ha azt kioltanád, akkor az én életemnek is vége szakadna. Ezt végbevenni azonban lehetetlen, így hát te sem kapod vissza soha a fivéreidet!

Elöntötte erre a düh a fiút, és rákiáltott a banyára:

- Kóstold csak meg az ólomgolyómat! - és azzal egyszer, kétszer, háromszor rálőtt a boszorkányra, de hiába. A golyók ugyan eltalálták a vén szipirtyót, és áthatoltak a testén, ártani azonban nem tudtak neki, továbbra is ép és egészséges maradt, és kinevette, kigúnyolta a fiút.

Mivel azonban az folyton-folyvást kezében tartotta a puskát, nem volt fölötte hatalma a boszorkánynak - különben őt is elvarázsolta volna.

A fiú végül is abbahagyta a lövöldözést, mondván:

- Na várj csak! Megtalálom én még a te életedet!

Azzal elindult, és maga mögött hagyta az erdőt. Végül meglátott egy nagy hegyet.

„Ennek kell annak lennie!” - gondolta, és elindult feléje. Amikor azonban odaért, fogalma sem volt róla, hogy juthatna be a belsejébe. Ekkor eszébe jutottak a kapott ajándékok. Először az oroszlánszört vette elő, és megsodorta. Hát, jöttek ám nyomban a föld összes négy lábú állatai élükön az oroszlánossal, és megkérdezték, hogy mit parancsol.

- Hordjátok el innen ezt a hegyet!

Néhány pillanatba telt csupán, s már nyoma sem látszott a hegynek, hanem a helyén egy tiszta vizű tó látszott, annak a tükrén egy kacs úszkált. A kacs rögtön a levegőbe emelkedett, és el akart repülni. A fiú azonban megsodorta a tollát, és abban a pillanatban ott termett a sas összes madáralattvalóival együtt, kérdezvén, hogy miben állhat a fiúnak segítségére.

- Fogjátok meg azt a kacsát, és hozzátok ide nekem!

Azzal a madarak szárnyra keltek, megragadták a kacsát, ahányan csak a közelébe férkőzhetek, és ezer darabra szaggatták, és mindannyian hoztak karmaik között egy kacsatollat.

- Jaj, hát nem hozzátok az igazit! - mondta szomorúan a fiú, és megkérdezte, hová lett a tojás?

- Hát az bizony visszaesett a tóba!

A fiú erre elővette a halpikkelyt, megfordította, hát egy pillanat alatt ott termett a halak királya a parton valamennyi tengeri állattal együtt, és megkérdezte, mit segítsen?

- Keressétek meg és hozzátok ide nekem azt a tojást, amelyik beleesett a tóba!

Erre valamennyi tengeri állat víz alá merült, és kis idő múlva már jött is a halak királya, szájában a tojással.

A fiú kezébe vette a tojást, gyorsan visszament vele a boszorkányhoz, s megmutatta neki e szavakkal:

- Látod-e, itt a kezemben az életed! Nyomban kioltom, ha késlekedés nélkül életre nem támasztod a fivéreimet!

A boszorkány erre egész testében remegni kezdett, kezébe vett egy zöld színű pálcát, azzal odament a tizenegy kőhöz, amelyek a kunyhó előtt heverték, rájuk csapott vele, és lám, ott állt a tizenkét fivér, akik úgy érezték, mintha nagyon mély álomból ébrednének fel.

- Nézzétek, testvéreim, ez a boszorkány varázsolt el benneteket, de most vége az életének! - Ezt mondta, a fiú összetörte a tojást, elfújta a lángot, és a boszorkány abban a percben, amikor a láng kialudt, holtan rogyott a földre.

Most aztán elindult a tizenkét fivér együtt, hogy menyasszonyt keressenek maguknak, és végül valóban találtak is egy házat, amelyikben tizenkét nővér lakott. Hazavitték a lányokat atyjukhoz, és nagy közös esküvőt tartottak. Attól kezdve mindannyian nagyon boldogan éltek, s talán még ma is élnek, ha meg nem haltak.

**MESE A KIRÁLYLEÁNYRÓL, AKI
PALOTÁJÁBÓL MINDENT LÁTOTT,
AMI AZ ORSZÁGBAN TÖRTÉNT**
(A mindent látó kiráyleány)

Volt egyszer egy szépséges kiráyleány. A kastély tornyában, ahol lakott, volt fenn egy szoba tizenkét ablakkal. A toronyszoba valamennyi ablakából látni lehetett az egész birodalmat, az elsőből azonban csak úgy-ahogy, nem minden egyes szögletét az országnak; a másodikból valamivel többet, a harmadikból még többet, és így tovább, míg végül is a tizenkettedik ablakból mindent teljes élességgel látott, úgyhogy tekintete elől semmi sem maradhatott elrejtve, ami a birodalom területén a föld fölött és föld alatt történt.

Ez a kiráyleány kihirdette, hogy ahhoz megy feleségül, aki úgy el tud rejtőzni, hogy még ő sem képes megtalálni. Az azonban, aki próbára jelentkezik, és ő megtalálja, életével lakol.

Eddig már kilencvenheten tették kockára az életüket, a kiráyleány azonban valamennyiükre ráakadt, és így a fejüket karóba húzatta.

Ezután sokáig senki sem jelentkezett, és a kiráyleány nagyon örült ennek, mert esze ágában sem volt férjhez menni.

Végül azután megint jelentkezett három fivér.

Először a legidősebbik tett próbát. Elbújt egy olyan lyukba, amelyikben mész volt, a kiráyleány azonban már az első ablakból meglátta és előhívta, aztán leüttette a fejét.

A második fiú a kastély pincéjébe rejtőzött. Őt is észrevette a királykisasszony már az első ablakból, előhívta, lefejeztette, és a fejét odatűzte karóra a többiek mellé.

Mikor azután a legfiatalabb fiú jelentkezett, és elébe járult, először egy nap gondolkozási időt kért, és azt a kegyet, hogy az első két ízben kegyelmezzon meg neki a kiráyleány, ha meg is találja. Ha aztán harmadszor is ráakad, hát akkor nem bánja, ha odavész is az élete. A kiráyleány szívesen beleegyezett, mert álmában sem gondolt arra, hogy ennek a fiúnak sikerülhetne az, amint már annyi más rajtavesztett.

Megkapta hát a fiú az egy napi gondolkozási időt. Mikor azonban látta, hogy hiába töri a fejét, hová is rejtőzhetne, fogta a puskáját, és elindult vadászni, hogy egy kicsit elterelje a gondolatait.

Először egy hollót kapott puskavége. Amikor éppen meg akarta húzni a ravaszt, a madár így kiáltott feléje:

- Kérlek, ne oltsd ki az életemet, és én meghálálom neked!

A fiú erre leeresztette fegyverét, és továbbment.

Nemsokára egy tóhoz érkezett, és itt egy nagy halat lepett meg. Éppen meg akarta húzni a ravaszt, amikor a hal ezt kiáltotta esengve:

- Ne lőj le, kérlek, és én meghálálom neked!

Erre megint csak leengedte a puskáját, és továbbment.

Akkor egyszer csak meglátott egy sánta rókat. Felemelte a puskáját, és lőtt, még mielőtt a róka körülnézhetett volna. Mivel azonban golyója célt tévesztett, a róka így kiáltott feléje könyörögve:

- Jöjj ide inkább, kérlek, és húzd ki a tüskét a talpamból!

A fiú odasietett, és teljesítette a róka kérését, de utána meg akarta ölni az állatot és a bőrét lenyúzni.

A róka azonban így szólt hozzá:

- Könyörgök, hagyd meg az életemet, és meglásd, még meghálálom neked!

A fiú hallgatott a kérésre, és futni engedte. Így aztán egyetlen vadat sem ejtett, és üres kézzel kellett hazatérnie.

Másnap azonban el kellett rejtőznie, de mivel még mindig nem tudta igazán, hová is bújhatna, kiment az erdőbe a hollóhoz, és megszólította:

- Én megkíméltem az életedet, most hát adjál nekem tanácsot, hová is rejtőzhetnék el úgy, hogy a királyleány meg ne lásson?

A holló soká, soká gondolkozott, s végül azt mondta:

- Megvan! - A fészkéből előhozott egy tojást, kétfelé nyitotta, belezárta a fiút, s aztán ismét összecsukta, visszatette a fészkébe, és ráült.

Mikor aztán a királyleány keresni kezdte a fiút, az első, a második, harmadik és negyedik ablakból semmit sem látott. Alaposan megijedt. Hát még mikor az ötödik, hatodik, hetedik, nyolcadik, kilencedik és a tizedik ablakból sem látott semmit! Végül a tizenegyedikből meglátta. Nyomban agyonlövötte a hollót, elhozatta a fészekből a tojást, szétbontotta, és a fiúnak elő kellett jönnie.

- Nos, most első ízben még elnézem neked, hogy megtalálalak! - mondta a leány.

Most hát másodszor is el kellett rejtőznie a fiúnak, sejtelve sem volt azonban arról, hová is bújhatna. Ekkor elment a tóhoz, a halat hívta, és így szólt hozzá:

- Lám, én meghagytam az életedet, mondd meg hát most nekem, hová bújhatnék el, ahol a királyleány észre nem vesz?

A hal sokáig gondolkodott, s végül azt mondta:

- Megvan! A legjobb rejtékhelyed az én gyomromban lesz - s abban a pillanatban el is nyelte a fiút, és leereszkedett vele a tenger mélyére.

A királyleány most is hiába nézett ki a toronyszoba tizenegy ablakán egymás után. Mikor még a tizenegyedikből sem látta meg a fiút, kis időre megállt, és bizony nem valami jól érezte magát. Végül a tizenkettedik ablakhoz ment, és onnan aztán meglátta. Azon nyomban kifogatta a tóból a halat, és megölette, a fiúnak pedig elő kellett jönnie.

- Nahát, most másodszor is elnéztem neked, hogy megtalálalak. De vigyázz, mert ha legközelebb is észreveszlek, a te fejed is a karó hegyére kerül!

A fiú ekkor nagyon elszomorodott, mert fogalma sem volt róla, hová is rejtőzhetne, hogy a királykisasszony rá ne találjon.

Ahogy így járt-kelt szomorú gondolatokba merülve, egyszer csak meglátta a rókát.

- Hová-hová, te kotoréklakó? Én meghagytam az életedet, hát most te meg adjál nekem tanácsot, hová bújhatnék el úgy, hogy a királyleány észre ne vegyen?

A róka elgondolkozva csóválta a fejét, majd így szólt:

- Hm, hát ez bizony nehéz dolog. De várj csak, megvan! Gyere utánam!

Azzal egy forráshoz vezette a fiút. Először a róka merült bele a vízbe, és nyomban piaci állatkereskedővé változott.

- Most mártózz meg te is a vízben!

A fiú lemerült, és nyomban helyes kis tengerinyúllá változott.

A kereskedő bement a városba, és hamarosan köréje sereglett a nép, hogy lássák a szép kis tengerinyulat. Közöttük állt a királyleány is, akinek annyira megtetszett a kedves kis állat, hogy megvásárolta.

A kereskedő azonban kitanította a tengerinyulacskát, hogy amikor a királyleány az ablakhoz megy, bújjon el a hajfonata alá.

Végül eljött az az idő, amikor a királyleány meg akarta keresni a fiút. De a leány félt is, meg haragudott is. Odalépett az ablakhoz, és semmit sem látott. Erre úgy becsapta az ablakot, hogy az üvegtábla millió szilánkra törött, aztán odalépett a másik ablakhoz, és ott sem látott semmit. Akkor azt is olyan erővel csapta be, hogy az üvegcserepek csak úgy röpködtek szerteszét. Ugyanez történt a harmadik, negyedik, ötödik és még a tizenegyedik ablaknál is. Közben egyre fokozódott a királykisasszony haragja és aggodalma. Mikor pedig a tizenkettedik ablakot is becsapta, abba beleremegett az egész kastély, és az utolsó ablaküveg is ezer meg ezer darabra törött.

Akkor aztán a királyleány eljött az ablaktól. Nagyon rosszkedvű volt, s hát egyszerre csak megérezte a hajfonata alatt a tengerinyulacskát: odakapott, megragadta a kis állatot, és abban a pillanatban ezzel a kiáltással vágta földhöz:

- Takarodj a szemem elől!

A tengerinyulacska erre elszaladt a kereskedőhöz, és együtt visszasiettek a forráshoz. Újra belemerültek a vízbe, és visszaváltoztak: a kereskedő rókává, a nyulacska szép ifjúvá.

A fiú aztán köszönetet mondott a rókának e szavakkal:

- A holló és a hal tehozzád képest tökkelütöttek. De te valóban nagyon fortélyos vagy, azt meg kell hagyni.

A róka nagyon megörült ennek a dicséretnek, és jókedvűen futott be az erdőbe.

A fiú pedig egyenesen a kastélyba ment, ahol már várta őt a királyleány, akinek bele kellett törödnie sorsába. Megülték a lakodalmat, és most már a fiú lett a király. A feleségének azonban sohasem mondta meg, hová rejtőzött el legutoljára, meg hogy ki segített neki ebben, és így a királyleány azt gondolta, hogy mindez a férje saját műve volt, és ezért nagy tiszteletben tartotta, mert úgy vélekedett:

- Az uram még nálam is többet tud!

A TÜNDEREK AJÁNDÉKA

Egy férfinak meghalt a felesége, és ott maradt elárvult kislányával együtt. Élt azonban a szomszédságukban egy özvegyasszony, annak is volt egy kisleánya, s a két gyermek mindig együtt játszott.

Egy napon aztán az özvegyasszony így szólt az ember kislányához: - Mondd meg édesapádnak, hogy vegyen el engem feleségül, s én jó anyád leszek, majd meglátod! Minden reggel kalácsot kapsz.

A kisleány addig-addig kérlelte az apját, míg az valóban feleségül vette a szomszédasszonyt. A mostoha azonban csak az első néhány reggelen tartotta be ígéretét. Később a kislány már csak nyírfavesszőt kapott reggelire, amit úgy kell érteni, hogy mindannyiszor megverte jó alaposan nyírfavesszővel, valahányszor a gyermek nem elégedett meg egy darab penészes kenyérrel vagy hideg kásával. A saját édesleányának azonban mindig frissen sült foszlós kalács volt a reggelije.

A szegény kislány sokat sírt, ha azonban panaszkodni mert az édesapjának, akkor még rosszabbul ment a sora, mert a mostohája olyankor még jobban elverte, mihelyt az apja elment dolgozni.

Nem telt bele sok idő, a mostoha már végleg el akarta üldözni a kisleányt a háztól, mert úgy gondolta, hogy túl sokat eszik, és túl sokba kerül. Ezért aztán egyik reggel leküldte a mostohaleányát a tóra, ahova a tündérek fürödni jártak. Oda pedig emberfiának tilos volt közelíteni. Az olyan vakmerőt, aki mégis látni akarta a tündéreket, lehúzták magukkal a mélybe, ahonnan soha többé vissza nem térhetett.

A szegény kisleány azért csak bátran odament, és a víztündérek nem bántották, mert látták, hogy valami nagy bánat nyomja a szívét. Inkább részvétellel kérdezték tőle, hogy kicsoda, és miért olyan nagyon szomorú. A kisleány őszintén elmondott mindent: hogyan kínozza őt a gonosz mostohája.

Ezt hallva, a tündérek szíve megesett rajta, s amikor szegényke éppen vizet merített a tóból, és el akart menni, szép új ruhába öltöztették, és útravalóul mindegyikük még áldást is mondott rá:

- Amerre lépsz, fakadjanak virágok a lábad nyomában! - mondta az első.
- Valahányszor megszólalsz, édes illat áradjon a leheletedből! - szólt a második.
- Mindennap, amikor mosakodol, egy aranyat találj a mosdótáladban! - tette hozzá a harmadik.

A mostoha tágra nyílt szemmel bámult a kisleányra, mikor az hazatért, és egyáltalán nem örvendezett a jöttén. Mikor azonban még az ajándékokról is hallott, és hamarosan meg is győződött róla, hogy minden igaz, amit a kislány mond, belesápadt az irigységbe, és így gondolkodott magában:

- Az én édesleányom ennél sokkal többet érdemelne!

Másnap reggel szépen felöltöztette a tulajdon leányát, és őt is elküldte a tóra vízért.

A tündérek haragosan jöttek oda hozzá, hogy megkérdezzék, kicsoda, és mit keres itt.

A leány gőgösen viselkedett, előkelősködött és hazudott. Azt mondta, hogy ő egy nemes kisasszony, és azt akarja, hogy neki még sokkal szebb ajándékot adjanak annál, amilyent a koldusleány kapott tőlük.

Szavaira egyszeriben zavaros lett a tó vize, a tündérek pedig sárral dobálták a leányt úgy, hogy az sártól, víztől csapzottan futott haza. A tündérek még sorban átkot is mondtak rá:

- Amerre mégy, tövises nőjenek a lábad nyomán! - szólt az első.

- Mikor megszólalsz, bűzös lehelet áradjon a szádból! - mondta a második.

- Valahányszor mosakodsz, csúf varangyos békát találj a mosdótáladban! - toldotta meg a harmadik.

Hazaérve a leány bömbölve mondta el, hogyan járt, és felsorolta, milyen átkokat szórtak a fejére a tündérek. Mikor anyja meglátta ilyen állapotban, és meghallotta mindezt, egész dühét a mostohaleányán töltötte ki. Ettől kezdve nem volt szegénykének egyetlen jó napja sem, elkergetni azonban nem akarta az arany miatt, amelyet minden reggel ő maga vett ki a kis-leány mosdótálából, és félretett a saját lányának.

A csodálatos tulajdonságokkal megáldott leány híre egy idő múlva a királyfihoz is eljutott, aki kijelentette:

- Csakis ez a leány lehet az én feleségem, senki más!

Pompás hintót és gyönyörű ruhákat küldött néki, hogy abban hozzák el a királyi kastélyba.

A mostoha azonban nyomban gonosz tervet főzött ki: csúf leányával együtt ő maga is beült a hintóba. Útközben azután kiszúrták a királyfi menyasszonyának a szemét, és az út melletti ingoványba dobták anélkül, hogy a kocsis észrevette volna.

Ezután a gonosz mostoha a saját csúfságos leányát öltöztette bele a szép menyasszonyi ruhába, és így érkeztek meg a kastélyba.

A királyfi eléjük sietett, kiemelte vélt menyasszonyát a hintóból, és így kiáltott:

- Te vagy az, aki után szívem oly sóvárogva vágyott?

- Igen én - szólt a leány -, senki más.

Amint azonban szólásra nyitotta a száját, olyan bűzös lehelet áradt belőle, hogy a királyfit ájulás környékezte. S lám, amint az álmenyasszony végigment a kastély udvarán, a kövek közül nyomban tövises ágak nőttek úgy, hogy alig lehetett köztük előre jutni.

- Hát ez meg mi? - kiáltott fel csodálkozva a királyfi. - Hát ezek az én menyasszonyom ajándékai?

- Ez mind csak az út fáradalmaitól van - mondta a gonosz mostoha. - Mindez megváltozik majd, ha a menyasszony egy időre egyedül maradt és pihenhet.

Ezzel az öregasszony bezárkózott a leányával egy szobába, és másnap reggel, mikor a leánya mosdott, az anyja maga öntötte ki a mosdóvizét, hogy senki észre ne vehesse a csúf varangyos békát. Eközben a szegény megvakított leány valahogyan kivergődött az ingoványból, elvon-szolta magát egy út menti fáig, és mivel kimondhatatlanul fáradt és elgyötört volt, ott nyom-ban el is nyomta az álom.

Mikor felébredt, nem tudta, hogy nappal van-e vagy éjszaka, és hangosan elkezdett sírni. Akkor három hófehér hattyú repült arra, meghallották a szívettepő sirást, leszálltak hát a fá ágára, és megszólították a leányt:

- Szegény kislány! Hintsd meg a szemgödreidet azzal a harmattal, amit ennek a fának a levelein találsz!

Alig ért a harmatvíz az élettelen szemgödörkhöz, a kisleány visszanyerte szeme világát, és még sokkal jobban látott, mint azelőtt. Most már látta, hogy világos nappal van, és az emberek a mezőre tartanak dolgozni.

Felkerekedett hát, és továbbment az országúton. Dél tájban elért a királyi kastélyhoz. Amerre végiment, megálltak az emberek, és bámulva nézték, mert mögötte az út egész hosszában csodaszép virágok nyíltak, és mikor barátságosan köszöntötte a szembejövőket, édes illat áradt a leheletéből.

Mikor a királyfinak jelentették, hogy egy ilyen és ilyen koldusleány van odakinn, az boldogan felkiáltott:

- Nem koldusleány az! Amit elmondtatok, arról megismerem, hogy ő az én kedves menyasszonyom! Gyorsan tárjátok ki a kaput, és vezessétek hozzám! - Azzal ő maga is elébesietett a leánynak, karjaiba ölelte, és megcsókolta.

Így hát napvilágra került a mostoha és csúf leányának gonoszsága. A király mindkettejüket szögekkel kivert hordóba záratta, és egy magas hegy tetejéről a tengerbe vettette.

Aztán pedig fényes lakodalmat ült a szegény kis árvaleánnyal, akiből szép és boldog királynő lett.

A SERTERUHÁS GYERMEK (A vaddisznóvá vált fiú)

Egyszer egy királynő a palotája előtt ült egy nagy hársfa alatt, és az almáját hámozta. Három-éves fiacskája körülötte játszadozott, és ő is szeretett volna egy gerezdet kapni az almából. Mivel azonban anyja nem adott neki, hát felszedte az almahéjat, és azt majszolgatta. Meglátva ezt a királynő, megfélekezett magáról, és dühösen rákiáltott:

- Ej, bárcsak malaccá változnál!

És lám, a kis királyfi abban a pillanatban malaccá változott, és rőfögve kiszaladt az utcára a konda után.

Élt abban az időben az erdő szélén két szegény ember, azoknak nagyon fájt, hogy miért nincsen gyermekük. Éppen kint ültek este a házuk előtt, amikor a disznókat hazafelé hajtották. Akkor az asszony így szólt az urához:

- Bárcsak adna nekünk az Isten egy gyermeket, azt sem bánám, ha olyan durva és kemény sörtéje lenne is, mint egy disznónak!

Alig mondta ezt ki, lám, a kondából kivált egy fiatal malac, odafutott hozzájuk, és hízalgően dörgölözött az öregekhez, többet aztán el nem mozdult mellőlük. Így hát azok látták, hogy vágyuk teljesült.

Odavették a kismalacot a szobájukba, mintha csak saját édes gyermekük lett volna. Gondoskodtak róla, zsemlével és tejjel etették, és puha ágyat vetettek neki. Reggelenként, mikor kihajtották a kondát, és megszólalt a kanászkürt, nem bírt a kismalac megmaradni otthon, ilyenkor tehát kiengedték, hogy a többi disznóval együtt futhasson a legelőre. Esténként azonban mindig hazatért, és ilyenkor az ember meg a felesége dédelgették, a malac pedig rőfögött örömeiben. Az volt azonban a különös, hogy a malac beszélni is tudott, mintha csak ember lenne. Igen lassan nőtt, és csak tizenhét esztendő múlva lett belőle kifejlett nagy kan. Ekkor történt, hogy egy este a házaspár így beszélgetett: kihirdette a király, hogy egyetlen leányát ahhoz adja feleségül, aki három feladatot meg tud oldani, de még egyetlen olyan királyfi sem akadt, aki kiállta volna a három próbát.

Hát lám, ezt hallván, egyszerre csak nyílegyenesen feláll az ő malacfiuk, és megszólal:

- Apám, vezess el engem a királyhoz, és kérd meg számomra a leánya kezét!

De az ember annyira megrémült ekkora vakmerőség hallatán, hogy még a lélegzete is elállt egy időre.

- Hová gondolsz, fiam? Mit tenne velem a király, ha ilyen kéréssel merésznék elébe állni?!

A sertésfiú azonban nem állt el a kéréstől, hanem egész nap kiáltozott és rőfögött az öreg fülébe:

- Apám, gyere, menjünk el a királyhoz! Tovább már nem tudok várni! Jöjj hát, s hidd el, nem történik semmi bajotok!

Végül is engedett az ember, elbúcsúzott a feleségétől, és elindultak a király székvárosa felé. Oda értek a királyi kastélyhoz, ki is nyitották előttük a kaput, a sertést azonban semmiképpen sem akarták beengedni, de az áttört az összes örök között egészen a király előszobájáig. Itt azután megállt.

Az ember reszketve lépett a király elébe, és megkérte a fia számára a hercegnő kezét.

- Hozd be hát a fiadat, hadd lássam!

Amikor aztán a paraszt kinyitotta az ajtót, a vadkan hangos rőfögéssel berontott.

- Mi ez? - kiáltotta dühösen a király. - Ez lenne a fiad?

- Igen - hebegte az ember.

- Hogy merészsél ezzel az utálatos állattal idejönni eléem? - Azzal gyorsan előkiáltotta szolgáit, és az embert a disznóval együtt a legmélyebb tömlőbe vettette.

Ott aztán az öregember elkezdett siránkozni, panaszkodni, és így szólt a sörtés fiúhoz:

- Látod, hova juttattál engem?

- Ne törődj vele, majd megváltozik még mindez!

Úgy volt, hogy az öreget másnap reggel kivégzik, a disznót pedig leölik. De a király fontolóra vette a dolgot, és azt mondta:

- Jól van, megkegyelmezek neked, ha a fiad - bármilyen csúf állat legyen is - meg tudja oldani a három feladatot. Ez esetben feleségül adom hozzá a leányomat, és még gazdagon meg is ajándékozom, mielőtt elengedném. Ha azonban nem képes kiállni a három próbát, akkor vége mindkettőtök életének!

- Most már nyert ügyünk van! - mondta vigasztalóan apjának a sörtés fiú.

Este azt üzenete nekik a király, hogy másnap reggelre az egész kastély, amelyikben lakik, szín-ezüstből legyen, semmi másból!

Azon az éjszakán a kastélyban néhányszor nyikorgás, recsegés hallatszott, aztán minden elcsendesült. Mikor aztán másnap reggel a király fölébredt, be kellett hunynia a szemét, annyira vakította a nagy ragyogás. Csak állt és bámult, látva hogy az egész kastély mindenestül szín-ezüstből van.

„Hát ez sikerült. A második feladatot azonban már nem tudja megoldani!” - gondolta a király. Este pedig azt üzenete nekik: másnap reggelre a királyi palotával szemben hét mérföldnyi távolságban egy ugyanolyan palotát építsen a sörtés fiú, mint amilyen a királyé, de az a palota színaranyból legyen.

Azon az éjszakán megint néhányszor nyikorgás, recsegés hallatszott a palotában, azután minden elcsendesedett. Mikor aztán másnap a király felébredt, az ablakokon olyan sugárzó ragyogás áradt be, hogy majd megvakult belé. Kipattant az ágyból, és amint szemei kissé hozzászótkak a végtelen ragyogáshoz, egyszeriben meglátta a távolban az aranypalotát.

- Ejha! Hát ezt is sikerült véghezvinnie! - kiáltott a király nagy ámuldozás közepette. - A harmadik feladatot azonban semmiképpen sem tudja majd megoldani!

Estére kelve azt üzenete a király: másnap reggelre az egyik palotától a másikig csupa gyémántkristályból hidat építsen úgy, hogy azon ő reggel nyomban átsétálhasson.

Éjszaka megint néhányszor nyikorgás, recsegés hallatszott, azután minden elcsendesedett. De még messze volt a hajnal, amikor a király felébredt, mert olyan világosság áradt be az ablakon, mintha a nap már magasan állna az égen, gyorsan kiugrott hát az ágyából, és kíváncsian szétnézett. Alig tudott magához térni a csodálkozástól, amikor látta, hogy ezt a hihetetlen ragyogást a csodálatos gyémánthíd árasztja, hiszen még nem is pirkadt. Magához hívatta hát a leányát, és így szólt:

- Mint látod, a három feladatot megoldották. Most hát feleségül kell menned ahhoz, aki mind-ezt véghezvitte!

A leány így válaszolt:

- Szívesen megteszem, apám, mivel te megígérted.

A királyné azonban vigasztalhatatlan volt. Hallani sem akart az egészről, mondván:

- Micsoda? Az én lányom egy vadkanhoz menjen feleségül, hogy az majd halálra szurkálja a sertéivel?!

- Ezen már nem változtathatunk - mondta a király -, hiszen szavamat adtam rá.

Azzal nyomban kihozatta a börtönből az öregembert a fiával együtt, és megölték a lakodalmat. Azután az öregembert gazdagon megajándékozták, s az hazament.

A királyleány azonban remegett félelmében, amikor este a hálósobába indult, anyja pedig szünet nélkül zokogott, és úgy búcsúzott el a leányától, mintha utoljára látná életében.

Amikor azonban már minden elcsendesedett, a vaddisznó egyszerre csak lerázta magáról undok külsejét, és a királyleány mellett egy gyönyörű aranyhajú ifjú feküdt. A királykisasszony szívéből nyomban elszállott minden félelem, s a helyét egészen más érzés foglalta el.

Akkor az ifjú elmesélte neki, hogy ő egy elvarázsolts királyfi, ha azonban a királykisasszony türelmes lesz, és tud hallgatni, hamarosan teljesen felszabadul a varázslat alól.

Alig hajnalodott még, amikor felhangzott a kanász kürtjének szava. Erre az ifjú felugrott, felöltötte sertés külsejét, és röfögve szaladt ki a kondához.

Az öreg királyné nem tudta lehunyni a szemét ezen az éjszakán. Kora reggel elindult, hogy megnézzze, vajon él-e még a leánya. Mivel minden ajtó tárva-nyitva állt, egyre közelebb ment a nászszobához, míg végre meglátta a leányát az ágyban feküdni: a királykisasszony még aludt, arcán azonban olyan boldogság kifejezése áradt el, mintha nagyon édes álma lenne.

- Hát élsz, drága gyermekem? - szólította végül a királyné.

Erre felébredt a királyleány vidáman és boldogan. A királyné nyomban szeretett volna mindent megtudni, sokáig azonban egyetlen szót sem tudott kicsalni a leányából. Végül azonban mégis megszólalt a királyleány nagyon halkán, bizalmasan:

- Ne félj, anyám, a férjem nem vadkan, hanem csodálatosan szép, aranyhajú királyfi, a sertés külsejét lerázza magáról, mikor az ágyba lép.

Ezt hallva, az anyját elfogta a kíváncsiság, és a következő éjszaka vigyázott, hogy el ne aludjék, s egy falrepedésen át belesett a hálósobába. Így aztán meggyőződhetett róla, hogy a leánya igazat mondott. Mikor aztán hajnalban megszólalt a kanászkürt, és a királyleány férje újra magára öltötte sertés külsejét, és kifutott a kondához, a királyné nyomban a leányához sietett, és mosolygó arccal így szólt hozzá:

- Várj csak, gyermekem! Nemsokára egész naphosszat teljes szépségében láthatod majd a férjedet. Hogyha ma este hazatér, és elalszik az ágyban, megrakatom a kemencét, és beledobom a serteköntöst, akkor azután olyannak kell maradnia, amilyen a valóságban!

A királyleánynak megdobbant a szíve örömeiben és aggodalmában. Akarta is, nem is, amit az anyja mondott, mert közben férje tilalma járt az eszébe. Anyja azonban addig beszélt neki, míg végül is megnyugodott.

Így történt azután, hogy azon az éjszakán, míg a királyleány férje aludt, elvették a serteköntöst, és elégették a kemencében. Másnap hajnalban, mikor a kanászkürt újra megszólalt, felugrott a királyfi, de hiába kereste serteruháját. Végül észrevette, mi történt. Akkor egyszerűen nagyon elszomorodott, és fájdalmas panasz tolt az ajkára:

- Jaj nekem! Nem tudtál hallgatni, és ezzel megghiúsítottad azt, hogy felszabaduljak az átok alól. Mostantól fogva a világ végére leszek száműzve, és oda egyetlen halandó lélek sem tud utánam jönni, hogy megmentsen! - Ezt mondva kiment, és egyszeriben eltűnt.

A királykisasszony egyszerre olyan keserves sírásban tört ki, hogy a követ is meglágyította volna. Zokogására hamarosan felébredt az egész palota népe, anyja pedig odaszaladt hozzá, és azt kérdezte:

- Mi bajod van, édes gyermekem?

- Ó, anyám, anyám! Hogyan tehetél ilyen rosszat? Az én mindenségem el van immár átkozva a világ végére, és halandó lélek meg nem mentheti többé!

Bármit mondtak is neki, nem tudták megvigasztalni. Néhány nap múltán azután azt mondta:

- Isten veletek, apám, anyám! Nem tudok tovább itt maradni. Elmegyek a világ végére, és megpróbálom megkeresni szerelmesemet.

- Ó, gyermekem - mondta az apja -, a világ vége igen-igen messze van, sohasem jutsz el oda!

- El kell jutnom, apám, képtelen vagyok itt maradni! Akkor adtak neki hét öltözet ruhát, hét pár cipőt és egy zsák kenyeret az útra, és miután búcsút vett tőlük, elindult és megállás nélkül ment, ment, mert egyetlen pillanatnyi időt sem akart elveszíteni. Végül már semerre sem látott emberi hajlékot. Akkor még jobban szaporázta lépteit, mert azt gondolta, hogy most már nemsokára elér a világ végére. De még sokáig nem látott semmit. Végül messze-messze távolban meglátott egy házikót. Elkezdett sietni arrafelé, amilyen gyorsan csak bírt, és amikor odaért, betért a házacskába. Ott lakott a Szél.

A királyleány megkérdezte tőle, hogy messze van-e még a világ vége. A Szél nyomban észrevette, hogy egy boldogtalan teremtéssel van dolga, és így felelt:

- Ó, gyermekem, ezt biz én meg nem tudom mondani neked. De nézd csak, ülj fel az én szárnyas paripám hátára, és vágtsd el rajta a Holdhoz, ő talán útba tud igazítani. Ha odaérsz, ugorj csak le, s a lovam egyedül is hazatalál. És nézd, adok én neked egy kisegeret ajándékba, talán egyszer még hasznát veheted!

A királykisasszony megköszönte szépen az ajándékot, felült a Szél paripája hátára, és elvágatott a Holdhoz.

A Hold már messziről észrevette a közeledő szomorú alakot, megszánta, és mindjárt azt gondolta:

„Erre a teremtésre valami nagy szerencsétlenség nehezedik” - és barátságos arccal ment eléje.

A leány földre ugrott, és a Szél paripája menten visszafordult, ő pedig előadta kérését. Sajnos azonban a Hold sem tudta megadni a sóvárogva várt választ.

- Ülj fel a paripám hátára - mondta azonban a leánynak -, és vágtsd el rajta a Naphoz. Ő bizonyosan tudni fogja, merre van a világ vége, hiszen ő igazán messzi térségeket jár be! De adok én neked egy ezüstdiót, tedd el jól, egyszer talán még jó szolgálatot tesz neked!

A királykisasszony megköszönte a Hold jóságát, felült a holdparipa hátára, és elvágatott a Naphoz. Estére járt már, mire odaért, s a kedves Nap éppen akkor ért haza egész napi munkája végeztével.

A boldogtalan királykisasszony ráköszöntött, és így szólt hozzá:

- Kedves Nap, meg tudnád-e mondani nekem, merre, milyen messze van még ide a világ vége?

A jószívű Nap nyomban észrevette, hogy az idegen leány vállára súlyos bánat nehezedik, és részvétellel szólott hozzá:

- Ó, kedves gyermekem, jól tudom én, hol van a világ vége, de az bizony nagyon-nagyon messze még innen! Ha azonban tudsz várni holnap reggelig, akkor elvezethetlek odáig.

De a királykisasszony könyörögve kérte, mondván: egyetlen pillanatra sem lel addig nyugtot, amíg oda nem ér. Erre a Nap így válaszolt:

- Ha így van, akkor odaadom neked a hintómat és a paripáimat. Indulj el velük innen az éjszaka útján, és gyermekeim, a csillagok majd megmutatják neked a helyes utat! Ha elérsz az Esthajnalcsillaghoz, akkor már nem leszel messze a céltól. Akkor csak ugorj le a hintóból, és a lovaim maguktól is hazatalálnak vele. De nézd csak, adok én neked egy aranydiót, egyszer még jó hasznát veheted!

A leány teljes szívéből köszönetet mondott a szelíd, jóságos asszonynak, aztán felült a Nap hintójába, és megállás nélkül vágatott végig vele az égbolton. Először a Hajnalcsillaghoz ért, az nyomban szolgálatkészen sietett eléje, és megmutatta neki a helyes utat. A királyleány ezután végigjárta valamennyi csillagot, amelyeket az égen tündökölni látunk, és mindannyian jóindulattal és segítségre készen fogadták. Végül elért az Esthajnalcsillaghoz, aki a tenger partján egy magányos kis kunyhóban lakott. Éppen akkor hunyta álomra a szemét, és igen elcsodálkozott, mikor meglátta a tündöklő naphintót, amely nem sokkal ezelőtt még itt időzött nála. Nyomban kiugrott ágyából és kisietett. A királykisasszony éppen akkor szállt ki a hintóból, és a Nap paripái egykettőre visszafelé röpítették a hintót az éjszaka országútján, hogy a kedves Nap reggel jó időben megkezdhesse napi pályáját.

A királyleány elmesélte aztán az Esthajnalcsillagnak élete egész szomorú történetét, s ezt hallva a csillag meghatottan így szólt:

- Tartsál ki továbbra is csak hűségesen, s meglásd, nemsokára célhoz érsz! Látod ott a távolban azt a szigetet? Ott él most a férjed, és éppen holnap kellene egybekelnie a világvége királyának leányával. Én most mindjárt átvezetlek oda, s te csak állj oda a királyi palota elé koldulni. Nem kell félned, hogy vajon elhiszik-e rólad, hogy koldus vagy, valóban annak látszol, hiszen amint látom, ruhád és cipőd elrongyolódott a hosszú útban. Ha aztán reggel a menet elindul a templomba, akkor nyisd csak ki azt a diót, amelyet a Holdtól kaptál, találsz benne egy ezüstruhát, azt öltsd fel, és menj el a templomba, a többit majd meglátod!

Ezzel az Esthajnalcsillag egy csillagokkal teleszórt diót adott a királyleánynak, és aranyos csónakján átevezett vele a szigetre. A királyleány pedig odaállt a királyi vár kapuja elé szakadt köntösében.

Mikor a menyasszony teljes díszbe öltözve a templomba indult, és meglátta a szegény szerencsétlen teremtet, haragosan kiáltotta:

- Kergessétek el innen ezt a rongyos koldusasszonyt!

A királyleány elszaladt onnan, aztán gyorsan elővette az ezüst diót, kinyitotta, és lám, abban a pillanatban csodaszép ezüstruha hullott az ölébe. Gyorsan felvette, és a templomba sietett.

Az emberek elámultak, látva ezt a ragyogást, és minden szempár az ezüstruhás idegen leányra szegeződött. A menyasszony már ott állt az oltár előtt vőlegénye oldalán, amikor megpillantotta a csodaszép ruhát. Akkor odakiáltott a vőlegényének:

- Nem! Mindaddig nem leszek a feleséged, amíg csak nekem is ilyen gyönyörű ruhám nem lesz! - Azzal hátat fordított az oltárnak, és hazament.

Az ismeretlen ezüstruhás nő azonban már előbb kijött a templomból, gyorsan levetette csillogó ruháját, és ismét felöltötte rongyait.

Az egész birodalomban mindenfelé kérdezősködtek, de olyan ruhát sehol sem találtak. Akkor aztán a koldusasszony beüzent a királylánynak, hogy ha megengedi neki, hogy egy éjszakát a vőlegénye hálósobájában virrasszon át, akkor előteremti neki az ezüstruhát. A királyleány szívesen ráállt, vőlegényének azonban betömte mindkét fülét, és álmotált adott neki.

A koldusasszony azon az éjszakán férje ágya mellett térdelt, és sírva beszélte el a sok fáradtságot és szenvedést, amit érette végigjárt:

- Lásd, követtelek ide, a világ végére, hét köntöst és hét pár cipőt szaggattam el, mire ideértem. Hallgasd meg hát szavamat, és könyörülj meg rajtam annak a gyermeknek a kedvéért, akit a szívem alatt hordok! - A királyfi azonban mélységes álomba merült, s mindebből egyetlen szót sem hallott.

Másnap a királyi menyasszony felöltötte az ezüstruhát, és boldogan indult újra a templomba, az esküvőre.

Akkor a koldusasszony elővette az aranydióját, ebben színarany ruhát talált, felvette, és ő is elment a templomba. Éppen ki akarta mondani a pap az áldást az ifjú párra; mikor azonban a menyasszony meglátta az idegen nőt az aranyköntösben, nyomban felkiáltott:

- Nem, nem leszek a feleséged, míg csak nekem is ilyen csodálatos aranyköntösöm nem lesz! - és azzal sarkon fordult, és egyenesen hazament a templomból.

Az idegen asszony azonban megint előbb jött ki a templomból, aranyruháját sietve visszatette a dióhéjba, és újra felöltötte koldusrongyait.

Hiába kérdezősködtek szerte a birodalomban aranyruha után. Akkor a koldusasszony megüzente a királyi menyasszonynak: ha ismét megengedi, hogy egy éjszakát a vőlegénye hálósobájában virraszthasson át, megszerzi számára az aranyruhát.

A menyasszony beleegyezett, de megint csak betömte a vőlegénye füleit, és megitatta álmotállal. Mikor aztán a boldogtalan királyleány egész éjszaka a férje ágya mellett térdelt, s elpanaszolta szenvedéseit, mindez megint hiábavaló volt, mert a királyfi mélyen aludt, és egyetlen szavát sem hallotta.

Harmadnapon újra a templomba mentek. A menyasszony felöltötte az aranyruhát, amelynél szebbet elképzelni sem tudott volna.

A koldusasszony azonban elővette a csillagokkal teleszórt diót, amelyet az Esthajnalcsillagtól kapott, s abból olyan köntös hullott az ölbe, amelyen a csillagos éjszaka valamennyi csillaga gyémántos fényben ragyogott. Amikor belépett a templomba, a pap éppen az áldás szavait kezdte mondani.

Alig látta meg azonban a menyasszony az idegen nőt a csodálatos csillagruhában, amikor oda kiáltott a papnak:

- Várj! Amíg csak nekem is ilyen köntösöm nem lesz, nem leszek ennek a férfinak a felesége!

Azzal nem nézve sem jobbra, sem balra, hazasietett, és az egész birodalomban mindenfelé kérdezősködött ilyen ruha után, de ilyet találni még reménytelenebb vállalkozás volt, mint felkutatni az ezüst- és aranyruhát.

Akkor a koldusasszony harmadszor is beüzent a menyasszonynak, amennyiben beleegyeznek, hogy még ezt az éjszakát a vőlegény hálósobájában töltse el, megszerzi számára a csillagköntöst. A menyasszony ráállt, ezúttal is betömte azonban a vőlegény füleit, és álomitalal bódította el.

Mikor aztán a koldusasszony ezen az éjszakán immár harmadszor térdelt ott a férje ágya előtt, kétségbeesetten zokogott, így panaszkodván:

- Ó, Istenem, megint csak alszik, és nem hallja meg szavaimat! És nekem most már a világon semmim sincsen, ami megnyithatná előttem az utat hozzá!

Azzal kivette kebléből a kisegeret, és így könyörgött neki:

- Kedves egérkém, nem tudnál te segíteni rajtam?

Az egérke nyomban felugrott az ágyra, belebújt a királyfi fülébe, átrágt a dugókat, de a királyfi még mindig mélyen aludt az álomital hatása alatt. Erre az egérke úgy beleharapott az orrába, hogy a vér is kiserkedt a harapása nyomán. A királyfi végre felnyitotta szemét, és így kiáltott:

- Jaj nekem! Mi volt ez?

Abban a pillanatban észrevette a szerencsétlen teremtetést az ágya mellett.

- Kedves férjem, felébredsz-e végre? Nézd, ez már a harmadik éjszaka, amelyet az ágyadnál virrasztok át! - Azzal elmesélte neki egész szomorú történetét: - Lásd, eljöttem utánad a világ végére is, hét köntöst és hét pár cipőt szaggattam szét. Könyörülj hát szenvedéseimen a gyermeked kedvéért, akit a szívem alatt hordok!

A királyfi erre magához ölelte és felkiáltott:

- Drága, hűséges feleségem! Így hát nem volt álom, ami az elmúlt éjszakákon olyan kedvesen lebegett a szemem előtt. Te vagy hát itt élő valóságodban, akit olyan sokáig nem láthattam! A te hűséged végre megszabadított minden átoktól. Ég veled, világ vége büszke királykisasszonya, nem kellesz nekem. Végre újra enyém az én hűséges feleségem!

Azzal nyomban felkerekedtek, elmenekültek a királyi palotából a tenger partjára. Éppen ott volt az Esthajnalcsillag csónakjával, mert egy világvándort hozott át rajta. Szívesen felvette őket, és átevezett velük a tulsó partra. Éppen akkor hasadt a hajnal, és a Nap megkezdte napi körútját a világ tulsó szélén. Az Esthajnalcsillag pedig így szólt hozzájuk:

- Maradjatok naphosszat, amíg a forróság tart, az én kunyhómban, este azután, ha a Nap ideér a hintójával, magával visz majd benneteket.

Boldogan fogadták el meghívását, különösen a királykisasszony, akinek mostanáig egyetlenegy percnyi nyugalma sem volt.

Mikor másnap odaát a szigeten a királyi menyasszony magára öltötte a csodálatos csillagruhát, és indulni akart a templomba, a vőlegényt nem találták sehol. Elmondták neki, hogy az éj leple alatt egy ilyen és ilyen ifjú menekült a tengerpartra egy koldusasszonnyal, és az Esthajnalcsillag átvitte kettőjüket csónakjával a tulsó partra.

- Hej, az az átkozott koldusasszony és a csalfa Esthajnalcsillag! - A világ vége királylánya még sokáig tombolt mérgében, de mindez nem használt, mert hatalma a tenger tulsó partjára már nem terjedt ki.

Mialatt a két menekült az Esthajnalcsillag kunyhójában időzött, éppen akkor múlt egy éve annak, hogy az esküvőjüket tartották, és az ifjú asszonynak csodaszép kisfia született: olyan ezüstfehér volt az arca, mint a Hold, olyan aranyos fürtök övezték, mint a Nap, s két szeme úgy ragyogott, mint a Hajnalcsillag és az Esthajnalcsillag.

Estére a Nap is megérkezett, és nagy öröme telt a boldog fiatal párban meg a szép gyermekben. Szívesen felvette őket hintójába, s az éjszaka országútján hazarepítette őket otthonába, ahova késő este érkeztek meg. Itt már készenlétben állt a Hold, a Nap parancsait várva. Ő is végtelenül örült, látva a boldog kis családot.

A Nap aztán megparancsolta a Holdnak, hogy vigye el ezeket a derék embereket saját otthonáig, és aztán bízta őket a Szélre, hogy az kísérje őket egészen az emberek országáig.

A Hold azon nyomban felvette őket a paripája hátára, és hazalovagolt velük saját otthonába. Ott már várta őket a Szél, hogy meghallgassa a Hold parancsait. A Szél is végtelenül örült, hogy viszontlátja a királyleányt és férjét, meg szép gyermeküket, de különösen akkor árasztotta el a boldogság, amikor meghallotta, hogy egérkéje milyen jól végezte szolgálatait.

A Hold elmondta, hogy mi a feladata, mire a Szél paripája hátára ültette a boldog párt, és addig vitte őket egyvégtében, míg csak az emberek lakta vidék közelébe nem értek. Ott földre tette őket, szívélyes búcsút vett tőlük, és hazalovagolt. Ők pedig innen már gyalog folytatták útjukat, és felváltva vitték a gyermeket a karjukon, és végtelenül boldogok voltak.

Végül megérkeztek abba az országba, ahol a királyleány apja uralkodott. Egyszeriben leírhatatlan öröm áradt szét az egész országban, és amikor bevonultak a királyi palotába, útjukat mindenfelé virágokkal hintették be, és minden kaput ünnepélyesen feldíszítettek.

Az öreg király pedig hamarosan átadta koronáját a vejének, aki még sokáig élt megelégedetten és boldogan a feleségével.

A SZOMSZÉD KAKASA MEG A SZOMSZÉDASSZONY TYÚKJA

Volt egy ember, annak volt egy kakasa. Ez a kakas mindenféle mutatványokat tudott. Az ember szomszédasszonyának meg volt egy tyúkjá, az a tyúk mindenben utánozni akarta a kakast.

Egyszer aztán az ember így szólt a kakashoz:

- Repülj el messzire, és hozzál nekem sok-sok kincset!

Erre a kakas egyenesen a császári palotába repült, feltelepedett a baldachinos ágyra, és szüntelenül ezt kukorékolta:

Kikeriki!

Kikeriki!

Ágyban fekszik a császárné,

Császár meg az ágy alatt!

Méregbe gurult erre a császár, és megparancsolta, hogy zárják be ezt az utálatos rikácsolót a gabonáskamrába.

Így is történt, a kakas azonban itt egyszeriben az összes búzát felszedte a begyébe, aztán kirepült a kamra ablakán, felszállt újra a császár mennyezetes ágyára, és megint csak azt kiabálta:

Kikeriki!

Kikeriki!

Ágyban fekszik a császárné,

Császár meg az ágy alatt!

Erre a császár megparancsolta, hogy zárják be a kakast a kincseskamrájába, oda, ahol a rézpénz van. A kakas a rézpénzt is mind lenyelte, aztán újra visszarepült a királyhoz, és megint csak ugyanazt kukorékolta.

Most már az ezüstöskamrába zárták, és mikor magát megszédve innen is visszaröpült a császár ágyára, akkor az aranypénzes kamrába csukták.

Mikor az ezüst után már az aranyat is mind fölszedte a begyébe, hazarepült. Útban hazafelé azonban kiejtett egy rézgarast, és az beleesett egy pocsolyába.

Már messziről kiabálta a gazdájának:

- Készítsd gyorsan az összes lepedődet meg a gabonászsákokat, amennyi csak van!

Mikor a zsákokat-lepedőket kitergette a gazdája, a kakas telerakta gabonával, réz-, ezüst- és aranypénzzel.

A szomszédasszonyt erre elfogta az irigység. Ő is szeretett volna ilyen gazdag lenni, megkérdezte hát a szomszédját, hogy csinálta, hogy a kakasa ilyen vagyont szerzett neki?

Az ember azt felelte:

- Mindig ütöttem-vertem!

Ettől kezdve az asszony is folyton ütötte-verte a tyúkját mondván:

- Repülj el messzire, és hozzál nekem olyan sok kincset, amennyit a szomszédnak hozott a kakasa!

- Várj csak, majd keresek neked! - mondta a tyúk.

Azzal elrepült, és odaért a pocsolyához, amelyikbe a kakas beleejtette a rézgarast. A tyúk a garassal együtt a pocsolya vizét is felszívta. Annyira tele lett tőle a begye, hogy támolyogva ment hazafelé, és már messziről kiabálta a gazdasszonyának:

- Terítsd ki valamennyi lepedődet és gabonászsákodat, hozom a kincseket!

Az asszony erre sietve kiteregette a vászonlepedőket meg a zsákokat. Hát, uramfia, a tyúk meg valamennyit összemocskolta!

A sok szenny között volt az egyetlen rézgaras is. Mikor ezt a kakas meglátta, gyorsan felcsípte, és odakiáltott:

- Ezt én ejtettem el, a többi legyen a tietek!

Az asszony a tyúkjával együtt szégyenkezve eloldalgott, mintha megharapta volna őket a kutya.

A VÁRŐR ÉS OKOS LEÁNYA

Egy szegény várőrnek tizenöt gyermeke volt, és nem volt mit enniük. Ezért egy szép napon kivette a templom orgonájából azt a szalonnát, amit a plébános előrelátásból odarejtett, s a nagy részét gyermekeivel együtt elfogyasztotta. Az utolsó darabkát azonban apró kockákra vágta, leemelte az oltárról a két szent szobrát, odaállította a templom közepére, egy kis tüzet rakott mellettük, aztán elszaladt a plébánoshoz így kiáltozva:

- Plébános uram! Plébános uram! A két szent eszi a plébános úr szalonnáját! Jöjjön csak gyorsan, és nézze meg, hogyan sültek!

A pap gyorsan a templomba sietett, s haragjában felkapta a két szent szobrát, és azon nyomban belehajította a tűzbe úgy, hogy mindkettő pozdorjává égett.

- Többet bizony nem eszitek meg az én szalonnámat! - kiáltotta aztán elégedetten.

Hamarosan megbánta azonban, amit hirtelen haragjában tett. Közeledett ugyanis a vasárnap, és mindennek tetejében az a hír járta, hogy a király erre utaztában szintén meg akarja látogatni a templomot.

Így szólt hát a várőrhez:

- A te bűnöd, hogy elégettem a két szent szobrát. Most tehát szedd össze a sütnivalódat, és adjál tanácsot, mitévő legyek, különben meggyűlik a bajod!

- Ne aggódjon, plébános úr - felelte a várőr. - Van két jó szomszédja, az András meg a György, azok mindketten jámbor, békés emberek, és szívesen megteszik a maga kedvéért, hogy odaállnak szentnek az oltárra.

Ez okos tanács volt, és a pap meg is kérte a két szomszédot, tennék meg neki ezt a szíves-séget.

Vasárnap kora hajnalban felöltözött hát a két szomszéd szépen, olyan köntösbe, amilyent a szentek szobrain láttak, és odaálltak a két üres helyre az oltáron. Sok nép jött aznap a templomba, és nagy volt a tolongás. Végül a király is megérkezett, és megkezdődött az istentisztelet.

Egy idő múlva azonban az egyik szent kinézett az ablakon, és odakiáltott a szomszédjának:

- Ejnye, de jó dolga van az én jószágomnak: átment a te kertedbe, és répát zabál!

Hallván ezt a másik, egyszeriben elfelejtette, hol van, azon melegében leugrott az oltárról, és kiszaladt a sekrestyeajtón. A másik erre azt gondolta:

- Ez még képes mérgeiben agyonverni a jószágomat! - azzal ő is leugrott az oltárról, és elfutott.

A nép meg a király elcsodálkoztak, és nem tudták mire vélni a történeteket. Mise után a király megkérdezte a plébánost:

- Mi történt a szentekkel? Miért futottak el mind a ketten? Ilyet én még soha életemben nem láttam!

- Azért, uram királyom - felelte a plébános -, mert a templomunkat kicsinek és csúnyának találják. Már régóta mondják, hogy nem akarnak tovább itt maradni, és úgy látszik, nagyon szégyellték magukat királyi felséged színe előtt.

Okos kifogás volt ez a paptól. A király el is hitte neki, így hát kegyesen kinyújtotta adakozó jobbát, és tekintélyes összeget adott a plébánosnak ezen szavak kíséretében:

- A pénzen építtess egy nagy és szép templomot, de úgy, hogy mire visszajövök, elkészüljön!

A falu lakói nagyon megörültek, és nyomban elkezdték építeni a templomot. Mikor elkészültek vele, ezt a feliratot tették a bejárat fölé: „A mi plébániánk hívei gond nélkül élnek!”

Ekkor történt, hogy a király, újra arra járván, szemügyre vette a templomot, és minden nagyon megnyerte tetszését. A két szent is ott állott a helyén, s most már szemmel láthatóan nem szégyenkeztek. A felirat azonban bosszantotta a királyt.

- Na, várjatok csak, majd gondoskodom róla, hogy ne legyen olyan gondmentes az életetek! - mormolta magában, és így szólt:

- Ha két héten belül ki nem találjátok és meg nem tudjátok nekem mondani, hogy melyik a legszebb zene, melyik a legcsengőbb ének, és melyik a legértékesebb kő a világon, valamennyiőtöket kivégeztetlek!

A plébánia hívei persze nagy gondban voltak, és nem tudták, hogyan is segítsenek magukon. A várőrnek azonban volt egy okos leánya, aki meghallván a kérdéseket, azt mondta:

- Sose búsuljatok, apám. Könnyű feladat ez. Megmondom én neked a választ: A legszebb zene a harangzúgás, a legcsengőbb ének az angyalok kórusa, és a legértékesebb kő a bölcsek köve.

Mikor lejárt a kitűzött idő, eljött a király, és a község valamennyi lakosának elébe kellett járulnia a plébánostól meg a bírótól kezdve a várőrig, hogy válaszoljanak a három kérdésre. A király azonban mindaddig elégedetlen volt valamennyi válasszal, míg a várőr el nem mondta a magáét.

- Ez a helyes felelet! - kiáltott fel ámulva a király. - Eltaláltad, de bizonyos, hogy nem magadtól. Ha most nyomban el nem árulod, ki mondta neked, hogy így válaszolj, a torony leg-sötétebb börtönébe vettetlek!

Erre a várőr elmondta, hogy van neki egy okos leánya, az tanította ki, hogy így feleljen.

- Úgy? - mondta a király. - Most nyomban látni akarom, valóban olyan okos-e a leányod, mint ahogy állítod. Vidd el neki ezt a két szál fonalat, hogy szőjön nekem belőle egy inget és két nadrágot!

A várőr szomorúan baktatott haza a két fonalszállal, és elmondta a leányának, milyen feladatot adott neki a király. Aztán hozzáfűzte:

- Látod, lányom, most rosszra fordul a sorsunk!

- Várj csak, apám! - felelte a leány. Azzal kihúzott két szál vesszőt a nyírfasöprűből, és azt mondta: - Vidd el ezt a királynak, és mondd neki, hogy előbb csináltasson nekem ebből a két vesszőből szövöszéket és orsót.

A király meghallva a választ, felkiáltott:

- Ejnye, ez valóban nagyszerű válasz volt!

Arra fogott egy cserépfazekat, amelyiknek lyukas volt a fenéke, mondván:

- Vidd el ezt a leányodnak, és mondd meg neki, hogy varrjon bele új fenéket, de úgy, hogy a varrásnak egyetlen öltése se lásson!

A várőr megint szomorúan bandukolt haza, és elmondta a leányának, milyen új feladatot tűzött ki eléje a király.

- Várj csak, apám! - mondta a lánya. - Menj vissza a fazékkal a királyhoz, és mondd meg neki, hogy előbb csak fonassa szépen körül az edényt, mert a cipész sem kívülről varrja a cipőbe a bélést, hanem belülről.

A választ meghallva, a király megint felkiáltott:

- Ejnye, ez a leány tényleg okos teremtés!

És harmadszorra így szólt a várórhöz:

- Eredj és mondd meg a leányodnak, hogy jöjjön el hozzám, de se nem járműn, se nem gyalog, se nem lovon; fel nem öltözve, de nem is ruhátlanul; nem az úton, de nem is az út mentén, s hozzon is nekem ajándékot, meg ne is!

A várór nagyon szomorúan ment haza, s elmondta a leányának, micsoda újabb feladatot adott neki a király.

- Sose szomorkodj, édesapám, eleget teszek én király uram óhajának!

Azzal először is elővett két levesestányért, és közibük zárt két aprócska élő darazsat. Aztán levetette a ruháját, és egy halászhálót tekert maga köré. Aztán kiment a tányérokka kezében az udvarra, kivezette az istállóból a kecskebakot az útra, ráállította a keréknyomra, egyik lábát feltette a kecskebak hátára, a másikkal pedig a kecske lábai között a keréknyomba lépett.

Mikor ezt a király meglátta, így szólt:

- Ejnye, adta-teremtette! Ez aztán valóban érti a dolgát!

Most már nagyon kíváncsi volt az ajándékra, amelyre azt mondta, hogy legyen is, meg nem is. Azzal felemelte hát az egyik tányért, és a két darázs nyomban elrepült, úgyhogy az ajándék valóban nem volt többé ajándék.

A király azt gondolta magában:

- Ennél okosabb nőt az egész országban nem találok!

Feleségül vette hát a várór leányát, de kikötötte, hogy a kormányzás dolgába nem szabad beleavatkoznia, mert ha megteszi, ő bizony elkergeti. A leány megígérte, hogy nem avatkozik a kormányzásba, és jó ideig meg is tartotta szavát.

Történt azonban egy napon, hogy mialatt a király vadászni járt, két veszekedő ember jött az udvarba előadni panaszát a királynak. Az elmúlt éjszaka mindketten a malomban jártak, egyikük ökrös szekérrel, a másik kancákkal, és az egyik kanca a várakozás ideje alatt megcsikózott. Reggel azonban, mikor felébredtek, a csikó az alatt a szekér alatt feküdt, amelyik elé az ökrök voltak befogva. Az egyik ember azt állította, hogy az övé a csikó, mert az ő kancája ellette, a másik meg azt, hogy az övé, és a szekéréről került oda a szekér alá, azért feküdt ott.

A királyné erre nevetve mondta:

- A férjem majd igazságot tesz köztetek, ha hazajön. Most éppen kint van a vetések közt, és halakra vadászik.

Az ökrös szekér gazdája nagyot nevetett ezt hallván, és azt mondta:

- Hogyan vadászhat valaki halakra a búzatáblában?

- Ugyanúgy - felelte a királyné -, mint ahogy egy ökrös szekér csikót ellhet!

Most értette csak meg az ember, hogy milyen ostobaságot állított, és szégyenkezve elkullogott, elismervén, hogy ellenlábasának volt igaza.

Mikor azonban a király hazatért a vadászatról, és megtudta a történeteket, így szólt a feleségéhez:

- Bármennyire fáj is nekem, most már el kell, hogy kergesselek, mert megszegted az ígéretedet. Egy kegyet azonban még megadok neked: csomagold be azt, ami szívednek legkedvesebb a palotában, és azt magaddal viheted. De napfelkelte előtt el kell tűnnöd innen!

A királyné estig minden előkészületet megtett a távozásra. Mikor azután utoljára együtt ültek az asztalnál, és elköltötték vacsorájukat, így szólt az urához:

- Hadd koccintsak veled még egyszer, utoljára, az egészségedre!

Közben anélkül, hogy a férje valamit is észrevett volna, elcserélte a serlegeket, mert abban, amit így a királynak adott, álmital volt. A király szívesen koccintott vele, kiürítette poharát, és rövid idő múlva tartós, mély álomba merült. A királyné pedig egy ládába fektette, és elvitette apjához, a várórhöz. Aztán maga is utána ment, s nem vitt egyebet magával, csak a kötését.

Mikor aztán a vár apró szobáskájában voltak, az asszony kiemelte a ládából a királyt, szép, tiszta, frissen vetett ágyba fektette, ő maga pedig odaült melléje, és egész éjszaka le nem hunyta a szemét, ott őrködött, és közben kötogetett, a király pedig másnap késő délig aludt, és édeset álmodott.

Egyszer csak felébredt, és tágra nyílt szemmel tekintett maga köré:

- Ejnye, teringettét, hát hol vagyok?

- Nálam, kincsem.

Akkor aztán a várőr leánya elmesélte, hogy nem tett mást, csupán élt a király kegyével, s mivel az egész palotában nem volt számára semmi olyan kedves, mint a király személye, hát őt hozta el magával.

- Ó, szívem gyöngye! - kiáltott fel a király. - Ezerszer jobb és okosabb vagy még annál is, mint amilyen szép vagy!

Azzal újra hazavitte magával a palotájába, és ezentúl a felesége uralkodott a házban.

Azt állítják, hogy ettől a naptól kezdve minden házban az asszonyoké a hatalom.

A KIRÁLYFI MEG A KÉT LEÁNY

Egyszer egy királyfi feleséget keresett magának, és hírére vette, hogy két szomszédos nemesi házban egy-egy gyönyörű leány lakik. Mivel azonban előbb meg akarta tudni, milyen őszinte szívvvel lennének hozzája, levetette pompás királyi öltönyét, és úgy öltözött, mint akármely vidéki kismemes úrfi.

Így ment el azután az első udvarházhoz, ahol egy szép, de gögös leány lakott.

- Adjon isten jó napot, szépséges leány! - szólította meg a királyfi a kisasszonyt, belépve az udvarra.

- Hát te ki vagy? - kérdezte nyersen a leány, mert öltözéke után ítélve jelentéktelen embernek tartotta a látogatót.

- Nemesember, akinek becsületes neve és tisztességes jövedelme van - felelte a királyfi.

- Na hát ülj le oda, a padra! - parancsolt rá a leány.

- Nem azért jöttem én, hogy itt leüljek. Egyet kérdeznék csak: hozzám jönnél-e feleségül?

A leány elsápadt meglepetésében és haragjában, és így kiáltott:

- Szemtelen! Takarodj a szemem elől! Én gazdag leány vagyok, és megvárom, amíg egy gróf vagy egy herceg jön értem!

A királyfi tehát továbbment, és elért a másik udvarházhoz, ahol egy szép szerény leány lakott.

- Adjon isten jó napot, szépséges leány!

- Köszönöm szépen, köszönöm szépen!

- Beszélhetnék veled néhány szót?

- Foglaljon helyet ezen a széken!

- Nem azért jöttem én, hogy ide leüljek. Kérdezni szeretnék csupán valamit tőled. Szegény nemesember vagyok, de becsületes nevem van. Akarsz-e a feleségem lenni?

A leány arca bíborpirosra gyúlt zavarában, s nem is tudott nyomban válaszolni. Kis idő múlva azután így szólt:

- Hogyan jövök én ekkora tisztességhez? - két szeme azonban igent sugárzott.

A királyfi erre megszorította a leány kezét, és azt mondta:

- Nemsokára visszajövök érted, és magammal viszlek!

Azzal hazament a palotájába, felöltötte pompás királyi köntösét, és azután újra elment az első udvarházba.

- Adjon isten jó napot, szépséges leány!

- Isten hozta, isten hozta, király úrfi. Kérem, foglaljon helyet itt a kanapén!

- Egyetlen kérdésem lenne csupán hozzád: eljönnél-e hozzám feleségül?

- Ej, hát hogyan ne mennék. Gazdag leány vagyok, nagyúri kérére vártam!

A király azonban erre haragosan így szólt:

- Elutasítottál, amikor becsületes nemesemberként jöttem hozzád. Így hát nem vagy méltó a királyfihoz!

Azzal faképnél hagyta a gőgös leányzót, kifordult az udvarból, és elment a másik leányhoz:

- Adjon isten jó napot, szépséges leány!

- Ó, milyen kegyes királyi felséged! Kérem, foglaljon helyet ezen a széken!

- Egyetlen kérdésem volna hozzád: akarsz-e feleségül jönni hozzám?

- Ó, uram király, én csak egy szegény leány vagyok, becsületes, szerény férjet kívánok csupán magamnak, és már meg is találtam.

- Én vagyok az a szerencsés ember, hála istennek, te kedves kis ibolya! Te leszel az én királyném, senki más!

A leány meghallgatta a királyfi kérését, és nemsokára már ott ült mellette a trónon mint királyné. Szívében azonban mindig a régi szerény kisleány maradt.

A gőgös nemes kisasszony pedig még ma is hiába vár egy gazdag grófra vagy hercegre, de úgy kell neki!

HOGYAN ISMERT MEG EGY LEÁNY KÉT FIÚT IGAZÁN?

Két legény ugyanazt a leányt szerette. Az egyikük gögös, kiállhatatlan alak volt, a másik szegény, becsületes fiú. A leány szerette volna megtudni, hogyan gondolkodnak igazában a szívük mélyén. Mert a leány előtt a gögös is nagyon összeszedte magát, s így a lány nem tudta, igazában hányadán is áll vele.

Ezért aztán egy este jól beburkolózott a kendőjébe, és a fiúk ablaka alá ment hallgatózni.

Először a szegény legény ablaka alá állt. Öröm volt látni, ami ott a szeme elé tárult. A fiú szerényen és nagy egyetértésben ült édesanyjával az asztalnál, és répalevest ettek. Szépen beszéltek egymással, és derűs vidámság árasztotta el az otthonukat.

Ezután a gögös legény ablakához ment a leány, de attól, amit ott látott, bizony még az epéje is felforrt. Ott ugyanis a fiú szidta a szegény anyját, ocsmány szavakat szórt a fejére, s végül még meg is verte, mivel nem tudott neki vacsorát adni. A szegény asszony sírva mondta:

- Az életemet is szívesen odaadnám azért, hogy valamit adhassak neked enni, bárcsak lenne valami élelem a házban. De hát semmi egyeben nincs, csak ez a kovász!

Mikor aztán a fiú kitombolta magát, végül fogta a kovászt, és éhesen falni kezdte az asztal sarkán, miközben anyja a tűzhelynél ült és sírt. A leány éppen eleget látott. Ha módjában áll, hát legszívesebben széttépte volna ezt a szívtelen gonosz fiút.

Másnap este bál volt, ahova elment a gögös legény is, meg a szegény is. A gögös lenézően végigmérte a szegény fiút, folyton a lánnyal sétált, és előkelő dolgokról beszélt neki. A szegény fiú ezalatt szerényen meghúzódott egy sarokban, és csak néha emelte tekintetét a leányra, de úgy érezte, hogy az a szívébe lát, és megérzi, milyen igaz szívvel szereti őt.

Mikor aztán a zenekar rázendített, a gögös fiú táncba vitte a leányt, aki nem valami szívesen tartott vele, és ahogy ott forogtak, ezt énekelte a fiú fülébe:

*Mint a borz, bűdös vagy,
Esténként kovászt falsz!*

A legény ezt hallva elsápadt, majd belesárgult a szégyenbe, mert rájött, hogy a leány mindent tud. Hirtelen sarkon fordult, és otthagyva a leányt, úgy rohant ki a bálteremből, mintha üldöz-nék.

A szegény fiú sokáig nézett a leányra, és nem tudta, merje-e táncra kérni vagy sem. Végül összeszedte minden bátorságát, hogy felkérje. A leány boldog volt, mosolyogva jött oda hozzá, kézen fogta, és öröm volt kettőjüket nézni, ahogy járták körbe a táncot. Miközben ringtak a zene ütemére, a leány ezt énekelte a fiú fülébe:

*Lábunk vígan táncot rop;
Répaleves édes volt!*

Ezt hallva, a legény elszégyellte magát, azt gondolván: „Ez a leány tudja, hogy milyen szegény vagyok!” - és azzal el akart menni. A leány azonban erősen fogta a kezét, és azt súgta neki:

*Én a tied,
Te az enyém.
Mindhalálig
Szeretlek én!*

Nemsokára megtartották az esküvőt, és víg lakodalmat ültek. Ott volt a Hangya Jani is a Szögel utcából, ahol cérnával vágják a kenyeret; a szitán át forró levest öntöttek a fejére, azóta kopasz. A Szegeti Miskának meg egy combbal - vagy tudom is én már igazából -, talán egy velős csonttal, akkorát vágta a lába szárára, hogy azóta is sántít belé:

*Még az uborka is ott volt,
Utána futott a sánta,
Itt a mesémnek a vége,
Ha nem hiszed, járj utána!
Aki jobban tudja,
Mesélje el újra!*

A KÉT HAZUG

Egy szénavári embernek volt egy fia, az mindig hazudott, valahányszor csak szóra nyitotta a száját, ezért az apja nagyon röstellte magát, adott hát neki néhány krajcárt, és elküldte világgá. A fiú nem bánta, ment, ment, és egyszer csak elért a nagyszöllősi malomhoz. Ott látott egy molnárlegényt, aki állt és a garatba nézett. Nyomban megkérdezte tőle:

- Nem sodort erre a víz egy nagy malomkövet?

- Ej, dehogyisnem! - felelte a molnárlegény -, fogtam is a fejszemet, belevágtam, és ki akartam halászni, de hiába, mert a víz sodra magával vitte.

- No, mi aztán jól összeillünk - mondta a szénavári a nagyszöllősinek. - Gyere, menjünk együtt szolgálni!

Így hát elindultak együtt, s nemsokára beértek a városba, ahol elszegődtek egy úrhoz. Egyikük az urat, másikuk az úrnőt szolgáltatta.

Egy nap az úr elment hazulról a szolgájával együtt, megmutatta neki a tornyot, és így szólt hozzá:

- Láttál-e már valaha életedben ilyen magas tornyot?

- Hát hogynem láttam volna! A miénk még magasabb, egészen az eget veri rajta a kakas, és csillagokat csipeget!

- Hazudsz!

- Kérdezd csak meg a barátomat!

Hazaérve az úr menten megkérdezte a másik szolgát is, aki teljes komolysággal így válaszolt:

- Igen, ez igaz. Ez azonban még mind semmi. De nálunk van egy torony, éppen az ükapám tette fel rá a gombot. Az olyan magas, de olyan igen magas, hogy még! Csak egyet mondok erre: az öregapám ledobott a tetejéről egy fejszét, és mire az földet ért, a vasa berozsdásodott, a nyele meg elkorhadt.

Az úrnő nagy kalácsot sütött egy másik alkalommal, és megkérdezte a szolgájától:

- Tud-e a te anyád ekkora kalácsot sütni?

- Már hogynem tudna! Még sokkal nagyobbat is. Egyszer akkorát sütött, hogy az egész szomszédság nem volt képes elmozdítani a helyéről emelőfákkal sem!

- Hazudsz - mondta az úrnő.

- Kérdezze csak meg, asszonyom, a szolgatársamat!

Az éppen akkor lépett be az ajtón, így hát az úrnő nyomban feltette neki a kérdést, mire az nagy komolyan így felelt:

- Ez bizony igaz. De ez még mind semmi. Az én anyám egyszer ekkora kalácsot sütött, hogy csupán abból, amit a széléről lekapart, tizenkét konda valamennyi disznaja jóllakott!

Erre az asszony kiment a kertbe, és magával vitte a szolgáját.

- Láttál-e már életedben ekkora kertet?

- Jaj, még sokkal nagyobbat is! Az én anyámnak van egy kertje, az pontosan kétszer ilyen nagy, és abban egy akkora káposztafej, amelyik akkorára nőtt, hogy a levelei kilógnak a kerítésen!

- Hazudsz!

- Ha nem hiszi, hát kérdezze meg a barátomat!

Amikor visszaértek az udvarra, éppen ott állt az úr szolgája, és az asszony menten megkérdezte tőle, igaz-e, amit a szolgája állított?

- Ez bizony színigaz - mondta az nagy komolyan. - De ez még mind semmi! Az én anyám kertjében is termett egy nagy káposztafej, el sem tudja képzelni, hogy az mekkora volt! Csak azt az egyet mondhatom, hogy odajött egy csapat sátoros cigány, azok annak a tövénél ütötték fel a sátraikat, és ott laktak, de mégis olyan messze voltak egymástól, hogy meg nem hallották egymás hangját, amikor a vasat verték, vagy az asszonyaik civakodtak.

Az úr és az úrnő ezt már nem bírták tovább, mind a két szolgának felmondtak, kijelentvén:

- Eredjetek! Igazán semmi szükség arra, hogy dolgozzatok, hiszen a hazugságaitokkal sokkal többre vizitek az életben!

A HÁROM VIDÁM FIVÉR

Volt egyszer három fiútestvér: az egyikük mindkét szemére vak volt, a második mindkét lábára béna, a harmadik meg anyaszült meztelen. Ezek hárman elmentek egy szép napon az erdőbe madárfészket szedni.

Hát ahogy mentek az erdőben, egyszer csak a vak meglátott egy nyulat, amint kiugrott a bozótból. Alig, hogy szólt a testvéreinek, a béna máris szélesebben utánaeredt a nyúlnak, és még mielőtt bárki egyet szólhatott volna, már meg is fogta a hátsó két lábát. Nem tudták azonban, hogyan is juttassák haza a foglyul ejtett nyulat.

Akkor megszólalt a meztelen:

- Adjátok csak ide! - és azzal bedugta a nyulat a zsebébe.

Annyira megörültek a jó fogásnak, hogy még a madárfészkekről is elfelejtkeztek, és megindultak hazafelé. Útközben azonban vitába keveredtek egymással, hogy most melyiküké is legyen hát a nyúl? És ezt nem is volt olyan könnyű eldönteni, mint gondolnátok!

- Én láttam meg először! - mondta a vak.

- Mi haszna, hogy megláttad? - vetette ellen a béna. - Én fogtam meg, tehát enyém a nyúl!

- Igen ám, de ha én nem dugom a zsebembe - szólalt meg a meztelen -, szélnek kellett volna eresztenetek az erdőben. Így hát a nyúl engem illet!

Így vitatkozott egymás közt a három fivér, és egyikük sem akart engedni. Végül arra a bölcs gondolatra jutottak, hogy a bíró döntse el a vitát, így hát egyenesen annak a házához mentek, és nagy szerencsájukra otthon is találták. Egymás után sorjában mindhármuknak el kellett mondaniuk előtte a történeteket. Mikor a harmadik is végére ért az elbeszélésnek, a bíró megszólalt:

- Ó, ti derék emberek! Amint hallom, mindhárman nagyszerűen értitek a hazudozást. Így hát azé lesz közületek a nyúl, amelyikőtök a legnagyobbat hazudja nekem!

A vak nyomban rákezdet:

- Apámnak valaha rengeteg juha volt, s nekem kellett az állatokat mindennap itatáshoz terelni. Mikor egyszer megint éppen a patakra hajtottam őket, az be volt fagyva. Sokáig tanácstalanul álltam a parton, mert nem hajthattam haza apám juhait anélkül, hogy megittattam volna őket, és a közelben sehol sem találtam fejszét, amivel átvághattam volna a jégpáncélt. Sokáig töprengtem, mitévő legyek? Végre rájöttem: végigfeküdtem a jégen, és a saját fejemmel akkora léket ütöttem rajta, hogy annál aztán valamennyi juh teleihatta magát. Mikor aztán már hazafelé hajtottam a nyájamat, fölnéztem a patak partján lévő fűzfákra, hát ott meg borsót csépeltek a cséplők, hogy a borsószemek úgy röpködtek szerteszét, akár a jégeső.

„Adjon isten jó napot, ti gazember cséplők!” - kiáltottam oda nekik.

„Köszönjük, te fejetlen ember!” - hangzott felém a válasz.

Csodálkozva és rémülten kaptam a fejemhez, s hát éreztem ám, hogy nincsen többé fejem.

„Na, most aztán legalább nem fájhat többé a fejem - gondoltam magamban. - De hátha azért még szükségem lenne rá? Vajon hol is hagyhattam el? Nem esett-e le, amikor léket vágtam vele a jégbe, és nem maradt-e ott elgondolkoztomban?”

Gyorsan sarkon fordultam, és nagy örömömre már messziről láttam, hogy bizony ott fekszik az én fejem a lék szélén, a jégen. Eközben azonban egy tyúk - mivel a szám táva maradt - négy tojást rakott belé. Gyorsan újra föltettem a fejemet a nyakamra, és baj nélkül hazaértem. Apám nagyon elégedett volt velem, és lám, még valami különös dolog is történt aztán. A melegtől kikeltek a fejemben a tojások, és a kiscsirkék a számon és az orromon keresztül kirepültek, úgyhogy az egész udvarunk egyszeriben tele lett csirkékkel, anyám nagy öröme.

Mikor a vak fiú befejezte meséjét, a bíró így szólt:

- Hát ha ez mind igaz, akkor ez egy eget verő hazugság! No, de halljuk a következőt!

Erre a béna fivér kezdett bele mondókájába:

- Apámnak volt egyszer egy öreg lova, azt kölcsönkérték tőle a szomszédok, valahányszor az erdőbe mentek fáért. Egyszer megint elment két szomszéd apám lovával az erdőbe. Az állatot odakötötték egy fához, azután erőteljesen csapkodni kezdték a fejszéikkel, ki akarván azt dönteni. Akkor az egyikük kezéből kicsúszott a fejsze, és a ló oldalába fúródott. Az ember rémülten állt a sebesült ló előtt, tanácstalanul és tette képtelenül szemlélve a vérző sebet, és így kiáltott fel:

„Uramisten, hát sohasem áll el ez a vérfolyam?”

„Egyet se félj! - vigasztalta a másik. - Levágunk néhány rőzseágot, és azzal befonjuk a sebet.”

És ketten hamarosan egész halom rőzsét vágtak össze, és azzal befonták a ló sebesült oldalát. Ezzel ugyan meggyógyították a lovat, annak azonban az éjszaka folyamán akkora erdő nőtt az oldalán, hogy rövid időn belül jöttek a cigányok: a Midi és a Bódi, a Tucu és a Villa - a többinek a neve már nem jut az eszembe -, hogy fát lopjanak onnan, és ebből apámnak nagy baja és sok bosszúsága származott... Így jár az - mondta a sánta -, aki kölcsönadja a lovát. Egyhamar nem csinállok ilyent!

Ez volt hát a sánta meséje. A bíró azonban így szólt:

- Éppúgy igazat mondtál, akár a testvéred. De lássuk, mit tud közületek a harmadik?

Arra a meztelen fiú kezdett bele mondókájába:

- Apámnak valaha rengeteg méhkaptára volt, és valamennyi tele volt méhekkel. Nekem minden este meg kellett számolnom őket, mikor hazatértek a mezőről. Egy este éppen megint a hazafelé szállingózó méhecskéket számoltam, kénytelen voltam azonban jelenteni apámnak, hogy egy méh hiányzik. Az apám dühösen rám rivallt:

„Eredj és keresd meg a méhet, különben meggyűlik velem a bajod!”

Mit tehettem volna? Persze jó lett volna tudni, merre is induljak hát el. Aggódva kiszaladtam a mezőre, és hét határban kerestem, de nem akadtam az elveszett méh nyomára. Végre a nyolcadik határban találtam egy parasztot, aki egy méhet fogott az ekéje elé az ökre mellé, és éppen akkor vágott végig rajta az ostorral.

„Hogy jut eszedbe a más jószágával szántani?” - kiáltottam rá felháborodva.

A paraszt bocsánatot kért, és elmesélte, hogy egyik ökre belezuhant a szakadékba. Akkor szerencséjére meglátta a méhet, és azon nyomban befogta a hiányzó ökror helyére. Nem akarta azonban megtartani magának, csupán arra gondolt: mire jó az, ha a méh összeviszta kószál a határban, hálából azért, hogy este majd hazaviszi a gazdájának, a méh is tehet öneki némi szolgálatot.

Ezt az alapos indokolást hallva, megbocsátottam ugyan az embernek, de ragaszkodtam hozzá, hogy késedelem nélkül fogja ki a méhet, és amikor közelebből megvizsgáltam, és láttam, hogy az iga csupán felsebezte a méh nyakát, újabb szemrehányásokat tettem a parasztnak.

Ilyen állapotban nem vihettem haza a méhet apámnak, mert rögtön ellátta volna a bajomat. Így hát annak az embernek a tanácsára, aki munka közben használta a méhünket, odamentem egy diófához, hogy gyógyszerként néhány diófalevelet tegyek a méh sebes nyakára. Sietségemben a levelekkel együtt egy diót is felmarkoltam a földről, és a levelekkel együtt rákötöttem a méh tarkójára. Egyetlen éjszaka leforgása alatt hatalmas diófa nőtt a szem dióból a méh nyakán, s amikor a dió megérett, a fiúk, valahányszor iskolába menet elmentek az apám kertje mellett - ahogy ez már történni szokott -, göröngyökkel dobálták a diót.

Elképzelhető, hogy ez bizony nem tetszett túlságosan az apámnak, pedig ennek is megvolt a maga jó oldala. Egy idő múlva a fiúk akkora halom rögöt dobáltak be a kertünkbe, hogy apám azt mondta:

„Miért hagynánk itt kihasználatlanul heverni ezt a földrakást? Fölszántjuk és bevetjük zabbal.”

Így is történt. Mikor aztán a zab megérett, apám kezembe nyomta a sarlót, és megparancsolta, hogy arassam le a zabot. Az aratás különben sem valami könnyű munka, a zabaratás azonban éppenséggel nehéz - ezért arattatnak a mi vidékünkön annyian másokkal -, nekem azonban hozzá kellett fogni a munkához, mert apám igen szigorú ember volt, vele nem lehetett ellenkezni, és jaj volt annak, aki azon nyomban szót nem fogadott neki!

Alig fogtam azonban neki a munkának, amikor nagy örömömre egy nyúl ugrott fel mellettem. No, gondoltam magamban, majd mindjárt megkönnyítem én a munkámat! Azon nyomban olyan szerencsésen hajítottam sarlómat a nyúl felé, hogy a nyele éppen a hátsó lábai között állt meg, a pengéje pedig vágásra készen előreállt. Az így eltalált nyúl kénytelen volt azután a zabföldön föl-alá futkosni, és egy-kettőre az utolsó zabszárat is learatta!

- Nem az a nyúl volt ez véletlenül, amelyiket ma idehoztál a zsebedben? - kérdezte tőle a bíró.

- De bizony, ugyanaz volt - felelte a meztelen fiú.

- Akkor hát ezek szerint a nyúl vitathatatlanul a te tulajdonod volt, és az is marad - döntötte el a vitát a bíró. - Lehetnél azonban olyan jóságos, hogy a fivérideidnek is adsz belőle egy-egy csirkecombot, hiszen igazán becsületesen rászolgáltak a hazugságaikkal!

A BOLONDOS LIZA

Egy ember feleségül vett egy fiatal nőt, aki szép volt ugyan, de nem valami okos a beszédje, a munkában meg éppenséggel nem volt sem ügyes, sem tanulékony. Mikor túl voltak a lakodalmon, és elkezdődtek a hétköznapiak, azt kérdezte férjétől:

- Milyen munkához fogjak?

A férfi kicsit meghökkent, és azt gondolta:

- Na, ez aztán jól kezdődik! Ha annyi esze sincsen, hogy munkát találjon magának a házban, akkor leszek én csak vele bajban!

De eltitkolta rosszkedvét, szépen, barátságosan beszélt a feleségével, ahogy az már a házasság első napjaiban történni szokott:

- Menj át a szomszédasszonyhoz, lelkem, s nézd meg, hogy az mit csinál, aztán te is úgy tegyél! - Azzal becsukta az ajtót, és elhajtatott fáért.

Az ifjú menyecske nyomban átment a szomszédasszonyhoz megnézni, hogy mit dolgozik. Az éppen abban fáradozott, hogy a régi kemencéjét szétszedje, és újat rakjon.

A fiatalasszony hazasietett, ő is szétszedte a vadonatúj kemencéjüket, hogy majd újat rakjon. Mivel azonban sohasem látott még ilyen munkát, mindent rosszul csinált, így azután persze semmi sem lett az egészből.

Mikor a férje hazaért, és látta, mit csinál a felesége, csak a fejét csóválta, mondván:

- Ejnye, feleség, mit műveltél?

- Hát csak azt, amit te mondtál. A szomszédasszonyunk is ezt csinálta!

Az ember belátta, hogy itt nem segít a sok beszéd. Nagy fáradtsággal újra rendbe hozta a kemencét, de ez csak amolyan egyebugya munka volt, mert az asszony mind eltörte a téglákat.

Másnap az ember újra kihajtott az erdőre fáért, és mivel az asszony megint csak nem tudta, mitévő legyen, hanem tőle kérdezte, hogy hát milyen munkához is lásson, ismét azt mondta neki: nézze meg, mit csinál a szomszédasszony. A szomszédasszony pedig éppen mosott a teknőben, és akkor öntötte rá a forró lúgot a ruhára.

Az ifjú menyecske is fogott otthon egy sajtárt, és mivel nem volt mosnivaló ruhája, fogta a férje bundáját és csizmáit, belerakta a dézsába, és forró lúgot öntött rá, úgyhogy a bundáról levált a prém, a bőr pedig elégett. Mikor ki akarta szedni a dézsából a holmit, szétmállott a kezében.

A férje késő este ért haza, és rémülten látta, hogy mit csinált a felesége. Kedvetlenül csóválta a fejét:

- Asszony, asszony, nem jól van ez így! Mit csináltál már megint?

- Hát csak azt, amit a szomszédasszony. Hiszen te mondtad, hogy ugyanazt csináljam, amit ő!

Mivel azon, ami megtörtént, változtatni már nem lehetett, a férfi jobbnak látta hallgatni. Magában azonban azt gondolta:

- Hová vezet mindez? A feleségem ostobasága párját ritkítja!

Másnap igyekezett gyorsan elmenni hazulról, mert nagyon kedvetlen volt. A felesége azonban utána kiáltott:

- Mit munkálkodjak máma?

- Semmit!

Akkor azonban eszébe jutott az embernek, hogy a szomszédasszony sem fog azért mindennap kemencét rakni meg ruhát szapulni. Ezért aztán visszaszólt:

- Nézd meg, mit csinál a szomszédasszony!

A menyecske átszaladt, és látta, hogy a szomszédasszony éppen káposztát főzött. A káposzta tetején egy darabka szalonna pirult.

A bolondos Liza hazaszaladt, mivel azonban a házban egyetlen fazékban sem talált káposztát, fogott két oldal szalonnát, apró darabokra vágta, aztán kiment a kertbe, és minden fej káposztára tett egy darab szalonnát. Káró, a házőrző kutyájuk persze nagyon megörült ennek, és nyomban nekilátott, hogy egyik darab szalonnát a másik után bekapja. Ezt látva a bolondos Liza rászólt a kutyára:

- Hohó, hát ezt már nem!

Megfogta a kutyát a nyakörvénel, bevonszolta magával a házba, és odakötötte a pincében a boroshordó csapjához. Eközben azonban mindkét szomszédjuk kutyája átugrott a kert sövényén, mind megették a szalonnát, és aztán eltűntek.

A szegény Káró nyála azonban szintén változatlanul csorgott a finom szalonna után, amit már egyszer megkóstolt. Addig ugrált, kapálózott, amíg egyszer csak kirántotta a csapot a hordóból. Azzal kiugrott a pincéből, és a kötélen maga után húzta a csapot a kertbe.

Az asszony meglátva, hogyan ömlik a hordóból a bor, összecepta a kezét, és így kiáltozott:

- Jaj, jaj, csak abbahagyná már, és ne folya tovább!

De bizony a bor csak folyt tovább mindaddig, míg végül egyetlen csepp sem maradt a hordóban. Akkor aztán a menyecske megkönnyebbült szívvel megszólalt:

- Hála istennek, hogy végre nem folyik már több!

Hanem most aztán hogyan szárítsa fel a nedves padlót? Törte a fejét, addig törte, míg szerencsére eszébe jutott az a két zsák liszt, amit az ura hozott előző nap a malomból. Gyorsan elkezdte szórni a lisztet, míg csak a két zsák ki nem ürült, és a padló fel nem száradt.

- Igazán boldog lehet a férjem, hogy ilyen okos felesége van! - mondta magában nagy megelégedéssel.

Mikor aztán este hazajött a férje éhesen, és meghallotta, hogy megint mi történt, még az esze is megállt. Végre mély lélegzetet vett, és így szólt:

- Asszony, asszony, hogy lehetsz ilyen rettentő okos? Én ezt már nem sokáig bírom, hiszen maholnap tönkrement ember leszek!

Következő nap korán elment.

- Hát ma mit dolgozzak? - kiabált utána a felesége.

A férfi nagy zavarban volt. Semmit, akarta mondani, mert attól rettegett, hogy még nagyobb örültség juthat az asszonynak eszébe. Azt sem akarta most már mondani, hogy figyeljen a szomszédasszonyra, az mit csinál, mert ebből eddig még mindig csak baj lett.

- Nézd - mondta -, a kemence mögött van egy fazék tele tökmaggal, vigyázz rá nagyon, nehogy elvesszen!

- Jól van, jól van - felelte az asszony.

Azzal a férfi megint elhajtott fáért. Abban a fazékban pedig a férj teljes öröksége és megtakarított vagyona volt csillogó aranyakban, csupán azért volt a tetejére szórva egy marék tökmag, mert azt gondolta az ember, hogy a tökmagos fazékban fogják a tolvajok a legkevésbé keresni a pénzt, és addig senkinek sem jut eszébe tökmagot lopni, amíg valami jobbat találhat.

Ekkor azonban az történt, hogy egy székely jött a faluba kukoricakásás fazekakkal meg egyéb más cserépedényekkel, és kirakta a cserére szánt fazekait. Mindenfelől odasereglettek az asszonyok: az egyik búzát hozott, a másik rozsot, a harmadik kukoricát, meg ehhez hasonlót, és minden fazék ára fejében félig, vagy egészen, vagy akár kétszer is megtöltötték az edényt aszerint, ahogy megegyeztek a fazekassal, illetve aszerint, hogy tiszta vagy szemetesebb gabonát kínáltak az áruért.

Az ifjú menyecske is odafutott, és látta, hogyan vásárolnak a szomszédasszonyai. Ő is szeretett volna valamit venni, de hát nem volt a háznál egy szem gabona sem otthon.

Akkor eszébe jutott a tökmag. Bánatos hangon kérdezte a székelytől, nem adna-e neki fazekat a tökmagért cserébe? A székely először nemmel válaszolt. De mivel az asszony folyton a fülébe siránkozott, végül is azt mondta:

- Na nem bánom, eredj és hozd ide!

Arra gondolt, hogy a gyerekeinek majd örömet szerez vele, és mivel úgy erőltették rá, hát remélte, hogy olcsón megkaphatja.

Az asszony megállás nélkül szaladt hazáig, és nemsokára vissza is ért a tökmagos edénnyel. A székely kis ideig kotorászott a tökmagban, hogy lássa, elég száraz és ép-e. Egyszer csak aztán észrevette, hogy a tökmag közül aranyak csillognak elő. Uccu, nyomban kezébe csapott a menyecskének:

- Mivel ilyen szép száraz ez a tökmag, hát cserébe neked adom az összes fazekamat!

Nem is akadt boldogabb asszony az egész faluban a bolondos Lizánál! Haza akart szaladni, hogy kosarat hozzon az edénynek.

- Semmi szükség rá! - mondta barátságosan a székely. - Majd arra hajtok a szekeremmel, és hazaviszem neked az edényt.

- Ó, de jó ember vagy te! - kiáltotta elragadtatva a menyecske. - Mire odaérsz, addigra kitakarítom a házat.

Ezzel az asszony elszaladt.

A székely a bajuszát pödörte, és úgy nevetett magában, mintha tíz vasárnapja következne egymás után, mert ilyen boltot biz' isten még soha életében nem csinált. De biztos, hogy a bátyjai sem, pedig mindannyian elég régóta kereskedtek a szászok lakta vidéken kukoricakásás edényeikkel.

Gyorsan befogta sovány lovacskáit, elhajtott az asszony házához, ott lerakta az összes edényt, és úgy elvágtatott a hegyeken túlra, mint a szélvész, mert észrevette, hogy az asszony nincs egészen eszénél, és joggal tartott tőle, hogy ha a férj közben haza találna érni, még meg-híúsítaná ezt a remek üzletet.

Az asszony pedig nagy örömeiben egyenként fogta a fazekakat, és körülaggatta velük a falakat. Végül még egy kicsike fazék maradt a kezében, de annak már nem akadt több szeg a falon, ezért Liza rákiabált a többi fazekakra:

- Adjatok már egy kis helyet ennek a szegény kis fazéknak!

De a fazekak nem hallgattak a felszólításra, hiába kiabált Liza.

Erre aztán elfutotta a méreg, fogott egy dorongot, és mind leverte a fazekakat, a kicsike fazekat meg azon nyomban felakasztotta, és boldogan táncolta körbe a szobát:

- Úgy kell nektek! Így jár az, aki nem fogad szót! Hadd legyen ennek a kicsinek is jó dolga!

Miközben így beszélt magában a darabokra tört fazekakhoz, hazajött a férje. Az asszony nagy boldogan elmesélte neki, hogyan cserélte el azt a vacak tökmagot fazekakra, és azután hogyan büntette meg a gőgös nagy fazekakat, amiért nem akartak helyet adni annak a szegény legkisebbiknek.

- Asszony, asszony! - kiabált rá a férje. - Meg kell bolondulni attól, amit te művelsz! Ó, jaj! Az egész keserves munkával szerzett vagyonom meg az örökségem is odavan! Merre hajtott el az az ember?

- Arrafelé! - mutatta az asszony az irányt.

- Merre?

- Hát arrafelé! - kiáltotta a menyecske, ismét másik irányba mutatva.

- Merrefelé?

- Erre! - és azzal egy harmadik égtáj felé mutatott.

- De hát mondd meg már végre pontosan, merre ment?

- Hát erre! - és azzal megint másik irányba mutatott az asszony a kezével.

A szerencsétlen férj úgy érezte, hogy ég a talpa alatt a föld, és menten megnyílik alatta. Szeretett volna utánairamodni a székelvénynek, de hát most melyik úton is induljon el a végén?

- Gyere velem, keressük meg azt az embert! - kiáltott rá a feleségére, és elszaladt az orra után, nyomában az asszonnyal.

A legközelebbi hegytetőn hátrafordult, és odakiáltott a menyecskének:

- Fussál vissza, mert a házajtó nyitva maradt! Zárd be, mert különben még képesek mindenünket ellopni!

Az asszony visszament, de mivel mindig fordítva akarta bedugni a kulcsot a zárba, és így persze nem is tudta bezárni az ajtót, leakasztotta az egészet, és a vállára vette, aztán zihálva futott a férje után, hogy csak úgy patakzott róla a verejték.

Már messziről elkezdett kiabálni, mikor meglátta a férjét:

- Várj meg, kedves férjem, és zárd be te az ajtót, mert én nem értek hozzá!

A boldogtalan férj erre már képtelen volt türtőztetni magát, dühé és türelmetlensége elérte tetőfokát:

- Eredj, te ostoba! - mondta neki. - Menjél, amerre akarsz. És soha többet ne halljak rólad!

Magában pedig azt mormolta:

- Most már elhiszem, hogy igaza volt öregapámnak, aki mindig azt mondotta: „Egy ostoba feleség rosszabb, mint a pestis! Több bajt okozhat, mint víz és tűz együtt! Ég óvjon minden embert az ilyen szerencsétlenségtől!”

Azzal futott, futott, megállás nélkül, hogy megszabaduljon ostoba feleségétől, de az asszony csak szaladt utána, hátán az ajtóval. És még tán ma is szalad, ha csak oda nem ért azóta a bolond asszonyok falujába, ahol az okos asszonyok folyton hordják szitában a vizet a konyhára, és le nem telepedett náluk.

BOLOND JANKÓ

Egy asszony folyton férjhez szeretett volna menni, egyszer aztán végre elérte, amit olyan régóta hiába kívánt: férjet kapott. Ezért a férjét azonban egyetlen asszony sem igen irigyelhette. A ház körül, a gazdaságban a világon semmire sem lehetett használni az embert, mert mindent fordítva és ostobán csinált.

Akkor az asszony azt gondolta, hogy legalább a piacra elküldi az embert, vásároljon be ott egyet-mást, mialatt ő odahaza ellátja a háztartást. Elküldte hát a legközelebbi csütörtökön, hogy vegyen öneki gombostűt.

Jankó - így hívták a férjét - kiszaladt a piacra, és minden szembejövőtől megkérdezte, nincs-e eladó gombostűje, és közben mutogatta a krajcárját. Végül egy furfangos örmény eladott neki egy ócska, nagy tűt, amelyik már fabatkát sem ért, azért a krajcárért.

Jankó nagyon örült, két kezébe fogta a tűt, és miközben folyvást dörgölte, futva tartott hazafelé. Mivel azonban nagyon hideg volt, fázott az ujja. Ekkor okos gondolata támadt: előtte hajtott egy szekér, amelyik szalmát vitt a disznópörköléshez, annak a tetejére hajította a tűt, és futott a szekér után.

Mikor a házukhoz értek, odakiáltott a kocsisnak:

- Haj, haj!²

A kocsis hátranézett, és meglátva a bolond Jankót, megszólalt:

- Ejnye, mért nem mindjárt szalma! - és azzal tovább hajtott.

- Ó, jaj-jaj! A tűm, a tűm! Állj meg hát egy kicsikét!

Akkor aztán elmesélte Jankó, hogyan dobta fel a tűt a szalma tetejére. A kocsisnak azonban nem volt kedve azért ledobálni az egész szalmarakományt, hogy megkeressék a tűt, így hát nevetve elhajtott, Jankó pedig sírva futott be a házba, és elpanaszolta a feleségének, milyen szerencsétlenül járt.

- Ó, te ostoba! - kiáltotta az asszony. - Ha az ember ilyesmit vásárol, akkor azt szépen a kalapjába tűzi.

- Hát most már, hogy tudom, legközelebb majd én is így teszek!

A következő csütörtökön megint elment a vásárba Jankó, és két vaspántot vett, hogy megvasalják vele a kocsikereket. Nagy fáradtsággal a kalapjába tűzte, és egy erős kötéllel odakötözte őket, így tette föl aztán a fejére a kalapot, és hazafelé indult. De a nehéz vasak hol előre, hol hátra, hol jobbra, hol balra húzták a fejét, és úgy tántorgott végig az úton, mint a részeg; közben pedig két kezével folyton-folyvást fognia kellett fején a kalapot. Az emberek, akik a vásárra tartottak, vagy onnan jöttek, megálltak és kinevették, az iskolából hazafelé tartó gyerekek pedig utána futottak, nevetgélve és gúnyolva a szerencsétlent. Szegény Jankó nyaka végül már egészen meggörbült és megmerevedett, és úgy érezte, nem bírja már tovább. Mikor végre hazaért, a szobába belépve, így sóhajtott fel:

- Na, asszony, te aztán jól kitanítottál engem! Nesze neked!

- Ó, te ostoba! Hát ha ilyesmit vásárol az ember, akkor kötelet köt rá, és annál fogva húzza maga után!

² Heu: a szászrégeni tájszólásban szénát jelent.

- Na várj csak, most már tudom a módját. Legközelebb majd így is csinállok!

Megint eljött a csütörtök, és az asszony újból elküldte Jankót a vásárba, hogy vegyen egy pár oldalszalonnát. Jankó meg is vette a szalonnákat, az elejükre hosszú kötelet kötött, és annál fogva húzta maga után. Az út porzott, a szalonna súrlódott, a kutyák pedig utánaszaladtak, és rángatták, marcangolták a szalonnát. Mire Jankó hazaért, már csak egyetlen darabka fityegett a kötélen. A járókelőknek meg az iskolás gyerekeknek persze volt megint min nevetniük.

Hazaérve azt mondta Jankó a feleségének:

- Te aztán megint csak jól kioktattál engem. A kutyák majdnem az egész szalonnát felfalták!

- Ó, te ostoba! Hát ha az ember ilyesmit vásárol, akkor elől kötelet köt rá, és a hátára veti!

- No, jól van, most már tudom, hogyan kell. Legközelebb majd én is így csinálom!

A következő csütörtökön megint elküldték a piacra. Ez alkalommal kisborjút vásárolt, a nyakára kötött az állatnak egy kötelet, és annál fogva hátára vetette, nem csoda, ha szegény pára hamarosan lógó nyelvvvel kimúlt.

- Szegény boci, éhes vagy! - gondolta magában Jankó, mert különben nagyon résztvevő szíve volt a jámbornak. - Na, várj csak, majd otthon mindjárt adok neked enni!

Mikor hazaért, örömeiben így szólt a feleségéhez:

- Na, asszony, most aztán nem lesz okod a szidásra!

- Ó, te ostoba! - kiabált rá a felesége. - Hiszen megfojtottad ezt a szegény kisborjút! Ha ilyesmit vásárol az ember, kötelet köt a nyakára, és szépen maga mellett vezeti, szelíden megsimogatja, hazaérve pedig beköti az istállóba a jászolhoz, aztán füvet és sarjúszenát tesz elébe!

- Na, most már pontosan tudom, mit is kell tennem. Várj csak, feleség, majd meglátod, hogy legközelebb úgy is történik!

A legközelebbi csütörtökön aztán Jankó újból elment a vásárra, és egy agarat vásárolt. Ennek aztán kötelet kötött a nyakára, annál fogva szépen hazavezette, bekötötte az istállóba a jászolhoz, aztán füvet és sarjúszenát rakott elébe.

Mikor a felesége kijött és meglátta, hogy mit csinált Jankó, összecepta a két kezét, és felkiáltott:

- Ó, te ostoba! Hát mit vettél? Hiszen ez egy vadászkutya, aki ilyennel jár-ke, az odakiált neki: „Hej, hej! Hej, hej!” Arra aztán a kutya elfut, és megfogja a nyulat. Az ilyen állatot azonban nem szokták istállóba kötni, hanem a szobában a helye, és nem füvet meg sarjúszenát kap enni, hanem kenyeret meg csontot!

Azzal elvágta a kutya nyakán a kötelet, bevezette a szobába, és enni adott neki. Mivel pedig a kutya nagyon karcsú és sovány volt, Petrezselyemnek nevezte el.

Mostantól kezdve azonban nem küldte el többé a férjét bevásárolni, mivel az ember mindig mindent visszajára csinált, és így nagy kárt okozott a gazdaságban. A következő csütörtökön tehát az asszony maga ment el a vásárba, ahogy azelőtt is tette, a férjének pedig azt mondta:

- Vigyázz a gyerekre a bölcsőben, hogy nyugodtan aludjon, és a tűzön fővő fazékba tegyél petrezselymet.

- Most már tudom mindennek a módját, s meglásd, jól is fogom csinálni! - mondta Jankó.

Alig tette ki a felesége a lábát a házból, ott hagyta a bölcsőt, kiment, fogta a fejszáját, apró darabokra vágta Petrezselymet, és a darabok nagy részét belerakta a fazékba. Mikor aztán belépett a szobába, a gyerek kiabált és nyugtalan volt. Erre az ember elkezdte ringatni a

bölcsőt, a gyerek azonban csak még jobban bömbölt, mert éhes volt. Akkor észrevette Jankó, hogy megrándult a gyerek feje teteje - a feje lágya ugyanis remeg a kisgyerekeknek, ha izgatott. Jankó azonban azt gondolta, hogy egy rosszindulatú hólyag az ott feje búbján a gyereknek, fogott hát egy nagy tűt, és összevissza szurkálta. A szegény gyerek csupán egyet-kettőt rándult, s aztán már halott volt. Jankó pedig örült, mert azt hitte, hogy a gyerek elaludt.

Mikor a felesége hazaért, elmesélte neki, hogy a Petrezselymet nem tudta egészében beletenni a fazékba, és azzal megmutatta neki azt a néhány darabot, ami még kimaradt a kutya húsból. Azt is elmesélte azután, hogy a gyerek milyen hangosan kiabált, és hogy végül is mi módon hallgattatta el, s attól kezdve most már egyvégtében alszik, nézze csak meg.

Mikor az asszony odanézett a bölcsőben fekvő kisgyerekre, elszörnyedt, látván, hogy a gyerek halott.

- Jaj, jaj! - sikoltotta. - Te ostoba! Mit tettél?

Fájdalmában kezét tördelte, és hosszú ideig képtelen volt összeszedni magát, csak vigasztalanul járt-kelt a házban. Végül aztán így szólt a férjéhez:

- Eredj ki, és keress néhány deszkát, hogy koporsót csinálhassunk belőle a gyermeknek!

Jankó kifutott, és mindenfelé keresgélt, de sehol sem talált deszkát. Végre egy palánkhöz ért, bedugta a fejét két deszka közé egy résbe, azzal a szándékkal, hogy a felső deszkákat így kiemeli, ezzel azonban, ahogy megmozdította, súlyánál fogva az egész palánk a nyakába zuhant, és úgy beszorult a deszkák közé, hogy képtelen volt kihúzni a fejét, és kis híján megfulladt.

Akkor néhány fiú meglátta, azok aztán elmondták a feleségének, hogyan járt az ura, s az asszony odasietett segítségére, és kivonszolta.

- Te ostoba! Eredj haza, majd én hozok deszkát!

Azzal az asszony elment, megrendelte a koporsót és a temetést. Mivel azonban attól félt, hogy férje megzavarhatja ostobaságával a komoly temetési szertartást, eldugta a férje kalapját, hogy emiatt otthon kelljen neki maradnia.

Alighogy elhagyta a temetési menet a házat, Jankó bizony, sokáig keresgélvén a kalapját, egy ahhoz hasonló hosszú köpülőt vett elő, azt nyomta a fejébe, azután bezárta az ajtót, és a temetési menet után eredt.

Az emberek, meglátva Jankót ebben az öltözékben, nem tudták visszafojtani nevetésüket. Jankó pedig odafutott a feleségéhez, és nagy vidáman azt mondta:

- Látod, azért is veletek megyek. Pedig azt akartad, ugye, hogy otthon maradjak, és semmit se lássak?!

- Fordulj vissza, Jankó, ég a ház! - kiáltotta az asszony, ilyen tapintatosan akarván őt hazaküldeni.

A férje azonban visszakiabált:

- Te megbolondultál, asszony, hiszen ez lehetetlen! A kulcs itt van a zsebemben!

Erre aztán véget ért az asszony türelme, és hirtelen félbeszakította:

- Tűnj el a szemem elől, te tökkelütött, hogy soha többé ne lássalak!

Jankó nem mondatta ezt magának kétszer, hanem elfutott.

De mikor a gyermeket már eltemették, és az asszony visszament egyedül az otthonába, ezt mondta:

- Jobb, ha az ember malomkövet köt a nyakába, és vízbe ugrik, mintsem ilyen ostoba férje legyen. Jaj az olyan asszonynak, akire az Úristen ilyen büntetést mér!

Az ostoba férj pedig a köpülővel a fején nekiiramodott a nagyvilágnak, nehogy a felesége meglássa, és még azóta is fut, ha csak oda nem ért az okos emberek falujához, akik a fényt és a levegőt zsákokban hordják, hogy azokból csináljanak üveget az ablakukra. Ha odaért, akkor biztosan letelepedett Bolondokfalván.

MESE A VÖRÖS KAKASRÓL (Csalimese)

- Kedves nagymama, mondjál egy mesét!
- Nos, jól van. Hallottátok már a vörös kakasról szóló mesét? Jaj, az ám a szép történet!
- Hát akkor meséld el!
- Én nem azt mondom, hogy „Hát akkor meséld el!”, hanem azt, hogy „Hallottátok már a vörös kakasról szóló mesét?”
- Hát hiszen éppen ezt mondtad!
- Ej, dehogyis ezt mondtam én, hogy „Hát hiszen éppen ezt mondtad!”, hanem azt, hogy: „Hallottátok-e már a vörös kakasról szóló mesét?”
- Nem, még sohasem hallottuk. Meséld el hát!
- Ki mondta ezt így: „Nem, még sohasem hallottuk, meséld el hát!” Én azt mondtam: „Hallottátok-e már a vörös kakasról szóló mesét?”
- Ó, uramisten, hát már nem tudjuk, hogy mit mondasz, és mit kérdezel, és hogy mit hallottunk meg mit nem hallottunk!
- De hiszen nem így mondtam én, hogy: „Ó, uramisten, hát már nem tudjuk, hogy mit mondasz, és mit kérdezel, és hogy mit hallottunk meg mit nem hallottunk!”, hanem azt, hogy: „Hallottátok-e már a vörös kakasról szóló mesét?”
- Hallottátok-e már a vörös kakasról szóló mesét? Hallottátok-e már a vörös kakasról szóló mesét?
- Így, most jól van. Most már tudjátok, hogy meséltem nektek idáig. Jegyezzétek meg hát a szomorú történet végét is:
*Az a kakas vörös volt,
a mesémnek vége volt!*
- De nagymama! Hát miféle mese volt ez?

MESE AZ ÖREG PARASZTRÓL, AKI A KEMENCE MÖGÉ MENT SZÁNTANI

Volt egyszer egy öreg paraszt, az fogta egy szép napon az ekéjét, és elment a kemence mögé szántani. Addig-addig szántogatott, míg egyszer csak talált egy nagy ládát.

- Vajon mi lehet benne? - töprengett.

Bizony nagyon furdalta a kíváncsiság, de a láda be volt zárva, és hatalmas lakat volt rajta.

Elment hát a paraszt, és hívott egy lakatost, akinek sok kulcsa volt. Ez fogta a legnagyobb kulcsot, az éppen beleillett a zárba, így hát kinyitotta vele a ládát. Hát mit látnak? A ládában egy másik láda volt, az is be volt zárva. Erre a lakatos elővette a második kulcsot, és azt is kinyitotta. Abban megint egy újabb ládát találtak, és ez még így folytatódott jó ideig: a ládában mindig egy újabb láda volt, s egyik szebb volt, mint a másik.

Végül is egy kicsike, aranyozott ládikóhoz értek. De a lakatosnak addigra már minden kulcsa elfogyott. Fogott hát egy aranygombostűt, abból készített egy icipici kulcsocskát, és azzal kinyitotta a ládikót. Akkor aztán végre meglátták a nagy csodát: egy icike-picike aranyboci volt benne, amelyik annyira lerágta a farkincáját, hogy már csak egy icike-picike csontocska maradt belőle.

Ha a kisboci farka hosszabb lett volna, az én mesém is tovább tartott volna!

MESE AZ ÖT LÁBUJJRÓL

Tudod-e, hogy a nagy lábujjad miért olyan kövér, és a többi miért olyan sovány?

Elmondom neked a történetüket:

Ez (a kis lábujjad) elment egyszer az erdőbe, (ez a második) fogott egy nyuszt, ez (a középső) hazavitte, ez (a negyedik) megsütötte, és ez a csúf, kövér (a nagyujjad) egymaga megette az egészet.

Szép dolog volt ez? Bizony nem volt szép!

Ezért is nem szíveli a többi lábujjad mind a mai napig azt az egyet!

MESE A KEZED ÖT UJJÁRÓL

Piki (a mutatóujj), Liki (a középső ujj), Csiki (a gyűrűsujj) és a kis Miki (a kisujj) elmentek egyszer a mezőre, és fivérüket, Tokit (a hüvelykujjat) otthon hagyták. Hiába mondta nekik Toki, hogy ne induljanak el nélküle, mert még bajba keverednek, mégis otthon hagyták.

Piki így szólt:

- Én majd mutatom az utat.

Liki, mint valamennyiük között a legnagyobb, folytatta:

- Én majd elöttetek állok, és irányítlak benneteket.

Csiki megtoldotta:

- Én viszem majd utánatok a kincseket.

A sort a kis Miki zárta le ezekkel a szavakkal:

- Én meg majd okos tanácsaimmal segítelek benneteket!

Így hát útra keltek: legelől Piki, utána jött Liki, őt követte a gyűrűssel borított Csiki, s leg-hátul ballagott a kis Miki.

Rövid idő múlva egy vízpartra értek, de a hidat elsodorta az ár; ott álldogáltak hát jó ideig, és egyre várták, hogy a víz majd csak elfogy, az azonban folyton-folyvást folyt, és egyáltalán nem látszott úgy, mintha ki akarna apadni.

Akkor a kis Miki így szólt Likihez:

- Eredj, te hosszújancsi, járkálj föl-alá a parton a gólyalábaiddal, és nézd meg, nem talál-sz-e gázlót vagy pallót, ami átvinne a folyón! Míg te ez után jársz, mi többiek megpróbálunk csónakot építeni.

Azzal a három kicsi elindult csónaknak való fát keresni. Szerencsére találtak egy nagy francia (vagy olasz) diót.

- Ha legalább fel tudnánk nyitni - mondta a kis Miki -, akkor nyomban készen is lenne a csónak!

Erre aztán Piki és Csiki kétfelől megmarkolták a diót, és lám, amikor összeszedték minden erejüket, húzták, ráncigálták, a dió egyszerre csak felpattant. Nyomban fogták az egyik fél dióhéjat, jól kivájták, és levitték a folyóhoz.

Eközben visszajött Liki is, mondván:

- Semerre sincs sem gázló, sem híd!

- Most már nincs is rá szükség! - mondta a kis Miki.

Valamennyien beleültek a dióhéjba. A legkisebbik kormányzott, a többiek meg eveztek, így aztán szerencsésen át is értek a túlsó partra.

Ott kiszálltak, tovább vándoroltak, és egyszer csak egy nagy kerthez értek. Be is mentek nyomban a kertbe, ahol egy nagy hordót találtak színültig tele mézzel. Piki belenyúlt a hordóba, és megkóstolta, és mivel a méz jó édes volt, mindig újra meg újra belenyúlt, és szüntelenül nyalakodott.

Végül a többiek elunták a dolgot, és tovább akartak menni, Piki azonban nem akart jönni, hogy mutassa nekik az utat; Liki hiába adta ki parancsait, Csiki meg félt a rablóktól, és a kis Miki így szólt:

- Piki rosszul végzi a dolgát, s a vége majd az lesz, hogy még pórul járunk!

Mielőtt még észbe kaphattak volna, máris jött egy nagy csúnya medve, és fenyegetően brummogta:

- Na, ti tolvajok, most végre megfogtalak benneteket! Na megálljatok csak, majd adok én nektek mézet! Egy pillanat alatt felfallak mindnyájatokat!

Az ujjacskák erre úgy megrémültek, hogy mukkanni sem mertek. De aztán mégis csak meg-eredt a szavuk. Térdre estek a medve előtt, és kegyelemért könyörögtek:

- Nem tudhattuk, mackó, hogy ez a mézeskert a tiéd!

De minden rimánkodás hiábavaló volt, s a medve már éppen neki akart fogni, hogy sorban lenyelje őket, amikor a kis Mikinek okos ötlete támadt:

- Kedves mackó! - szólalt meg. - Mi öten vagyunk testvérek, s a legidősebb fivérünk, Toki otthon maradt. Hát ha már meg kell halnunk, kérlek, várj legalább addig, amíg őt is idehívom, hogy együtt halhassunk meg mindnyájan!

A mohó mackónak megtetszett az ötlet. Semmi kifogása nem volt az ellen, hogy egy jó falattal többre tegyen ilyen módon szert.

Így hát az incifinci kis Miki hazafutott, és segítségül hívta Tokit.

Toki először szörnyen haragudott, mondván:

- Minek is mentetek el? Nem megmondtam nektek már akkor, hogy ez lesz belőle? Most aztán ficánkolhattok!

A kicsi azonban addig-addig kérlelte, hogy végül is megkönyörült rajtuk, felmarkolt egy nagy buzogányt, és elment utánuk.

Amikor aztán odaértek a kis Mikivel a mézeskerthez, valamennyien egyszerre rárontottak a medvére, és a nagy, erős Toki agyoncsapta a buzogánnyal. Aztán együtt hazamentek, és mind az öten nagyon-nagyon boldogok voltak.

Ettől kezdve a többi négy ujj soha el nem indult sehová az erős Toki nélkül, nem is érte őket ezután soha semmi baj. Liki ettől kezdve mindig a középén maradt, ezért is hívják mindmáig középső ujjnak. A nagy kövér Toki és a kis Miki őrt állva mindig a két szélén mennek, mivel amaz az erejével, emez az agyafúrtságával védi a többieket.

A kicsit mindig bevonják a tanácskozásba, ha valami okosat akarnak kisütni. Ezért is mondják mind a mai napig, hogyha valakinek bölcs ötlete támadt, hogy: „A kisujjából szopta!”

A BIVALYTEHÉN MEG A HALACSKA

Egyszer egy nagy-nagy bivalytehén egy pici patakhoz ment, és mivel olthatatlan szomjúság gyötörte, szünet nélkül ivott.

Lakott abban a patakban egy icipici halacska. Ez a halacska mindig nagyon vidám volt, ugrált, ficánkolt, és játszott a csillogó kavicsokkal. Most azonban nagyon megijedt ez a virgonc kis jószág, hogy a bivalytehén az összes vizet kiissza, ezért odakiáltott neki:

- Miért iszol ilyen rengeteget? Azt akarod talán, hogy itt maradjak a száraz homokon, és elpusztuljak? Hagyd már abba, mert különben neked megyek!

Azonban a bivalytehén csak ennyit mormogott gúnyosan:

- Bah! Te kis vacak! Mindjárt meg talállok ijedni tőled. Vigyázz, nehogy véletlenül lenyeljelek! - s azzal ivott, ivott, egyre tovább, míg végül egyetlen csepp víz nem sok, de annyi sem maradt a patakban.

Erre a halacska szörnyen megharagudott, kiugrott a partra, és egyszeriben lenyelte a hatalmas állatot.

Ugye, ti is azt mondjátok, hogy a bivaly azt kapta csupán, amit megérdemelt? Miért itta ki az összes vizet a szegény halacska elől, s miért gúnyolta ki még ráadásul?!

A KISKACSA VILÁGGÁ MEGY

A kiskacsa illegve-billegve világkörüli útra készült, amikor odajött hozzá az ugribugri béka, és megkérdezte:

- *Hová, hová, kiskacsa?*
- *Messze, a nagyvilágba! -*
- Felelte a kiskacsa.*
- *Én is veled tarthatok? -*
- A béka így vartyogott.*
- *Hát ülj fel a farkamra! -*
- Felelte a kiskacsa.*

Azzal a béka feltelepedett a kiskacsa farkára, és elindultak együtt. Akkor jött a nagy malomkő, és megkérdezte:

- *Hová, hová, kiskacsa?*
- *Messze, a nagyvilágba! -*
- Mondták kacska és béka.*
- *Veletek tarthatok-e? -*
- Malomkő ezt kérdezte.*
- *Hát ülj fel a farkamra! -*
- Ezt vartyogta a béka.*

A nagy malomkő felpattant a béka farkára, és így indultak lassan, lépésben tovább.

Akkor jött a piros arcú parázs, és megkérdezte:

- *Hová, hová kiskacsa,*
- Malomkő meg kisbéka?*
- *Messze a nagyvilágba! -*
- Felelték rá mindhárman.*
- *Veletek mehetek-e? -*
- A parázs ezt kérdezte.*
- Malomkő meg azt mondta:*
- *Ülj fel hát a farkamra!*

Erre a pirosan izzó kis parázs is felkuporodott, és nagyon vidám és boldog volt, hogy lám, ő is világot láthat! Így utaztak tovább, és elértek a folyóhoz.

A kiskacsa beúszott, és mikor a víz közepére ért, megszólalt:

- Most tartsátok főt magatokat, énnekem le kell merülnöm, hogy halacsát fogjak magamnak!

Ó, jaj! Bizony jaj volt ekkor a malomkőnek meg a parásznak: mindketten beleestek a vízbe. A malomkő azon nyomban lemerült a folyó fenekére, és soha többé senki nem látta. A parázs ugyan fönnmaradt a víz színén, de egyszeriben nem volt többé piros az orcája, hanem olyan feketére vált, mint a halál, s így csorgott le a tengerig.

Csupán a kiskacsa meg a béka maradtak életben, mivel ők mindketten tudtak úszni, és majd megpukadtak a nagy nevetéstől, és még a mai napig is nevetnek tán egyvégtében. Azok az emberek azonban, akik ezt a történetet nem ismerik, csak azt mondják rájuk, hogy hápognak és brekegne!

A CIGÁNY, A FARKAS, A RÓKA MEG A SZAMÁR A FARKASVEREMBEN

Egy cigánylegény éjszakának idején hazafelé ment a Mediáson tartott Margit-napi, július 13-i országos vásárról. Vidám volt, és jókedvűen, tántorogva botorkált végig az országúton, közben pedig hegedült hozzá. De mikor rátért az erdei ösvényre, eltévedt, és egy farkasveremben kötött ki. Sokáig ide-oda kóválygott benne, hátha kikeveredhetne valahogyan belőle. A verem falai azonban túlságosan magasak voltak, így hát minden igyekezete kárba veszett. Végül megadta magát sorsának, leült az egyik sarokban, és csendben maradt.

Egy idő múlva arra jött a farkas, és szintén beleesett a verembe. Alaposan megijedt, mikor meglátta a tüzes szemű, villogó fehér fogú szörnyeteget, behúzódott hát a másik sarokba, és ott lapított csendesen.

Kis idő múlva aztán arra vitt a róka útja is, és ő is beesett közéjük. Amint meglátta a sarokban a tüzes szemű, villogó fehér fogú szörnyeteget, azt gondolta magában: „De hiszen ez maga a megtestesült ördög!” Félelmében nem látta jól, ki is lehet a másik sarokban, így behúzódott a verem harmadik szögletébe, és csendben maradt.

Végül egy szamár jött végig ugyanazon az úton, és bummm!, ő is beleesett a verembe. Abban a pillanatban észrevette az égő szemű, villogó fogú szörnyeteget, és alaposan megijedt - bemászott hát a negyedik sarokba.

A cigány reszketett a félelemtől, és hogy valamiképpen úrrá legyen rajta, állá alá fogta a hegedűjét, és elkezdett rajta játszani.

A hegedűszót azonban sem a farkas, sem a róka, sem pedig a szamár nem képesek elviselni, így hát a farkas borzalmas vonításba kezdett, a róka ugatott, a szamár meg iázott.

- Ó, hát ti vagytok itt, sógorok? - kiáltotta oda a róka a farkasnak és a szamárnak. - Mindnyájan elvesztünk, ha nem hallgattok a tanácsomra. Szamár komám, te menj oda a verem falához, és állj a hátsó lábaidra, akkor aztán én és a farkas komám kimászunk a hátadon, és aztán tégedet is felhúzzunk!

A szamár úgy tett, ahogy a róka mondta, akkor azután a róka és a farkas kiugrottak, de bizony eszük ágába sem jutott, hogy a szamarat is felhúzzák, hanem örültek, hogy megmenekültek a veszélytől.

- Isten segítsen meg! - kiáltották oda a szamárnak, és már el is tűntek.

A cigány is megörült, amikor meglátta, hogy egyedül maradt a szamárral, mert azt jól ismerte. Abbahagyta a hegedülést, és így szólt hozzá:

- Ne félj tőlem, füleském, hiszen én vagyok a grabeni Midi, a kovács, aki rád verte a patkót!

Erre a szamárból is elszállt a félelem, így azután mindketten nyugodtan aludtak másnap reggelig.

A MEDVE, A FARKAS, A RÓKA MEG A NYÚL A MARGIT-NAPI VÁSÁRON MEDIÁSON

Egyszer a medve, a farkas, a róka meg a nyúl elégedetten üldögéltek együtt a zöld erdei házikóban. Akkor megszólalt a róka:

- Mi lenne, ha egyszer mi is elmennénk Mediásra, a Margit-napi vásárra? Azt mondják, ott lehet aztán igazán szórakozni!

A medve azt felelte rá:

- Hát ami azt illeti, én bizony már öreg vagyok, hamar el is fáradok, de ha a farkas koma velünk jön, és vigyáz ránk, akkor nem bánom. Nélküle azonban nem megyek, mert az emberek hamisak és gonoszok!

- Micsoda? Biz én nem félek tőlük! - kiabálta dacosan a farkas. - Veletek tartok, így hát ne féljetek, nem érhet benneteket semmi baj vagy szégyen!

- Én is, én is veletek megyek! - kiabálta lelkenedezve a nyúl.

- Elhallgatsz rögtön, te kölyök? - szólt rá a róka. - Te még nagyon tapasztalatlan vagy. Csak bámulnál szájtátva, és bajba rántanál bennünket!

Erre a nyuszi odasimult a farkashoz, mintha csak azt akarná mondani:

- Intézd el, hogy én is veletek tarthassak!

Ez nagyon tetszett a farkasnak, azért hát így szólt:

- A nyuszinak is velünk kell jönnie! - s azzal végigsimogatta a kis nyúl pofácskáját.

- Igen ám - mondta a medve -, de mindenkinek, aki a Margit-napi vásárra megy, kell, hogy legyen valamiféle mestersége. Hát mi mit mondunk, hogy kik vagyunk?

- Hát ez aztán igazán egyszerű - mondta a farkas. - Azt mondjuk majd, hogy diákok vagyunk. Te énekled a basszust, a róka az altot, a nyuszi meg a szopránt, én meg leszek a kántor, aki a dallamot vezeti, és a kórust dirigálja!

Amikor már mindent jól meghánytak-vetettek, mindegyikük kikefélte szépen a bundáját - mert a Margit-napi vásáron csak tiszta bundával szabad megjelenni -, s azzal fölkerelkedtek.

Ahhoz azonban nem volt bátorságuk, hogy világos nappal vonuljanak be a városba, így hát megvárták, míg alkonyodni kezdett. Akkor azután halkán, lábujjhegyen beosontak a külvárosba. Úgy mentek egymás mögött, libasorban, mint ahogy Balázsfalvára szoktak vonulni a kutyák: elől ment a farkas, utána a róka, amögött a medve, s a sort a nyúl zárta be.

Mint jól tudjátok, a külvárosban van egy nagy vendégfogadó. A fogadós éppen disznót vágott, és már messziről érezték a friss kolbász illatát.

- Ide bizony bemegyünk - mondta a farkas -, és jót eszünk-iszunk, mulatunk! Nem ismer itt minket senki emberfia!

A rókának nem nagy kedve volt a dologhoz, és előbb alaposan fontolóra vette a helyzetet, mert szerinte mindez kissé veszélyesnek látszott:

- Sógor, ne olyan hevesen!

A farkas azonban egyre csak a kolbász szagát szimatolta, se látott, se hallott, és be is nyitott nyomban a fogadó ajtaján.

- Jöjjenek csak! Isten hozta mindnyájukat! - köszöntötte őket a fogadós.

Erre aztán mind a négyen bementek.

- Frissen sült kolbászt és bort ide! De sokat! - kiabált a farkas. A pincér már hozta is. Az állatok leültek, ettek-ittak, és amint valami az asztalra került, pillanatok alatt el is tűnt a bendőjükben, a pincér nem győzött eleget hozni.

Végre aztán jóllaktak. Akkor jött a fogadós a krétával, és így szólt:

- Fizetni!

Igen, most aztán kezdődött a baj. Egyedül a farkasnak volt bátorsága beszélni. Azt mondta:

- Diákok vagyunk, és holnap majd énekelünk, azzal pénzt keresünk, és akkor fizetünk.

- Hát ez mind nagyon szép - felelte a fogadós -, de addig hagyjátok itt zálogba a kabátjaitokat!

A fogadós persze már akkor látta, miféle fizetők ezek a vendégek, amikor beléptek az ajtón, így aztán titokban elhívatta a szűcsmestert:

- Itt van a barátom, a szűcs, ő majd segít a vetkőzésnél!

Meghallva a szűcs nevét, valamennyien rémülten ugrottak fel, és az ajtóhoz rohantak, az azonban be volt zárva. A szűcs meg a fogadós most egymás után próbálták őket megfogni és megkötözni. A medve morgott, a farkas üvöltött, a róka ugatott, csak a nyúlak akadt a torkán a szoprán hangja, mert valósággal megnémult és megmerevedett félelmében - mai napig sem nyerte vissza a hangját! -, hát ez volt aztán az éneklés!

A farkas meg a róka minduntalan kicsúsztak a szűcs és a fogadós kezéből. Így hát legelőször a nyulat fogták meg, és ez annál könnyebben ment, mert a nyuszi képtelen volt elmozdulni a helyéről. Így aztán farkánál fogva a falhoz szögezték. Aztán a medvének estek neki, mert az meg öreg volt és nehézkes, neki is a farkát szögezték a falhoz.

No, most azután a farkasra meg a rókára került a sor. Ezek üvöltve, ugatva ugráltak vadul ide-oda, hol az ajtóhoz, hol az ablakhoz. A farkas végső kétségbeesésében még egyszer teljes erejéből nekiugrott az ablaktáblának úgy, hogy az kiesett, s vele együtt a farkas. Egyik lába eltörött, de azért felugrott, és nagy jajgatás közepette eliszkolt.

Látva azt, hogy most már szabad az út az ablakon át, a róka azon nyomban komája után ugrott. A fogadósne azonban éppen vajat akart köpülni a tejfölből, és kezében a tejfölöskanállal pont az ablaknál állt. Mikor látta, hogy a róka kifelé igyekszik, hozzácsapott a kanállal, de már csak a farka végét találta el. Ezért fehér a róka farka hegye mind a mai napig.

A szűcs meg a fogadós kiszaladtak, hogy megfogják a farkast, és helyreigazítsák az ablaktáblát, nehogy a rókának is sikerüljön elmenekülni - pedig eközben a ravaszdi koma már árkon-bokron túl járt.

A medve sem habozott, amint meglátta az ablaknyílást, amelyen keresztül a farkas meg a róka szerencsésen eliszkoltak. Húzta, rángatta az ablaktáblát, és addig-addig szorongodott az ablakon át, míg zsupsz!, egyszerre csak kint volt. A farka azonban ott maradt lógva a falon!

Erre aztán a nyuszinak is egyszeriben visszatért a bátorsága. Követte a medve példáját, ott hagyta a farkát a falon, és mire észbe kaptak, már szőrén-szálán eltűnt, márpedig nála sebesebben nemigen fut senki; megállás nélkül vágta, nem nézve sem jobbra, sem balra, míg csak az erdőbe nem ért. Mind a mai napig sem a medve, sem a nyúl nem váltotta ki a farkát, ma is ott láthatjátok még a mediási fogadóban, vagy ha ott nem, akkor a szűcsmesternél (már tudniillik annál a bizonyos mediási szűcsmesternél, ha ugyan még él, mert egy másik mediási szűcs csak róka farkat mutogat, pedig a róka nem hagyta ott a farkát!).

Azóta sem volt aztán se a medve, se a farkas, se a róka, se a nyúl sem együtt, sem külön-külön a mediási vásáron Margit-napkor. Valamennyiüknek elment tőle a kedve örökre. Még a ravasz róka úszta meg a legszerencsésebben ezt a kirándulást.

HOGYAN SZEREZTE MEG A RÓKA A FARKASNAK KÉT DISZNÓ HÚSÁT AZ ERDEI VENDÉGLŐS KAMRÁJÁBÓL?

Egyszer korán reggel odament a farkas a róka odújához, és bekiabált:

- Itthon vagy-e, róka koma?

- Persze, hogy itthon vagyok! - felelte a róka. - De mért háborgatsz nyugalomban?

- Ó, komám, könyörülj rajtam nyomorúságomban! Két napja egy falatot sem ettem. A gyomrom már odaszáradt a bordáimhoz, és ha rövidesen nem tudok valami tisztességes húsételt keríteni, hát végem van. Adjál valami jó tanácsot!

- Ejnye, hát elvezethetnélek az erdei vendéglőhöz, ahol tegnap két disznót öltek, és ott lóg a húsuk a kamrában, saját szememmel láttam. De hát ezekben az ínséges, hosszú téli hónapokban a saját feleségem és gyerekeim élelmét akarom ebből biztosítani.

- De komám, hát azt hiszed, olyan feneketlen gyomrom van nekem, hogy az egész húst magam akarom felfalni? Megelégszem én azzal is, ha egyetlen sonkát szerzel nekem belőle, te pedig örvendezhetsz annak a jóleső tudatnak, hogy megmentetted barátodat az éhhaláltól. Az összes többi húst megeheted te békében a feleségeddel meg a gyerekeiddel!

A róka végül is engedett, felállt a fekhelyéről, kikefélte hosszú prémes kabátját, megpödörte bajuszát, és így felkészülve az útra, előjött a kotorékjából, aztán elvezette a farkast az erdei vendéglős házához, és ott egy szűk résen át bemászott a kamrába, ahol a friss disznóhús lógott. Levett egy sonkát, és kidugta a résen át a farkasnak, aki azon nyomban be is falta. A róka el akart menni, de a farkas elállta előle a nyílást.

- Hát hallottál te valaha olyat, komám, hogy egy farkas csak egyetlen sonkát falt volna be? Ahova az egyik sonka került, odavaló a párja is!

A róka tudta, hogy a farkasnál semmit el nem érhet szemrehányásokkal, és attól félt, hogy a vendéglős még felébredhet a szóváltásra, és rajtakapja őket a lopáson. Így hát leemelte a második sonkát is, és kilökte a farkasnak, az meg azon nyomban felfalta, de azután sem mozdult el a lyuktól, és nem engedte ki a rókát.

- Ahol a sonkák vannak, odavalók a lapockák is!

A rókának egyre inkább melege lett a félelemtől; egyetlen szó ellenvetést sem tett, hanem kiadogatta a lapockákat is, s azok is pillanatok alatt eltűntek a farkas feneketlen gyomrában, aki továbbra is azt kiabálta:

- Ahol a lábak vannak, ott a helye a törzsnek is!

A róka minden további gondolkozás nélkül kiadogatta a karajokat meg az összes többi húst is, a farkas pedig valamennyit bezabálta.

- Ahol a törzs, odavaló a fej is!

Így hát a disznófejet is hamar kiadta a róka, s a farkas a többi után ezt is haladéktalanul lenyelte.

Reménykedett a róka, hogy most már csak kijöhet, hiszen egy egész disznót kiadogatott már telhetetlen komájának. A farkas azonban visszalökte, mondván:

- Szó sincs róla! Mit képzelsz? Ahol az egyik disznó, odavaló a másik is! Vétek lenne a két szegény kocát elválasztani egymástól!

Gondolhatjátok, milyen kínos helyzetben volt szegény róka! Egyre jobban forrt benne a méreg a farkas ellen, de a vendéglőstől való félelme is egyre fokozódott. A két érzés közül azonban a félelem volt a nagyobb, úgyhogy az még a dühét is legyőzte. Egyetlen szó ellenvetés nélkül egymás után adogatta ki a második disznó darabjait is anélkül, hogy megvárta volna, míg a farkas felszólítja rá, mert minél előbb szabadulni akart végre. Mikor aztán a második disznó-fejet is kidobta neki, akkor a farkas hátralépett a lyuk elől, és nagylelkűen azt mondta:

- Könnyűszerrel idegörgethettem volna egy fatörzset, csakis azért nem tettem, hogy lásd, milyen őszinte, hűséges, jó barátod vagyok!

A róka boldog volt, hogy végre kijuthatott a napvilágra. Eltitkolta dühét, magában azonban bosszút forralt.

HOGYAN BESZÉLTE RÁ A RÓKA A FARKAST, HOGY UGORJA ÁT A SZÉNÉGETŐK KÚTJÁT?

A farkas annyira telezabálta magát, hogy úgy kigömbölyödött, mint egy rocska, és csak lassan, imbolyogva tudott mozogni, de a róka azért kitartóan kísérte. Így értek el az erdőben a szénégetők kútjáiig. A farkas akkor megszólalt:

- Komám, én olyan fáradt vagyok, hogy képtelen vagyok továbbmenni.

- Nem szégyenled magadat? - mondta a róka. - Mostantól kezdve igazán mindig jókedvűnek kellene lenned, hiszen volt-e valaha életedben jobb lakomában részed? Azt állítják, hogy te vagy a legbölcsebb az egész erdőben, én azonban ezt mindaddig el nem hiszem, amíg be nem bizonyítod. Ugorjál hát egyszer át e fölött a kút fölött!

A farkasról köztudomású, hogy mennyire hajhássza a dicsőséget, így hát nem csoda, ha nyomban odament a kút pereméhez, azt kiabálva:

- Te nyomorult! Majd mindjárt meglátod, hogy igazat beszélnek azok, akik ezt mondják rólam!

Azzal nekirugaszkodott, de az ugrás nagyon keservesen sikerült, ami természetes is volt, hiszen a két disznó teljes súlya húzta lefelé, és a jóllakás fáradtsága is ólomsúllyal nyomta, ahelyett, hogy szárnyakat adott volna neki - így aztán belezuhant a kútba.

- Na komám! - kiáltotta utána fönről a róka - a jó reggeli után elkel egy kis ivászat. Azt tanácsolnám azonban, hogy azért ne igyál túl sokat! - és ezzel egyenesen a szénégetőkhöz futott.

Amikor azok meglátták a rókát, fahasábokat ragadtak, és úgy indultak feléje, a róka pedig sarkon fordult, és lassan futni kezdett a kút irányába, nyomában a szénégetőkkel. Az emberek akkor már hallották, hogy a kútban egy farkas üvölt, így hát békében hagyták a rókát, és nekiláttak, hogy kihúzzák a farkast, a róka pedig elégedetten hazaszaladt.

A farkasból azonban nemcsak verejtéket csalt ki az ijedtség, hanem mindazt, amit előzőleg befalt. Mikor aztán végre kikerült a kútból, még a szénégetőktől is megkapta a maga porcióját. Véresre verve éppen hogy meg tudott menekülni az agyonverés elől.

A RÓKA A JUHOS MAJORBA VEZETI A FARKAST

A róka éppen a kotorékja előtt hevert, és a bajsát nyalogatta, mikor arra jött a verés véres nyomait viselő farkas.

- Ejnye, komám, de megviseltnék látszol! Megártott talán az ivás? Pedig röviddel ezelőtt még milyen jó színben voltál! És hol szerezted ezeket a vörös foltokat?

- Ennek a te hűtlenséged és álnokságod az oka, komám. De várj csak! Megfizetsz te még nekem ezért!

- Igazágtalanok a szemrehányásaid. Hát tehetek én arról, hogy bölcsesség helyett bolondságot űzöl? Különben is kérlek, hogy ne rontsd el a pompás reggelim utóízét!

- Miért, mit ettél reggelire? - érdeklődött mohón a farkas.

A róka így válaszolt:

- Mostanában minden reggel elfogyasztok a feleségemmel és a fiaimmal egy juhot, ameddig a készlet tart. De hát nem kell aggódni, hogy egyhamar kifogy, mert még körülbelül száz darab van abban a majorban, ahova jól ismerem a járást.

- Komám, jól tudod, mennyire szeretem a birkahúst. Nem vezetnél el oda engem is, hogy legalább egyet vihessek magamnak? Ha ezt megteszed, elfelejtek minden rosszat, amit eddig tettem velem!

- Na, hát akkor gyere, lásd, hogyan fizetek hűséges barátsággal rút hálátlanságodért!

Abban a percben nem akadt az erdőben boldogabb állat a farkasnál. A major körül azonban magas, erős kerítés húzódott, és csupán a lefolyónál találtak egyetlen szűk rést. A róka ide vezette komáját, és a farkas nagy keservesen átszoronkodott a lyukon.

- Hanem most azután megtartsd ám az ígéretedet - szólt utána a róka -, és eszedbe ne jusson egy juhnál többet megenni. Közben pedig el ne feledkezzél rólam és a családomról, meg arról, hogy ezek a juhok tulajdonképpen az enyéim.

- Ne aggódjál, komám, jól tudom én, mivel tartozom a becsületemnek!

Azzal a farkas odalopakodott a juhokhoz. A legszélsőt, amelyik a legközelebb esett hozzá, megfogta, megfojtotta, aztán félrehúzta, és a helyszínen felfalta.

- Ez igazában csak egy kis bárány volt, tehát nem számít - mondta aztán magában. Azzal újra odament a nyájhoz, megfogott egy másik juhot, és azt is felfalta.

- Ez sem számít, mert ez sem volt nagyobb a másikinál - szólalt meg újra -, különben nem lennék még mindig olyan szörnyű éhes!

Azzal visszament, megfogta a harmadik birkát, és azt is megette.

- Nem tudom, nem álmodom-e csupán, hogy birkát eszem? A gyomromnak meg se kottyant, amit eddig lenyeltem!

Azzal ment, és megfojtotta a negyedik, ötödik, hatodik birkát, míg aztán végül már a tizediknél tartott.

- Na ez végre valóban birka volt - mondta aztán, mert most már annyira telezabálta magát, és úgy jóllakott, hogy egész a torkáig tele volt hússal.

Ezek után szeretett volna újra kimászni, de hát a sok falástól akkorára dagadt a kicsiny réshez képest, mintha egy hatalmas boroshordót akarnának kitolni egy szűk pinceablakon. Bedugta a fejét a lyukba, az beszorult, és most már se előre, se hátra nem tudott menni.

A róka közben egész idő alatt kint állt a nyílás előtt.

- Hej, komám - suttogta halkán a farkas -, mondd meg nekem, hogyan jutok én ki innen?

- Hát nem megmondtam - kiabálta hangosan a róka -, hogy csak egyetlen bányát egyél?!

- Hát hiszen úgy is tettem. Tudod, komám, az első kilenc olyan kicsi volt, hogy azok igazán nem számítanak. Csak a tizedik volt végre kifejlett birka, attól aztán tényleg jól laktam.

- Nincs más megoldás - mondta a róka -, addig kell várnod, amíg újra olyan sovány nem leszel, mint amikor bemáshattál ezen a résen.

Ezzel a róka elszaladt. Nemsokára azonban előjöttek a juhászkutyák, megorrontván a farkaszagot, és hallva a róka hangját. Feltépték a farkas gyomrát úgy, hogy az összes bezabált hús kihullott a földre, s még a belei is kilógtak. Nagy keservesen tudott csak átmászni a lyukon, aztán bemenekült az erdőbe.

A komisz róka ott feküdt megint a kotorékja előtt, és sütkérezett a napon.

- Hová cipeled magaddal azt a sok kötelet, komám? Tán csak nem akarod fölakasztani magadat?

A farkas látva, hogy a róka biztonságban van, nem válaszolt, hanem odújába menekült, hogy ott meggyógyuljon. Bensejében azonban bosszút forralt, amiért a róka ilyen csúfot űzött belőle.

A RÓKA RÁBESZÉLI A FARKAST, HOGY MENJEN EL AZ ELHAGYOTT RABLÓTANYÁRA

Néhány nap alatt a farkas ismét meggyógyult, és csillapíthatatlan étvágya nyomban feltámadt. Mivel nem tudta, mitévő legyen, magába fojtotta a rókával szemben táplált bosszúvágyát, elment megint a róka kotorékja elé, és bekiabált:

- Nem tudsz valami harapnivalót, komám? Olyan ínséges időket élek, hogy már majdnem belepusztulok!

- Ejnye, hát persze, hogy tudom, hol lehetne elég ennivalót találni! De hogyan bízhatnék meg benned azok után, hogy az erdei vendéglősnél is, meg a juhos majorban is olyan szégyentelenül becsaptál?!

- Gondold csak meg, komám - mondta a farkas -, hogyan megbűnhődtem mind a kétszer, és ne hányd többet a szememre a múltat. Most igazán nagy hálára kötelezhetnél.

De a róka azt gondolta magában:

- Várj csak, te gazfickó! Majd adok én neked jó pecsenyét!

Napi kirándulásáról hazatérőben négy vándorlegénnyel beszélt épp az imént: az ökörről, a számról, a macskával és a kakassal, akik Balázsfalvára tartottak, és a közbeeső éjszakát az elhagyott erdei rablótanyán akarták tölteni. Így szólt hát a farkashoz:

- Ide hallgass, komám! Van az erdőben egy kunyhó, ahol a rablók rengeteg húst és sok finom bort hordtak össze. Nemrégiben valamennyien odébbálltak, s még csak őrt sem állítottak maguk után, csupán a gonosz szellemeket idézték oda átkaikkal. Persze nem tudhatom, hogy te milyen bátor vagy? Félsz-e a szellemektől vagy sem? Én például nem mernék odamenni éjszaka!

- Te gyáva féreg! - kiáltotta dacosan a farkas. - Csak nem képzeled, hogy én is olyan vagyok, mint te?! Nem ismerem én a félelmet. Már az apám, a nagyapám és az ükapám sem ismerte. Mutasd csak meg nekem az utat oda!

Éppen esteledett már, és minden félhomályba borult. A róka egy darabig vezette a farkast, aztán távolról megmutatta neki a kunyhót. Ott azonban azok a bizonyos vándorok ütöttek tanyát: a macska dorombolva a tűzhelyre telepedett, a szamár a ház ajtaja előtt állt, az ökör az utcaajtó előtt, a kakas pedig felrepült a kapu tetejére.

A farkas nesztelenül jött, de rossz előérzetek kerülgették. Minél jobban közeledett a házhoz, annál inkább nőtt a félelme, vissza azonban már nem fordulhatott, mert félt a távolban leskelődő róka gúnyolódásától. Ajtó, kapu nyitva volt, az ökör, a szamár és a kakas pedig aludtak. A farkas szemében borzalmas szörnyetegnek tűntek.

Lassan belopakodott a szobába, itt azonban a macska még ébren volt, halkán dorombolt, és két szeme villogott a sötétben. A farkas szörnyen megrémült ettől a látványtól, a macska azonban, alighogy észrevette a hivatlan látogatót, egyetlen ugrással a farkas nyakán termett, és ki akarta kaparni a szemét. Mire a farkas iszonyú üvöltésben tört ki, és el akart menekülni, erre viszont a többiek is felébredtek: a szamár jó nagyot rúgott bele a két hátsó lábával, az ökör felkapta a szarvára, és felhajította a levegőbe, a kakas pedig elkezdett hangosan kiabálni:

- Kikeriku! Kikeriku!

Nem hiszem, hogy volt valaha farkas, amelyik olyan viharebességgel iszkolt volna el valahonnan, mint a mi barátunk. Úgy elrohant a róka mellett, hogy észre sem vette.

- Mi történt veled, komám? Talán bizony tüzet raktak a farkad alá? - kiabált utána a róka.

- Ne kérdezz semmit, ha kedves az életed, hanem menekülj velem együtt!

A róka kényelmesen ballagott a komája után. A farkas bezzeg lélegzetvesztve rohant hazáig!

- Meséld el hát végre, mi történt veled, komám?

- Hát most már én is hiszek a szellemekben! - mondta a farkas, még mindig egész testében reszketve a félelemtől. - Képzeld csak el: bent a tűzhelyen egy tüzes szemű vén boszorkány kuporgott, és azt mormolta: „Fölfalak! Megeszlek!”, és egyetlen pillanat alatt a nyakamon termett, és úgy belém mart, hogy üvöltve menekültem. Az ajtó előtt állt valami egy hatalmas doronggal, az beledöfött a gyomromba úgy, hogy azt hittem, soha többé nem lesz már szükségem a világon semmire, mert vége az életemnek. A kapu előtt állt egy másik, hatalmas vasvillával, amivel fölkapott és fölhajított a levegőbe. A kapu tetején szintén ült valaki, annak égő sugárkoszorú volt a fején, és folyton azt kiabálta: „Idevele! Majd én elintézem a baját!”

A róka jót nevetett magában, és így szólt:

- Látod, komám, vond le ebből a tanulságot, és ne gúnyolódj a mások félelmén, mert lám, neked is inadba szállt a bátorság!

A RÓKA BECSAPJA A HALAT VIVŐ PARASZTOT, DE A HALAKAT A FARKAS ESZI MEG

Eközben a farkas étvágya kétszeresére nőtt. Ráugrott a rókára, torkon ragadta, és így szólt:

- Komám, ha nem szerzel nekem most nyomban valami harapnivalót, úgy menten letaszítlak a szurdokon keresztül a sötét völgy mélyébe!

- Légy nyugodt, komám, mindjárt lesz elég ennivalód. Gyere csak utánam. De aztán várj meg, amíg visszajövök, hogy megosztozzunk a zsákmányon!

- Jól van, jól van - felelte a farkas.

Éppen arra hajtott el egy paraszt, aki halat vitt a szekérén a városba. A róka egy mellékúton elébe került a szekérnek, lefeküdt az országút közepére, és halottnak tetette magát.

Mikor a paraszt odaért, és meglátta a fekvő rókát, nyomban leugrott a bakról, fogta a rókát, és hátul földobta a szekérére. Magában pedig örvendezve gondolt arra, milyen szépen megprémezteti majd az ünnepi kabátját a rókamállal. Ravaszdi koma azonban könnyedén ide-oda mozgatta a farkát, és ezekkel a mozdulatokkal egymás után lökte le a szekérről a halakat. Mikor úgy gondolta, hogy most már elég lesz, leugrott a szekérről anélkül, hogy a paraszt észrevette volna.

A farkas közben nyomon követte a szekeret, és az összes halat felfalta pikkelyestül, minde-
nestül, csak a szálkáját köpte ki.

- Mi dolog ez, komám? - kérdezte a róka. - Hát ebben egyeztünk meg?

- A te részed ott maradt - felelte gúnyosan a farkas a szálkahalomra mutatva. - Hát nem elég neked ennyi bizonyítéka a barátságomnak?

A róka hallgatott, csak magában füstölgött:

„Várj csak! Megfizetsz te még nekem ezért!” - vigasztalta magát gondolatban.

A RÓKA MEG A FARKAS A FALU KÚTJÁBAN

A farkasnak felfűvódott a gyomra a sok haltól, amit bezabált, és őrijítő szomjúságot érzett. Hiszen különben is tudja mindenki, hogy „a hal úszni akar!”

- Róka koma, ha nem szerzel nekem most nyomban valami innivalót, akkor kénytelen leszek a te vörös borodat megcsapolni!

- Nem lesz arra szükség, komám, hagyd azt te csak szépen békében. Tudom én, mitévők legyünk.

Volt a falu végén egy kút, ahhoz vezette a róka a farkast.

- No, komám, menj csak le ebbe a kútba, ott aztán egész életedre teleihatod magadat!

A farkasnak eszébe jutott a szénégetők kútja, és rossz előérzetek gyötörték. A róka azonban így folytatta:

- Hogy lásd, mennyire a javadat akarom, megmutatom neked, hogyan csináld!

E szavak hallatára a farkasnak minden aggodalma elszállt. A kút két vödörrel működött. A róka beleült az egyikbe, és leereszkedett, aztán lentről fölkiabált:

- Most ülj bele, komám, a másik vödörbe!

A farkas szót fogadott, és a vödör elindult vele lefelé, a másik vödör meg a rókával emelkedni kezdett felfelé.

- Mért nem vártál meg odalenn, komám? - szólt a farkas.

- Úgy kívánja az illendőség, hogy eléd jöjjen! - felelte a róka. Magában azonban azt mormogta: „Az egyiknek fölfelé, a másiknak lefelé!”

Alighogy a vödör felért a kávéhoz, gyorsan kiugrott belőle. Még hallotta, hogy a farkas abban a pillanatban huppant bele a vízbe.

- Ne igyál túlságosan sokat, komám, mert még megárthat! - kiabálta vissza, és jó darabon beszaladt a faluba. A gazdák a kutyáikkal menten utánaeredtek. Erre a róka megfordult, és elszaladt a kút mellett.

A parasztok meghallották a kútból a farkasüvöltést, futni hagyták hát a rókát, és gyorsan elkezdtek felfelé húzni a kötelet; a farkas a vödörbe kapaszkodott, és így őt is felhúzták. Akkor aztán elkezdtek ütni-verní cséphadarókkal és trágyavillákkal, s alaposan kiverték a bundájából a vizet. Alig tudott elszabadulni az ütlegek elől, és keservesen vonszolta haza magát erdei kunyhójába.

Átkozódva ismételte:

- Kétszer juttatott már a kútba ez az átkozott róka. De harmadszorra oda nem csalogat semmivel!

HOGYAN TANÍTOTTA MEG A RÓKA A FARKAST HALÁSZNI?

A farkast olyan alaposan helybenhagyták a falusiak, hogy néhány napig az orrát sem merte kidugni. De nemsokára újra elfogta a szörnyű éhség, és ez kényszerítette, hogy élelem után induljon.

„Ha most az enyém lenne a fele annak a hálnak, amennyivel múltkor többet ettem a kelleténél, most igazán beérném vele. De hát ennek a töprengésnek a világon semmi értelme! Tíz »lenne« nem ér fel egy »van«-nal!”

Ekkor eszébe jutott komája, a róka, és izzó bosszúvágy öntötte el:

„Most rögtön odamegyek, és alaposan megleckéztetem!”

Mikor odaért a róka kotorékja elé, az éppen az ajtó előtt heverészett, és egy angolnát rágszalt, amit a halásztól lopott. Láta azonban közeledni a dühöngő farkast, és kissé beljebb húzódott a házába. A farkas észrevette, hogy ilyenformán nem árthat neki, ezért barátságos hangon szólt hozzá:

- Mit eszel, komám?

- Fölséges angolnát - felelte a róka. - Magam fogtam.

A farkasban ellenállhatatlanul tört fel az éhség, és szájában összefutott a nyál, amikor visszaemlékezett rá, hogy milyen finom íze is volt a sok hálnak legutóbb.

- De jó lenne, ha én is tudnék halakat fogni magamnak! Nem tanítanál meg arra, hogyan kell halászni?

- Tudod, komám, éppen elégszer volt már alkalmam tapasztalni, hogy tenálad hálára nem számíthat senki. De hogy lásd, milyen hűséges barátod vagyok, hát mégis megtanítalak halászni, és akkor annyi angolnát foghatsz, hogy hosszú ideig elélsz rajta. Előbb azonban esküdj meg, hogy semmi rosszat nem forgatsz a fejedben!

- Esküszöm hát az éjszaka világosságára, hogy énmiattam semmi rossz sem érhet téged!

Erre a róka előjött, és elvezette a farkast a jégre, amelyiken a halászok röviddel előbb az est folyamán léket vágtak.

- Na most engedd itt bele a farkadat jó mélyen a vízbe, és majd meglátod, mennyi halat fogsz vele egykettőre! De addig maradj csendben, amíg jó sok hal rá nem harapott, mert különben elriasztod őket.

A farkas úgy tett, ahogyan a róka mondta. Hideg, holdvilágos éjszaka volt, így a lék csakhamar befagyott. Egy idő múlva a róka megkérdezte:

- Na, komám, van-e már rajta egynéhány?

A farkas megpróbálta kissé megemelni a farkát:

- Igen, úgy érzem, hogy már van rajta egy pár.

- Maradj csendben komám, nehogy elmenjenek - mondta a róka.

A farkas szívesen szót fogadott, mert szeretett volna jó fogást csinálni, és nagyon félt, hogy nem lesz elég sikeres a halászat.

Hosszú-hosszú idő után egyszer csak újra megszólalt a róka:

- Na, komám, most már elég lesz, különben nem tudod majd, mit is kezdjél a töméntelen hallal, és tudod jól: túl sokat enni nem egészséges!

A farkas erre elkezdte húzni a farkát, és eleinte örvendezett, hogy az olyan nehezen jön kifelé, mert azt hitte, hogy a sok hal az oka. De akármennyire erőlködött is, a farka csak nem mozdult.

- Várj, mindjárt hozok segítséget - mondta neki a róka, és azzal elfutott a farakások irányába.

A favágók meglátva a rókát, dorongokat ragadtak, és elkezdtek kergetni. Ravaszdi koma azonban sarkon fordult, és visszafutott oda, ahol a farkast hagyta.

- Jönnék már a favágók, komám, hogy segítsenek neked kihúzni a nagy fogást. Azt tanácsolom azonban, hogy ne egyél belőle egyszerre túl sokat! - Azzal egy pillanat alatt eltűnt.

A szegény farkasra hamarosan minden oldalról rátámadtak, és még csak védekezni sem tudott. Akkor minden erejét összeszedve, újból rángatni kezdte a farkát. Végül ő maga megszabadult, a farka azonban örökre ott maradt jégbe fagyva.

A RÓKA ÚJ FARKAT CSINÁL A FARKASNAK KENDERBŐL ÉS SZUROKBÓL

A róka messziről nézte, hogyan hagyta ott a farkas a jégben a farkát.

Egyszer azután arra jött a farkas, és nyakon csípte a rókát, még mielőtt bemenekülhetett volna a kotorékba.

- Megállj, te hűtlen barát! Eljátszottad az életedet! De mielőtt még végeznék veled, teremtsd elő a farkamat, vagy ezer halállal kínozlak meg! Ó, én boldogtalan - jajgatott tovább a farkas -, hogyan elcsúfítottad délceg alakomat!

- De komám, hát hogyan tehetsz nekem ilyen igazságtalan szemrehányást? Hát nem figyelmeztettelek-e, hogy ne fogjál túl sok halat? Hanem megszoktam már, hogy te mindig hálátlansággal fizetsz ki engem, hiszen készen vagy a legszentebb esküvéseidet is megszegni! De látod, tudom, hogyan lehetne pótolni a veszteségedet. Olyan farkat csinállok neked, hogy nem akad párja a kerek világon! Ha akarod, hétszer olyan hosszú lesz, mint a régi volt, és sokkal bozontosabb, úgyhogy büszke lehetsz majd rá!

Örült a farkas ezt hallván, és mint mindannyiszor, amikor úgy érezte, hogy tisztelettel adóznak neki, nyomban szelídebbre vált a hangulata:

- Hát akkor csináld meg gyorsan, komám!

Erre a róka beszaladt a faluba, felosont az egyik parasztház padlására, ahol nemegyszer járt már, fogott egy köteg kifésült kendert, és elvitte magával oda, ahol a farkas várt rá, hosszú és vastag farkat font belőle, aztán elfutott a faluba a cipészhez, ellopott tőle egy darab szurkot, azzal odaragasztotta a farkat a helyére, és bekente jól, hogy csak úgy ragyogott.

- Így ni - mondta, amikor elkészült. - Senki sem dicsekedhet azzal, hogy hosszabb farkat húz maga után, mint te!

A farkas örült ennek a dicsőségnek, és majdnem megfeledkezett a sok verésről meg a szörnyű éhségről az új fark kedvéért.

Feneketlen étvágya azonban csakhamar újra felébredt:

- Hallod-e, róka koma, ha nem teremtesz nekem hamarosan valami harapnivalót, megismerkedsz a fogaimmal!

- Csak alkonyatig várj, komám, akkor olyan lakodalomban lesz részed, mint még soha életedben! Az öreg András, aki ott lakik a sarkon, holnap tartja a fia lakodalmát, aki a Hanni Misának a Tini lányát veszi el feleségül, ma este kötik a koszorút. Ha majd azoknak már jókedvük kerekedett odafönt a házban, mi lemegyünk a pincébe, ahol jó sok kenyér, hús meg bor van. Jól ismerem az utat odáig!

HOGYAN MENT ÁT A RÓKA MEG A FARKAS A TÚZÖN?

A róka szavai hallatára a farkas elnyomta hatalmas erővel feltörő éhségét.

- De hát mivel üssük el az időt addig? - kérdezte. - Hiszen a nap állása szerint még csak két óra van!

- Elmegyünk az erdő széléig, és ott várjuk meg, amíg lemegy a nap a hegyek mögött.

A farkas belenyugodott. Ahogy azonban mentek a tüskés bokrok között, és átugráltak rajtuk, a farkas minduntalan fönnakadt a kenderből készült farkával, mert ezt bizony nem lehetett úgy a hátára vagy az oldalára csapni, mint a rókáét - így hát a gyönyörű farkok sok bajt okozott.

Végre kiértek a szabadba, s akkor megszólalt a róka:

- Ördög vigye el, de hideg van! Nem ártana, ha tüzet raknánk itt magunknak.

Gyorsan összeszedett egy csomó gallyat és száraz falevelet, aztán addig dörzsölte a bajuszát, míg szikrázni kezdett, a szikrákat fölfogta a levélcsomóval, és nemsokára vidáman lobogott a tűz.

Akkor a rókára újból rájött a gonoszkodó kedv:

- Hej, komám, mégiscsak jó lenne tudni, kettőnk közül melyik az ártatlanabb! Azt mondják, aki ártatlan, az át tud menni a tűzön anélkül, hogy megégetné magát. Gyere, tegyünk próbát!

A farkasnak nem volt valami nagy kedve hozzá, de nem szerette volna, ha rajta ragad a gyanú, hogy ő bűnös lélek, így hát belement a dologba.

Elsőnek a róka ment át a tűzön, és mivel a farkát közben gyorsan felcsapta a hátára, semmi baja sem történt. Mikor azonban a farkas követte a példáját, hosszú, földön úszó farka, amely tele volt szurokkal, ami köztudomásúan gyorsan tüzet fog, az égő tüskés gallyakon fönnakadt, lángra kapott, és nemcsak a farka égett el, hanem még az eleven bőr is megégett a tövénél. A farkas hangosan felüvöltött fájdalmában, elkapta a rókát, és meg akarta fojtani. De még idejében eszébe jutott, hogy akkor lemaradna az esküvői lakomáról, a parasztházhoz vezető utat ugyanis csak a róka ismerte. Így hát azt mondta:

- Egyelőre megkegyelmezek neked. Majd holnap megkapod a büntetésedet!

- Látod, komám - szólt a róka -, most tűnik ki ismét, milyen igazságtalan vagy! Hát mit tehetek én arról, hogy te ilyen nagy bűnös vagy?!

A RÓKA MEG A FARKAS A PARASZTLAKODALOMBAN

Végre lebukott a nap a hegyek mögé, és alig kezdett el szürkülni, elindultak. Elöl ment a róka. Minden akadály nélkül eljutottak a menyegzős házig, mert ilyen alkalmakkor a kutyák sem olyan éberek, mint egyébként, s legtöbbször a konyha körül szaglászni.

Elsőnek a róka ugrott be a pincelyukon, és intett a farkasnak, hogy ugorjon utána. Mikor az ilyen telhetetlen falánk túl sok ennivalót lát együtt, pokoli kín és bosszúság számára az, hogy nem tud mindent felfalni. Egy egész marha húsa itt volt felakasztva, egész sereg tisztított baromfi, disznóhús, zsír, méz, sör és bor, úgyhogy a farkas rögtön elkezdett siránkozni, amiért nem képes mindezt egyszerre bekebelezni. De azért mohón nekilátott, hatalmas darab húsokat nyelt le, és egész kannával itta a bort, meg sajttal a sört. A róka csupán két jércét evett meg, de így sem volt nyugta, többször is odaugrott a pincelyukhoz, és megpróbálta, nem evett-e túl sokat, kifér-e még rajta?

Ezt látva a farkas rákiáltott:

- Megbolondultál? Mi a csudát csinálsz?

- Csak azt nézem, hogy nem jön-e valaki - felelte a róka.

- Látszik, hogy milyen gyáva vagy! - mondta a farkas, miközben mohón falt tovább, és védelt, tömte a gyomrát. De ha hét gyomra lett volna, az sem lett volna elég, olyan sok étel meg ital volt a pincében felhalmozva. Mikor már egyetlen falat sem fért többé a gyomrába, úgy jólakott, fejébe szállt a bor, és féktelen jókedve kerekedett.

- Komám - kiáltott oda a rókának -, énekeljünk egyet! Olyan nagy kedvem van hozzá!

- Én náthás vagyok - felelte a róka. - Ha akarnék, sem tudnék dalolni. De jobb lenne, ha most te sem énekelnél!

- Nem, komám, nekem feltétlenül nótáznom kell egyet, tovább nem tudom fékezni a jókedve-met!

Ezzel a farkas iszonyú üvöltésbe kezdett:

- Ullulluh! Jujujuh! - ahogy már a farkasok szokták. Meghallották ezt odafönt a lakodalmi vendégek, nyomban észrevették, hogy ez farkasordítás, valamennyien durungokat ragadtak hát, és a pincébe siettek. Mikor a róka meghallotta lépteiket, megszólalt:

- Na, komám, mindjárt énekelhetsz kedved szerint, jönnek néhányan, akik majd verik hozzá az ütemet! - Azzal kiugrott a pincelyukon.

A farkas is megpróbálkozott az ugrással, teste azonban olyan nehéz volt a sok zabálástól, hogy nem fért át a lyukon. A parasztok és a szolgák pedig teljes erejükből eldöngették a farkast, mert annak a feje bennszorult a pincelyukban, és se előre, se hátra nem tudott mozdulni. Kínjában azonban addig-addig erőlködött, szorongott minden erejét megfeszítve, hogy végre végre sikerült valahogy átkapaszkodnia a lyukon, de jól lezúzta a bőrét, és amit előzőleg befalt, annak is nagy részét újra ki kellett köpnie s ott hagyni a pincében. A derekát jól összeverték, egész teste megtépázva, halálos fáradtan került ki végre a szabadba, ahol aztán már nem üldözték tovább, s így némi lélegzethez jutott. Ennyi szörnyűséget talán még egyetlen farkas sem állt ki életében.

Akkor meglátta a rókát:

„Hah! - gondolta magában. - Ez a csirkefogó az oka minden szerencsétlenségemnek. De fogadom, hogy megfizetek neki érte alaposan!”

A róka azonban nyomban észrevette, mi a farkas szándéka, ezért látszólag nagy fáradtsággal, keservesen vonszolta oda magát hozzá. Előzőleg azonban a pincében belemártotta a farkát a mézeshordóba, és az egész testét bekente mézzel, és amíg a farkas bundáját kiporolták, addig ő nyugodtan hevert a színben a pozdorja tetején, jól meghempergett benne úgy, hogy jó sok ragadt belőle a szőrébe.

- Mi történt veled, komám? - kérdezte nyöszörögve, alig hallhatóan a farkastól.

- Alaposan helybenhagytak - kiáltotta az dacosan. - Neked köszönhetem az egészséget, de ezért a véreddel fizetsz meg nekem!

- Hagyd most, komám, az ilyen kegyetlen gondolatokat! Százszor inkább hálát érdemelnék tőled, hiszen többet szenvedtem, mint te - sóhajtott a róka. - Nézd csak, hogyan kiállnak a csontjaim! Hogy téged megkíméljelek, magamra uszítottam a kutyákat, mialatt te a parasz-
tokkal voltál elfoglalva. Hacsak te el nem viszel innen, itt kell feküdnöm tovább, amíg csak ki nem múlok!

- Rendben van - mondta a farkas. - Hajlandó vagyok rá, hogy egy darabig vigyelek. Aztán azonban majd te viszel engem!

- Így helyes és igazságos! - felelte a róka.

Erre a farkas felvette a rókát a vállára, és imbolyogva elindult vele, miközben patakozott róla a verejték. A róka pedig így mormogott közben:

- Vert viszi a veretlent!

- Mit mondasz, te bitang? - kiáltott rá a farkas.

- Ó, semmit. Csak lázálmomban beszélek.

Alig tett néhány lépést a farkas, amikor a róka ismét megszólalt:

- Vert viszi a veretlent.

- Mit beszélsz? - kérdezte újra a farkas.

- Ó, hát tudod, csak úgy összevissza beszélek.

Harmadszor is megismétlődött mindez, és a farkas ismét megkérdezte, mi baj van?

- Ne zsémbelj már annyit! - mondta a róka. - Mondtam már, hogy beteg vagyok.

A farkas már alig vonszolta magát a fáradtságtól, és minden tagja úszott a verejtékben:

- Most rajtad a sor! - mondta a rókának.

- Csak még egy kis darabon vigyél! - mondta az, és ez néhányszor megismétlődött. - Aztán majd én viszlek tégedet.

A farkas hagyta, hogy újra meg újra becsapják. Mikor aztán odaértek a róka kotorékjához, az gyorsan leugrott, és eltűnt az odúban:

- Köszönöm, komám, köszönöm!

- Megállj! - kiabált a farkas magánkívül a dühtől. - Nem így egyeztünk meg!

Utánaeredt, és megfogta a rókát a farkánál, mert az még kilógott a kotorék nyílásán:

- Megvagy, csirkefogó!

- Haha! - nevetett a róka. - Amit a kezében fogsz, az egy fának a gyökere!

Erre a farkas anélkül, hogy odanézett volna, elengedte a róka farkát, és valóban egy fagyökeret markolt meg. A róka pedig még mélyebbre húzódott a kotorékban, és onnan ingerelte, ugratta a farkast, aki közben olyan erővel rángatta, cibálta a fagyökeret, hogy csak úgy ömlött róla a verejték.

- Jaj, jaj! - jajgatott álnokul a róka. - Jaj, a farkam!

Végül aztán szívből felnevetett, és búcsúzóul odakiáltott a farkasnak:

- Eredj haza, komám, én soha többet az életben nem fogok veled közös vállalkozásba, és meséld el a feleségednek, milyen ostoba, falánk és bűnös vagy te!

A farkas tüzet okádott, és lángot lövellt mérgében. Ha ebben a percben körmei közé kaphatja a rókát, hát biztosan ezer darabra szaggatta volna szét. De hát mindez hiába volt, mert a róka elbújt a kotorékban, és onnan gúnyolódott nagy nevetve a farkas dühén:

- Ha a feleséged megkérdezi, hogyan vesztetted el a gyönyörű farkadat, mondd meg neki, hogy ez volt a tandíj, amiért a róka koma halászni tanított!

Azóta gyűlöli a farkas olyan halálosan a rókát. Ravaszdi pedig, lába közé szedi a farkát, ha meglátja messziről a farkas komát, és gyorsan beiskol a kotorékba.

A FARKAS MEG A KÉT PARASZT

A farkas kénytelen volt szégyenszemre kárvallottan elvonulni a róka kotorékjától, nem akart azonban addig hazamenni, amíg újra ki nem nő a farka teljes szépségében.

Közben újra felébredt kínzó étvágya, és elindult, ezúttal már egyedül egy kis kalandozásra. Ez az idő sajnos nemsokára el is jött, hiszen az esküvői lakomából alig maradt valami a gyomrában.

„Igaz ugyan - töprengett magában -, hogy a furfangos, de komisz róka számos jó falatot szerzett számomra, de hát azért tudok én nélküle is segíteni magamon, hiszen végül is ellestem tőle a furfangjait, és ismerem az eszközeit!”

Akkor észrevett két parasztot, akik egy kocsin ülve zsákokat vittek a malomba.

„Ahá! - gondolta magában a farkas. - Ezek a zsákok tele vannak hallal. Na, most majd én is úgy járok el, mint néhány hónappal ezelőtt a róka!”

Egy mellékúton elébe került a szekérnek, és halottnak tette magát, végigfeküdt az országút közepén. Mikor a szekér odaért, a parasztok meglátták a farkast. Nyomban megszorították a nadrágszíjukat, és leugrottak a szekérről. Egyikük éppen az a gazda volt, akit a róka a minap rászedett. Ez ránézett a társára, bólintott a fejével, intett a karjával, hogy fogja meg az is a fejszét, ő maga pedig megmarkolta az egyik löcsöt, s azzal odalopakodtak a farkashoz. Mikor a közelébe értek, először néhány könnyű ütéssel próbálkoztak.

„Ha kimúlt, akkor teljes épségben megkaparinthatjuk a prémjét” - gondolták magukban.

A farkas először vigyázott, nehogy észrevegyék, hogy él, gondolván magában:

„Ezek bizonyosan csak próbát akarnak tenni velem, hogy valóban nincs-e még bennem élet?”

Mikor azonban az egyik gazda észrevette, hogy a farkasnak megrebbent a szeme, és lélegzik, felemelte a fejszét, és úgy fejbe csapta, hogy rögtön ömleni kezdett belőle a vér.

A farkas észrevén, hogy ennek már a fele sem tréfa, üvöltve felugrott, és úgy rohant el, mintha megveszett volna.

A FARKAS ÉS A KANCA

A seb, amelyet a farkas kapott, nem volt különösebben veszélyes. Belefúrta fejét egy homokkupacba, ezzel megállította a vérzést, és nemsokára már nagyobb éhséget érzett a gyomrában, mint amekkora a fájdalom volt a fejében.

Akkor észrevette, hogy az egyik hegyoldalban magányosan legelészik a kanca a csikájával. Egyenesen odafutott, és még mielőtt a kanca észrevehette volna, hogy közeledik, már ott is termett.

- No, most elcsíptelek, hogy a tilosban legelészel! Én vagyok a mezőőr. Ezért elviszem magammal a csikódat zálogba!

Hiába könyörgött neki a kanca, a rimánkodás mit sem használt.

- Ó - sóhajtott akkor a kanca -, az én szegény, gyámoltalan kicsikém belehalna a fogságban az utánam való sóvárgásba!

- Hát mennyi idős a csikód? - kérdezte dacosan a farkas.

- Hát biz azt én nem tudom neked ilyen pontosan megmondani - felelte a kanca. - De a születése napját a nevével együtt ráírták a keresztelésekor a lábamra. Te biztosan el tudod olvasni? Hát persze, hogyan is kérdezhetek ilyen ostobaságot, hiszen te mezőőr vagy, és mint hivatalbéli embernek, feltétlenül tudnod kell írni és olvasni!

A farkas persze nem akarta erre azt válaszolni, hogy: „Dehogyan tudok!” Ezt a becsvágya sem engedte volna.

- Mutasd csak a lábadat! - kiáltott rá nyersen a kancára.

Erre az felemelte a jobb lábát, és akkorát rúgott a farkas koponyájába, hogy egyszeriben se nem látott, se nem hallott, hanem teljes hosszában elnyúlt a földön.

Míg a farkas ott hevert élettelenül, a kancának elég ideje volt, hogy elmeneküljön a kiscsikóval.

A FARKAS ÉS A KÉT BAKKECSKE

A farkas sokáig kábultan feküdt a földön, eközben azonban korántsem földöntúli, hanem zavaros álmok képei gyötörték. Végül azonban magához tért, s ezzel hatalmas étvágya is felébredt. Ahogy ide-oda jártatta a tekintetét, észrevette, hogy alatta a völgyben két bakkecske éppen akkor rontott neki egymásnak.

- Hohó! - kiáltott fel örömeiben. - Itt mindjárt dupla zsákmányt sodort elém a sors! Ezeket most elvakítja a düh, így aztán könnyű prédát jelentenek számomra. - Ezzel szélesebben száguldani kezdett abba az irányba.

A bakkecskék azonban előbb meglátták a farkast, semmint odaért volna hozzájuk.

- Hagyjuk most a civakodást - mondták egymásnak -, és lássuk, hogyan védhetjük meg magunkat a farkas ellenében, mert az biztos, hogy az ordas valami gonoszat forral ellenünk!

- Hej! - kiáltott rájuk a farkas azon nyomban, ahogy odaért. - Hát szabad a község legelőjét így összetaposni?!

- De kedves farkas - felelte a két bak -, hogyan mondhatod ilyet? Nézz csak körül jobban! Ez bizony sohasem volt a község legelője, hanem a mi atyai örökségünk, éppen ezt akartuk felosztani egymás között, amikor te ideértél. És mivel te olyannak látszol, mint aki nagyon bölcs az elosztás kérdésében, valószínűleg jobban értesz hozzá, mint mi. Kérünk hát inkább, hogy segítsd eldönteni a vitánkat!

Mivel ennyire megtisztelték, a farkas nem akarta bevallani, hogy dehogy is ért ő a földosztáshoz, hanem így szólt:

- Nos, felőlem rendben van a dolog. Hát akkor folytassátok tovább a küzdelmet, s majd én leszek a döntőbíró!

- Kedves farkas - mondták a bakkecskék -, légy szíves, akkor állj a telek közepére, mi pedig elmegyünk a két szélére. Onnan indulunk egyszerre, futva, és amelyikünk elsőnek ér tehozzád, az legyen a jövőben a jogos tulajdonos!

- Helyes! - felelte a farkas.

Erre aztán a két bak egyenlő sebességgel rontott a telek két széléről villámsebességgel előre, és olyan mélyen átszúrták a farkas beleit a hegyes szarvukkal, hogy a holdfény belevilágított az ordas üres gyomrába. A farkas eszméletlenül összerogyott, a két bak pedig gyorsan hazaszaladt, mert eszük ágában sem volt megvárni, amíg a farkas magához tér.

A FARKAS MEG A KOCA TIZENKÉT MALACÁVAL

Alig tért magához a farkas a kecskekaland után, már megint gyötörni kezdte a szörnyű éhség.

- Rossz csillagzat alatt születtem, hiába, nincsen szerencsém! - kesergett. - Bármilyen kezdjek is, az mindig balul üt ki, s a végén kizárólag ütlegetek kapok. De hát mégis csak csillapítanom kell valahogyan ezt a rettentő éhséget, amely egyre fokozódik bennem, a végtelenségig!

Közel s távolban semmi zsákmány nem mutatkozott. Akkor eszébe jutott, hogy hiszen ősei régen, ínséges időkben állítólag gyökereken éltek. Ő is ehhez a táplálékhoz folyamodott tehát, de néhány nap alatt egy életre elege volt belőle, és átkozódva kiáltotta:

- Az ördög eszik ezentúl gyökereket! Kölyökkorom óta jobb falatokhoz szoktam. Ez igazán nem étel egy becsületes farkas számára. Végre akárhonnan is, de húshoz kell jutnom!

De hát mitévő legyen? Erdőn-mezőn semmi sem akadt, így azután el kellett szánnia magát rá, hogy veszedelmes vállalkozásra induljon a faluba. Egyszer-egyszer sikerült szerencsésen megközelítenie a kertek alját, de a kutyák nyomban megszimatolták, üldözőbe vették, és visszakergették a nyílt mezőre.

Egyszer aztán a molnár a városba ment a vásárra, és a kutyáit is magával vitte. A farkas észrevétlenül odalopózott, és látta, hogy a molnár kocája tizenkét kismalacával gondtalanul turkált a malom fölött az árokban.

- Hej! - lelkenedett a farkas - tizenkét malac már nem is olyan sovány koszt. Ezzel kárpótolhatom magamat az eddigi ínséges napokért!

Nekirontott hát a kocának nagy kiabálással:

- Ahá! Végre megvagytok! Te meg a pereputtyod túrtátok fel az én krumpliföldemet! Most hát ide a malacaidal, elviszem őket túszokul.

A koca meghökkent. Először arra gondolt, hogy nekitámad a farkasnak, mikor azonban meglátta az ordas éles fogait, megijedt, hogy ha harcra kerül a sor, valamelyik malackája veszélybe kerülhetne, így hát azt felelte:

- Úgy? Én nem emlékszem rá, hogy valaha is megfordultam volna csemetéimmal a krumpliföldeden. De ha mindenképpen az a meggyőződésed, hogy mi vagyunk a bűnösök, hát vidd el őket. Egyet kérek csak tőled: szegény kicsikéim még pogányok, mert mostanáig nem találtam papot, aki megkeresztelje őket. Látom azonban a kabátodról, hogy te „tisztelendő úr” lehetsz, s így biztosan tudsz keresztelni, kereszteld hát meg őket!

A farkas erre nem akarta azt válaszolni, hogy ehhez ő bizony mit sem ért, mert igen hízelgett a becsvágyának, hogy papnak nézték.

- Rendben van - mondta. - Mindjárt megkeresztelem őket!

Azzal odament a malomcsorgóhoz, lehajolt, belemártotta a jobb első lábát a vízbe, és sorra megkeresztelte a malackákat. Mikor az utolsó kismalachoz ért, és megint a víz fölé hajolt, a koca hatalmasat lökött rajta az orrával. A farkas beleesett a vízbe, és nyelte-nyelte, addig nyelte, míg a malomkerék alá került, s az jól megdöngönyözte és összevissza zúzta. Átcsapódott a kerék túlsó oldalára, még egyszer megmerült a hideg vízben, és csuromvizesen, halálfáradtan került ki végre a szárazra.

Dühösen gondolt a kocára, és azon nyomban rá akart támadni, az azonban eközben már bemenekült malackáival a malomba, és jól elrejtőzött.

Nemsokára a molnár is hazaért a kutyáival. Most aztán újra kezdődött a hajsza a farkas ellen, és örülhetett, hogy szerencséje volt, és ép bőrrel eliszkolhatott.

A FARKAS, A KECSKE MEG A TÍZ KISGIDA

A farkas gyomrát nemsokára megint kínozni kezdte az éhség. A gyökereket elátkozta, mert azok minden jó íz és aroma emlékéét tönkretették benne, és megesküdött, hogy hátralévő életében soha egyetlen gyökérhez sem nyúl többé, fenyegetse bár az éhhalál. A kocával való kalandja még élénken élt emlékezetében, és ha rágondolt, majd megpukkadt mérgében.

„Micsoda pompás kismalacok voltak! És milyen galádul becsapott az anyjuk! Lassan minden hitemet elveszítem abban, hogy becsület is akad még a világon!”

Ilyen gondolatok közepette igyekezett a farkas megint a falu felé. Az utcák legnagyobb ámulátára teljesen kihaltak látszottak. Barátunk kezdett megbékélni a gondviseléssel:

- Ha a látszat nem csal, ez egyszer talán kegyes lesz hozzám a sors - mondta magában.

A falusiak ugyanis éppen törvénynapot tartottak, a házaknál táncoltak a fiatalok, és mindenki jókedvű volt, ahogy már ilyen alkalmakkor lenni szokott estefelé - a kutyák meg folyton a konyha körül ólálkodtak.

A farkas egyszerre csak észrevette a falu végén az öreg kecskét tíz kis gidájával. A gidácskák szokásuk szerint most is vidáman és gondtalanul ugrándoztak a sütőkemence körül.

„Ez aztán a biztos zsákmány!” - gondolta magában a farkas, és pillanatok alatt ott termett.

- Ejnye! - kiáltott rájuk. - Most végre megfogtalak benneteket: ti rágtátok le a kertemben a fákról a virágokat és a lombot! Gyertek csak velem most, azonnal, a foglyaim vagytok!

- De kedves farkas, hogy illethetsz bennünket ilyen súlyos váddal, hiszen el sem mozdultunk innen?! - szólt könnyörögve a kecskemama.

- Már pedig hiába igyekszel, be nem bizonyítod nekem az ellenkezőjét. Kár a sok beszédért!

Mikor a kecskemama látta, hogy hiába próbál tiltakozni az igazságtalan vád ellen, azt mondta:

- Kedves farkas, tudom, hogy nagyon szépen tudsz énekelni, hiszen te vagy a legjobb kántor az egész környéken. Kérlek, énekelj hát nekünk valamit! Lásd, mi annyira szeretünk énekelni. Ha aztán egyet énekeltünk együtt, oda vihetsz bennünket, ahova kedved tartja.

A farkas keble dagadt a büszkeségtől, hogy őt ilyen jó énekesnek tartják, így nem utasította vissza a kérést.

- Legyen hát - felelte.

Erre a kecskemama a tíz kisgidát beküldte a kemencébe, ő maga pedig felugrott a kemence tetejére. Aztán megkérte a farkast, hágjon föl a sütődeszkára, mert az a karvezető díszhelye.

Mikor valamennyien sorba álltak, a farkas verni kezdte az ütemet, és belekezdett abba a nótába, amelyet a lakodalomban dalolt: „Ullulluh! Jujujuh!” A kecskemama és a kisgidák vele mekegtek.

Mikor a falusiaknak a füléig elért a vad „énekszó”, kinéztek az ablakon, s meglátva a farkast, valamennyien kiszaladtak a házakból. Asszony-ember mind furkósbót, vasvillát, söprűt ragadott - ami éppen a kezük ügyébe akadt -, és nekirontottak a farkasnak. A kutyák is pillanatok alatt előkerültek a konyhákból.

Mikor a farkas látta, hogy arrafelé tartanak, gyorsan leugrott a kántorszékből. Ez volt aztán a hajtóvadászat! Egész a szabad mezőig üldözték. Onnan az emberek visszafordultak, a kutyák azonban még jó ideig ugattak utána, de aztán mégis inkább visszasiettek a vidám ünnepségre.

A kecskemamának és kisgidáinak azonban még mindig remegett a szakáll a kiállott rémületől. Így hát néhány Hoffmann-cseppet adtak nekik, attól hamarosan visszatért a jókedvük, és megint olyan vidáman ugrabugráltak, mintha sohasem látták volna közelről a farkast.

A FARKAS HAZAMEGY ERDEI OTTHONÁBA, ÉS BŰNBÁNATOT TART

A farkas leverten, rosszkedvűen baktatott az erdő felé. Átkozta a sorsát, hogy az mindig csak szerencsétlenséget juttat neki osztályrészül:

*Mindennapi eledelem
Az ínség és a küzdelem!*

- sóhajtotta. „Örökös éhség gyötör, soha nem lakhatom jól, s nem jut nekem sem megbecsülés, sem öröm! Mennyivel jobb dolga volt őseimnek, nekik mindig a legzsírosabb falatok jutottak! Bezzeg manapság már nem igen akad bőséges lakoma!”

Szóval hosszan lázadozott a sorsa ellen. Végére azonban őszinte bűnbánat támadt fel benne:

- Ha jól meggondolom - dünnyögött magában -, tulajdonképpen csakis én magam vagyok oka a szerencsétlenségemnek: színészkedni akartam, és utánoztam a rókát, aztán mezőőr akartam lenni, később meg igazságot osztó iskolamester, pap meg kántor, pedig sem az apám, sem a nagyapám, sem az őseim nem értettek egyik mesterséghez sem. Gőgös együgyűségemben okosabb akartam lenni az őseimnél, s azt képzeltem, hogy értek az alakoskodáshoz, olvasáshoz, birtokelosztáshoz, kereszteléshez és az énekléshez. Igazán méltó vagyok arra, hogy az Úristen tüzes villáma sújtsa le rám!

Mialatt így elmélkedett magában, beért az erdőbe, és meglátva őt egy cigány, gyorsan fölme- nekült előle a fára. A farkas éppen ez alatt a fa alatt futott el, amikor az Úristen tüzes nyilait idézte saját fejére. A cigány ebben a pillanatban elejtette ijedtében a fejszéjét, és az kupán találta a farkast.

- Ó, istenem - sóhajtotta a farkas. - Túlságosan gyorsan meghallgattad a kérésemet. Azért én nem egészen így képzeltem a dolgot!

De annyira megtört, hogy elhatározta: gyökeresen változtat eddigi életmódján. Mindennek tetejében elfogta a honvágy is, így hát elhatározta, hogy hazatér otthonába annak ellenére, hogy a farka még mindig nem nőtt ki. Az volt a szándéka, hogy otthon majd hűséges szeretettel veszi körül a feleségét, becsülettel nevelni fogja a gyerekeit, és saját maga lesz előttük az intő példakép. Elhatározta, hogy lemond ezentúl minden húsételről, csak ártalmatlan erdei bogyókkal és makkokkal fogja tengetni életét - csak gyökereket nem volt hajlandó enni ezután sem. Ezenkívül naponta háromszor ostorral akart végigverni saját hátán, szóval mindenképpen jámbor életet szándékozott ezután élni, hogy így levezekelje vétkeit, és majd boldogan hal- hasson meg.

Többet aztán nem is tudunk a farkasról, legföljebb annyit, hogy a farka újra kinőtt. A farkával együtt azonban valószínűleg visszatérhetett régi gőgös farkastermészete is, gyermekei nevelé- se ugyanis mindenképpen félresikerült, hiszen nemzetségének valamennyi sarja mind a mai napig tolvaj, gyilkos és erdei rabló.

HOGYAN GYÓGYÍTOTTA MEG A RÓKA A HOLLÓ RÜHES FIÓKÁIT?

- Na, azt hiszem, farkas komát örök időkre leráztam a nyakamról - mondta magában elégedetten a róka bajuszát simogatva. - Biztosan nem felejtí el egyhamar a tőlem kapott utolsó leckét! De hát kibírhatatlan volt már vele a helyzet. Állandóan az udvari bolondot akarta játszatni velem, és hogy egyik terülj-asztalkámtól a másikhoz kísérgessem. Majd bolond lettem volna ingyen ebédhez juttatni! Mindig drágán fizetett meg nekem a lakomáért. De most végre a magam ura lehetek. Hátralevő napjaimat végre vidámságban akarom leélni és minden percét élvezni.

Egy ideig valóban nagyon jól ment a róka sora, kevés fáradtsággal és veszély nélkül jutott mindig jobbnál-jobb falatokhoz. Egyszer azonban beköszöntöttek az ínséges napok. Ettől kezdve szinte sohasem lakott jól, sokszor napokon és éjszakákon át kínozták az éhség.

Egyszer éppen megint nagyon éhes volt, mert hosszú időn át hiába szimatolt, semmit sem talált. Végül már úgy nyargalászott föl-alá az erdőben, mint a tébolyodott, és mindenfelé nézelődött, vajon nem fedez-e fel mégis valamiféle zsákmányt.

Hát egyszer csak jött egy hollómama, aki már régóta orvos után kutatott, mert a fiókáit csúf kiütés kínozták. Megörült hát, mikor meglátta a rókát, mert azt gondolta: „Ez a sárga kabátos úr bizonyosan doktor!” Odarepült hozzá, és elpanaszolva gondját-baját, kérte, hogy segítsen a fiókáin.

A róka elgondolkozva csóválta meg a fejét, mondván:

- Ez bizony nagyon veszélyes kór! De azért vezess oda hozzájuk, látnom kell a betegeket.

A holló készségesen eleget tett a róka felszólításának, ravaszdi koma pedig boldogan nevetett magában, mikor meglátta a teli hollófészket s benne a hét jól fejlett madárfiókat.

Mindannyiuknak megnézte a pulzusát. Aztán a kis hollók kitátották a csőrüket, és sírva rikoltottak félelmükben.

- Ó, milyen csúnyán köhögnek szegénykék! Ez bizony számárköhögés. Nincsen jobb orvossága, mint egy jó meleg fekvőhely. De hamarosan meg fognak gyógyulni, mert én meleg ágyba fektetem őket!

Azzal gyors egymásutánban nyelte el a fiókákat, és hollómama örülhetett, hogy legalább ő maga ép bőrrel menekült meg az „orvos” karmai közül.

A RÓKA MEG A CSIGA

A cigánynak féktelen jókedve kerekedik, ha tele a bendője, így van ez a rókánál is. Mikor mind a hét hollófiókát bekebelezte, jókedvűen futkározott körbe a réten, és vidáman ugrált. Egyszerre csak észrevette, hogy egy csiga mászik a fűben, és ezt látva, elkezdett hangos nevetéssel gúnyolódni:

- Na, te kis vacak! Sosem gondoltam volna, hogy így tudsz futni! Nincs kedved velem versenyezni?

A csigabiga kinyújtotta négy szarvacskáját, körülnézett, és mind a négy szemével végigmérte a rókát:

- Miért is ne? - felelte azután. - Veled aztán igazán bármikor megmérkőzhetem!

A folyó néhány száz lépésnyi távolságban húzódó partját tűzték ki célul.

- Szívesen adok neked akár egy testhossznyi előnyt is! - ajánlotta fel a csiga. - Hiszen végül úgyis lehagylak!

A róka úgy gondolta, hogy ez a lehetetlenség egyértelmű lenne a csodával, de azért elfogadta a felajánlott előnyt.

A csiga ekkor észrevétlen ráakaszkodott a róka farkának a legvégére, és elkiáltotta magát:

- Én készen állok a startra. Iramodj neki, mert elkezdem a számolást!

A róka startállásba helyezkedett, és alig számolt a csiga egy-kettő-háromig, szélsebes vágtaiba fogott, úgyhogy egykettőre a célnál volt. Itt gyorsan hátrafordult, hogy lássa, hogy hol is lehet a csiga, vagy hogy egyáltalában jön-e utána. A hirtelen fordulat közben azonban farkáról a túlsó partra röpítette át a csigát.

- Jössz-e már végre, te lassúsági bajnok? - kiáltotta a róka.

Mire a csiga a túlsó partról így felelt:

- Én már egy negyedórával előbb megérkeztem, és annyira unatkoztam, hogy unalmamban még a folyón is átjöttem.

A róka szégyenkezve húzta be a farkát mondván:

- Hogy csapna bele a mennykő! Ez a kis vacak többre képes, mint én!

Azzal hátat fordított a csigának a túlsó parton, és elszelelt.

HOGYAN CSAPTA BE A RÓKA A KAKAST?

Nem sokkal a csigával folytatott versenyfutás után elfogta a rókát az éhség. Tudott a faluban egy udvart, ahol egy olyan kakas vigyázott tizenkét tyúkra, amelyik a jobb szemére vak volt.

Látta a róka, hogy éppen egy héja köröz az udvar felett.

„Még képes elhalászni az orrom elől a pecsenyét ez a madár, ha meg nem előzöm” - gondolta a róka, és gyorsan odafutott.

A kakas meghallotta a lépteit, és látta azt is, hogy közelít, odakiáltott hát a tyúkoknak, hogy vigyázzanak.

- Kedves időjelző, semmi okod, hogy óva intsd tőlem a tyúkjaidat, hiszen azért jövök, hogy megmentselek benneteket. Nézz csak föl a bal szemeddel, akkor mindjárt meglátod a héját, aki minden erejével arra igyekszik, hogy megehessen benneteket.

A kakas erre felnézett, és annyira megrémült, mikor feje felett meglátta a héját, hogy alig volt képes jelt adni a tyúkoknak a menekülésre.

- Most már láthatod, milyen jóakarótok vagyok! De még további tanújelét is adhatom a barátságomnak. Két szemmel biztosabban látnál mint fél szemmel, így hát, ha akarod, szívesen meggyógyítom a hályogot a jobb szemedben. Akkor aztán, bármikor jöjjön is a héja, észreveszed, és meg tudod védeni tőle a tyúkjaidat. Csak annyi az egész, hogy meg kell csókolnom a szemedet, és akkor nyomban meggyógyul, mivel én isten küldötte vagyok.

A kakas tudta, hogy ebben a sövénykerülőben nem lehet igazán megbízni, de annyira elbódította az a reménység, hogy a szeme rendbejöhet, hogy odatipegett a rókához, és csókra nyújtotta neki a szemét.

A róka azonban elkapta a nyakát, és megfojtotta a kakast. És mivel ilyenformán a tyúkok védelem nélkül maradtak, szépen elhordta őket egymás után.

HOGYAN SZEDTÉK RÁ A LIBÁK A RÓKÁT?

Mikor a róka már valamennyi tyúkot megette, kis időre rá újra megéhezett. Hosszas keresés után aztán egy rétre akadt, ahol száz liba legelt.

- Ezt a lakomát nekem tálalták ide - mondta magában, s még mielőtt a libák menekülésre gondolhattak volna, máris ott termett előttük.

- Ahá! Most megvagytok! Miért pusztítjátok az apám birtokát? Valamennyiőtöket halálra ítélem!

A libák elkezdtek reszketni, és nagy jajveszékelésben törtek ki, amiért el kell veszteniük fiatal életüket, mert ennek a fenyegetésnek bizony a fele sem volt tréfa!

Végül egyikük összeszedte a bátorságát, és megszólalt:

- Kedves róka uram, az életünkért nem könyörgünk, csak azt az egyetlen kis kegyet kérnénk - de esküdj meg, hogy valóban megadod nekünk -, hogy még egyszer, utoljára sorban imádkozhassunk, és ha aztán befejeztük az imádságot, akkor azt tehetsz velünk, amit akarsz.

A róka azt gondolta, hogy ez igazán csekély kérés:

- Megígérem, és esküszöm, hogy meg is tartom az ígéreteimet.

Erre az első liba rákezdte:

- Gigágágágágágágá, gigágágágágágágá!

A második liba nem győzte kívánni a végét, s szintén elkezdett gágogni. De még kilencvennyolc volt hátra, és a rókának máris fogytán volt a türelme.

- Mire ezek mind végére érnek az imádságuknak, addigra én százszor éhen halok! - kiáltotta dühösen.

De mivel ünnepélyes esküt tett rá, hogy nem bántja őket addig, amíg az imádság tart, nem tehetett semmit. Átkozódva, szitkozódva elszaladt.

HOGYAN LETT A NYÚL A RÓKA JOBBÁGYA?

A róka éppen nagyon rosszkedvű volt, amikor összetalálkozott a nyúllal. A nyúl meg éppen az előbb lakott jól, és olyan vidáman ugrándozott, akár egy bakkecske.

- Megállj! - ripakodott rá a róka. - Mégis csak tűrhetetlen, hogy egy ilyen fickó mindig jókedvű legyen, és úgy viselkedjen, mint a magamfajta. Most nyomban meg kell küzdened velem, és látni akarom, hogy becsülettel élhetsz-e tovább a világon. Ha legyőzlek, akkor szőröstülbőröstül az én tulajdonommá válsz!

Mivel a nyúlnak különben is vérében van a félelem, a róka könnyen győzedelmeskedett fölötte.

- A történetek után semmiféle kitüntetéshez nincs jogod, - mondta a róka, s azzal leharapva a nyúl farkát, a sajátja végéhez toldotta. Ezért van a nyúlnak olyan csonka farkincája, a rókának a hosszú bozontos farka végén pedig mai napig is ott fehérlik a nyuszi odaragasztott farka.

A nyuszi sietve elinalt.

- Hiába futsz, azért mégis csak az én jobbágyom vagy! - kiabálta utána a róka. - Mert akié a farok, azé a rajta lévő is!

Ez az oka, hogy a róka mind a mai napig teljesen a saját jobbágyának tekinti a nyulat, és ott végez vele, ahol éppen éri.

A RÓKA MEG A SÜNDISZNÓ

Ez alkalommal a nyúl is kicsúszott a róka karmai közül, s ravaszdi koma nemsokára csillapíthatatlan éhséget érzett. Csapzott bundával kergén szaladgált ide-oda egy frissen szántott földön, és mérgében egerek után szimatolt. Közben egy sündisznóra bukkant. A sün nyugodtan ült egy egérlyuk előtt, és éppen akkor kezdett hozzá a falatozáshoz.

- Te rabló! - kiáltott rá a róka. - Csak nem hiszed talán, hogy ezt a pecsenyét egy ilyen földimalac számára találták ki?! - Azzal elkapta előle, és lenyelte az egereket.

- Eh, bár megfulladnál tőlük, te rögtipró, te! - dühöngött a sündisznó.

A róka azonban csak nevetett a tüskésdisznó eszméletlen dühén. Bár az eledel meglehetősen kevés volt, azért így mégiscsak harapott valamit. Így azután még kedélyeskedni is próbált utána: - De mondd csak - szólította meg a sündisznót -, mire való ez a sok tüske a bundádon?

- Ez az én egyetlen fegyverzetem a kutyákkal és más ellenségekkel szemben - felelte a sün -, te is kipróbálhatod, ha akarsz!

- Szegény állat - mondta a róka gúnyos hahotázás közepette -, veled aztán igazán mostohán bánt a természet! S úgy látom, ráadásul még megvert ostobasággal is. Nekem, hála istennek, nincs is szükségem tulajdonképpen semmiféle fegyverre, mert a ravaszságom mindig minden átsegít.

Míg a róka így beszélt, egyszerre csak erőteljes csaholás ütötte meg a fülét, s nem messzire két kopó tűnt fel. A sündisznó gyorsan összegömbölyödött, a róka pedig futásnak eredt.

A kutyák egy kis ideig szaglászta a sündisznót, de mivel véresre döfködték az orrukat, végül is otthagyták, és a róka után eredtek. A róka minden ravaszságát összeszedve cikcakkban ide-oda futkosott a szénakazlak között, és próbált megugrani, mindez nem segített rajta mégsem.

A kutyák végül mégiscsak utolérték, kétfelől fülöncsípték, és így hurcolták a gazdájuk, a vadász elébe.

A RÓKA ELVESZÍTI A BUNDÁJÁT, ÉS KÖZBEN MEGBÁNJA VÉTKEIT

Hej, megörült a vadász, mikor látta, hogy jönnek a kopók a rókával.

- Ó, te gonosz pára! Hát te vagy az, aki az én nyulaimat fölfalja? Ide a kabátodat zálogba!

Azzal így szólt a magával hozott szűcshöz:

- Intézd el a rókát, ahogy megérdemli! - és tovább vadászott a kutyaival.

A szűcs pedig nyomban felakasztotta a rókát a fára, és nekikészült, hogy leveti róla a bundát. Mivel azonban jókedvű fickó volt, mint a legtöbb szűcs, megkérdezte a rókát:

- Nos, kedves ravaszdi uram! Hát hogy ízlik a halál?

- Hát ez bizony keserű falat! - sóhajtotta a róka, és ide-oda ficáncolt abban a reményben, hogy így talán sikerül elszabadulnia.

- Gyorsan bánd meg a bűneidet, ha a mennyországba akarsz jutni! - szólalt meg újra a szűcs.

- Én bizony sokat vétkeztem életemben - kezdte el a gyónást a róka -, de szánom-bánom minden bűnömet! Egyet kérek csak tőled, te kegyetlen ember: ha elveszed is a kabátomat meg a sapkámat, ne fossz meg legalább a kesztyűimtől, mert nem tudok anélkül járni!

- Legyen! - mondta kegyesen a szűcsmester, és gyors mozdulatokkal fente a kését, ami nagyon nyugtalanította a rókát.

- Mire gondolsz most, kedves róka koma? - kérdezte aztán.

- Ejnye, hát arra, hogy mennyivel szívesebben lennék most szűcs, mint róka!

A szűcs nevetve néhány gyors vágást csinált, ahogy az már mesterségéhez tartozik, aztán megfogta a róka farkát, és lehúzta a bundáját. Mikor éppen a fülén húzta keresztül a prémet, újra megkérdezte:

- Hogy érzed magadat, róka koma? És mire gondolsz most?

- Arra, hogy mindenhol van átmenet! - felelte halálra szántan a róka.

A szűcs ezekkel a szavakkal kötötte fel az útilaput, mikor elvégezte a dolgát:

- Namármost vigasztaljon az isten az utolsó harcban, kedves róka, amikor a lelked elválík a testedtől!

Azzal elsietett ura, a vadász után.

HOGYAN GÚNYOLTA KI A NYÚL A RÓKÁT, MIKOR ÉPPEN MEGTÉPÁZVA LÓGOTT A FÁN?

Könnyű szellő támadt, és himbálni kezdte a rókát, amint ott függött a fán. Akkor arra jött a nyúl, és észrevette.

„Ohó! - gondolta. - Ettől most már nyugton lehetek, nemsokára kiadja a lelkét!” És gonosz kárörömet érzett.

Odament a fa alá, és megszólította:

- Ejnye, kedves róka, mit csinálsz te itt?
- Repülni tanulok.
- De miért olyan vörös a bőrod, kedves róka?
- Mert vöröskáposztát ettem.
- De hát mi után töröd magadat ennyire, kedves róka?
- A földi dolgok után.
- És mit kívánnál most leginkább, kedves róka?
- Ej, hát azt, hogy bár te lógnál itt helyettem!

A nyúl jót nevetett magában, és mivel nem volt több kérdeznivalója, hiszen a nyúl elég ostoba állat, hazament és örvendezett, hogy íme, halálos ellensége az utolsókat rúgja. Nemsokára azonban keserűen kellett tapasztalnia, hogy öröme korai és hiábavaló volt.

HOGYAN SZABADÍTOTTA MEG A SZÉLVIHAR A RÓKÁT A FÁRÓL?

A rókának nem volt nyugta fönn a fán.

- Hogyan is lehet eltúrní ezt az igazságtalanul ért szégyent? - mondta magában. - Még jönnek majd mások is és kérdezősködnék! Csak ki tudnék szabadulni a kötelekből, akkor eliszkolhatnék!

Ismert ugyanis a környéken egy forrást, és tudta, hogy aki abban megfürdik, visszanyeri elvesztett tagjait. Hiába törte azonban a fejét, minden kísérlete sikertelen maradt, nem tudott elszabadulni a fáról.

De lám, egyszerre csak viharos szél kezdett fújni. Letörte a faágat, a köté! pedig kioldódott. Több sem kellett a rókának, elszaladt a forráshoz, és kis idő múlva már új bunda ragyogott rajta, csak hogy valamivel vékonyabb volt az eddiginél, és a vörös szín még erősen áttetszett a szőre közt.

Így futkos mai napig is a világban és jaj szegény nyúlnak, hogyha egyszer elkapja!

-&-